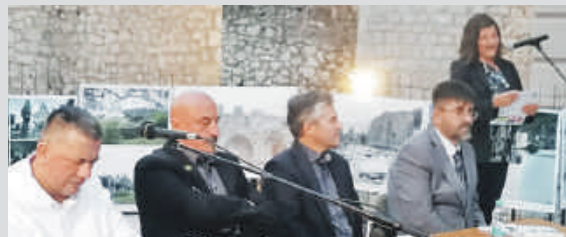

У ТРЕБИЊУ ОДРЖАНО ВЕЧЕ ПОСВЕЋЕНО ОДБРАНИ СВЕТИЊА У ЦРНОЈ ГОРИ

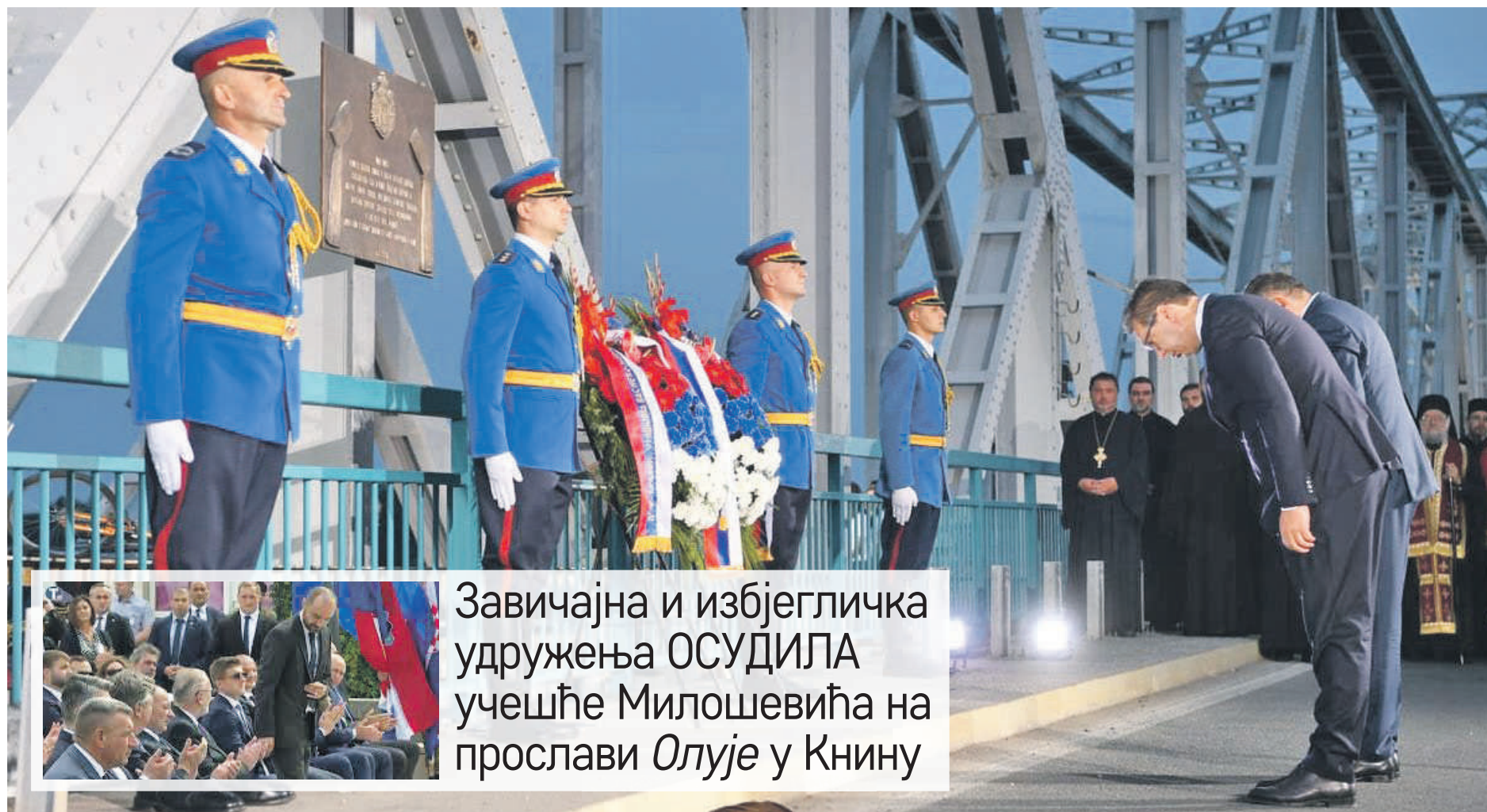
Закон о вјерским заједницама гради вјештачки идентитет у ЦГ

УДРУЖЕЊЕ СУЗА ВЕЋ ДЕЦЕНИЈАМА У ИДЕНТИЧНОЈ МИСИЈИ

Потрага за несталим лицима преноси се и на ПОТОМСТВО

ДАН СЈЕЋАЊА НА РАЧИ ОБИЉЕЖЕНО 25 ГОДИНА ОД ПРОГОНА СРБА У ЗЛОЧИНАЧКОЈ АКЦИЈИ ОЛУЈА ВУЧИЋ: КРАЈИШНИЦИ, ИЗВИНИТЕ ШТО ЈЕ СРБИЈА СРАМНО ЋУТАЛА!

Завичајна и избјегличка удружења ОСУДИЛА учешће Милошевића на прослави Олује у Книну

РЕВИЗИЈА ИСТОРИЈЕ ПОЧИЊЕ НА ТРГОВИМА

Споменици у Госпићу као наратив једног времена

ДИЈЕТЕ ИЗ КОЛОНЕ: СРНА СУБАНОВИЋ

На путу свиле и науке

● Животна прича дјевојке која је из Вировитице, преко Окучана, Бањалуке и Београда, стигла до Старе Пазове и постала стручњак за ембриологију

ЛИВАДЕ НА ЗРМАЊИ ИЗЊЕДРИЛЕ ВРХУНСКЕ ФУДБАЛЕРЕ

ОБРОВАЦ - ГРАД У КОМЕ ЈЕ ФУДБАЛ ВАСКРСАВАО, А НИЈЕ ИМАО СВОЈ СПОРТСКИ ТЕРЕН

УВОДНИК

» Пише: Трифко Ђоровић

Ако урадимо оно што смо кадри, пропасти нећемо...

Давно је код Срба записано "нека свако уради што је кадар и неће народ пропасти". Управо та свијест колективне одговорности је у најтежим временима сачувала српско име и државу.

Ђорђе Шагић је ушао у историју 1814. године када се као први Србин отиснуо преко баре "трбухом за крухом". Вођени истим мотивом, долазили су након њега и многи други сународници.

Вијек након Шагићевог доласка, на позив отаџбине наши су преци о свом трошку остављали све у "обећаној земљи" и првим паробродом се враћали као добровољци да би бранили оно што је најсветије – слободу. Није их поколебала свијест о томе да ће многи од њих заувјек остати у неком рову дајући свој живот у замјену за слободу српског рода. Србија је са 1.100.000 мртвих и још више рањених постала синоним слободе тога времена. Кроз историју смо више пута научили да се слобода не добија него осваја, међутим, у данашње вријеме промјениле су се методе.

Током злочиначке акције Олуја из Крајине је протјерано око 250.000 Срба. Када се томе додају и они који су протјерани из хрватских градова и западне Славоније укључујући број протјераних Срба из Хрватске је више од пола милиона. Од тог броја данас више од 300.000 протјераних Срба из Хрватске живи у Србији. Већина њих, као и њихови потомци, имају право на домовницу, а самим тим и могућност да гласањем учествују на одбрану српских националних интереса.

Многи ће са пуним правом рећи да не желе пасош земље која их је протјерала. Међутим, управо је брисање Срба циљ који је поставио усташки министар Миле Будак. Српска незаинтересованост, немар, инертност је управо оно што званични Загреб жели. Онај ко нема право гласа не може да води никакву институционалну борбу.

На протеклим парламентарним изборима у Хрватској који су одржани у јулу ове године број регистрованих бирача у Србији био је око 31.000. Од тог броја на изборе је изашло свега 437 гласача, углавном хрватске националности. Највише гласова српских бирача добио је Милорад Пуповац – укупно 30 (тридесет).

Са масовним уписом у регистар бирача и активним учешћем глас протјераних Срба имао би далеко значајнију политичку тежину. То би створило основне предуслове за озбиљну институционалну борбу за одбрану српских националних права у Хрватској. За почетак вјечити српски представници морали би да имају свијест да њихов политички живот у највећем дијелу зависи од бирача који су протјерани из Хрватске. Истовремено, то би створило могућност стварања озбиљне политичке алтернативе међу Србима у Хрватској. Са овим потенцијалом Срби би преко Хрватске могли да добију свог представника у Европском парламенту у Бриселу. У овој борби неопходна је помоћ надлежних институција у Србији. Онај ко не жели да било шта промијени потражиће изговоре причом како су скупи административни трошкови или пут до бирачких мјеста у Суботици и Београду. Међутим, сјетимо се наших предака који су као улог нудили свој живот са много скупљом возном картом до отаџбине и неупоредиво дужим путем.

Ако урадимо оно што смо кадри, пропасти нећемо...

СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: **Савез Срба из региона**Главни и одговорни уредник: **Трифко Ђоровић**Лектор: **Драгана Бокун**Веб администратор: **Милисав Шапић**Редакција: **Драгана Бокун, Жељко Ђекић, Драгана Шиповац, Снежана Станишић и Јелена Рокнић**Сарадници: **Боро Ркман (Хрватска), Весна Пешић,****Драган Башовић, Ратко Бубало (правни савјети),****Шпиро Лазиница (правни савјети)**Адреса: **Отона Жупанчића 14, Нови Београд**Долписништво: **Булевар ослобођења 26, Нови Сад**Мејл: **srpskokolo@ssr.org.rs**Телефон: **021/6613-600**Сајт: **www.ssr.org.rs**Тираж: **10.000 примјерака**Дизајн и прелом: **Студио Хум, Барајево**Штампа: **Штампариија Борба а. д., Београд**

Рукописи и фотографије се не враћају.

ISSN 2466-3476

Израду овог броја Српског кола помогли су:
Кабинет Председнице Републике Српске, Град Ваљево
и општине Мали Зворник, Петровац на Млави и Тител

СЈЕЋАЊЕ НА ЖРТВЕ ЗЛОЧИНА МУСЛИМАНСКИХ ЈЕДИНИЦА ИЗ СРЕБРЕНИЦЕ

Помен у Братунцу за 3.267 убијених Срба из Подриња

У Братунцу је обиљежено 28 година од злочина, који су над српским народом починиле муслиманске снаге, од априла 1992. до половине јануара 1993. године. Парастосу, за 3.267 Срба средњег Подриња, страдалих у Одбрамбено-отаџбинском рату, присуствовали су премијер Радован Вишковић, министар Душко Милуновић, изасланик српског члана Предсједништва БиХ, делегација Народне скупштине, Владе Србије, руски амбасадор Петар Иванцов.

Педесет до темеља уништених и попаљених села, више од 3.000 убијених мјештана углавном цивила – епилог је двогодишњег константног терорисања српског становништва средњег подриња од стране муслиманских јединица из Сребренице.

Татомиру Гвозденовићу прије 28 година убили су малолетну сестру Раду.

Илија Гвозденовић и данас тугује за 24-годишњом кћерком. Војници Насера Орића убили су је испред куће. Зарадили су му троипогодишње унуче, које је касније размијењено.

– Био сам код стрица неко вријеме, и нега су касније убили – додаје Гвозденовић.

Оно што су муслимани из Сребренице учинили српском народу у Подрињу зове се геноцид који је започет у Другом свјетском рату, а настављен у Одбрамбено-отаџбинском, истакли су из Организације породица погинулих.

– План је био да се простор Подриња етнички очисти од Срба. Данас имамо огорчење, злочинци се слободно крећу, а многи се баве и политиком – наводи Радојка Филиповић, председница Организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Братунаца.

Предсједник Борачке организације РС Миломир Савчић изјавио је да мора бити процесуиран свако ко је одговоран за и само једну жртву која се догодила на про-

стору Подриња, јер се ризикује да се понови оно што је било у прошлости.

Савчић је истакао да без утврђивања истине и санкција за све одговорне нема мира јер се ризикује да се понови оно што је било у ближој и даљој прошлости.

Република Српска није сама, Србија ће увијек стајати уз српски народ са лијеве обале Дрине, поручио је државни секретар у Влади Србије Зоран Антић.

– Ти људи су побијени у стравичним активностима муслиманских снага и то можемо у 19. и 20. вијеку назвати продуженим геноцидом на овим просторима – рекао је Антић.

Мјештани Подриња поднијели су једну од највећих жртава. Већина их је убијена

на највеће православне празнике, подсјетио је премијер Српске Радован Вишковић. Нема правде и суживота, поручио је, све док злочинци не одговарају.

– Само на подручју Сребренице, Зворника, Скелана, Милића, Братунца, Власенице и Осмака у току Одбрамбено-отаџбинског рата страдало је 2.652 лица српске националности, док је на ширем подручју Средњег Подриња и Бирча укупно страдало око 3.500 Срба, а 5.400 породица остало је без покретне и непокретне имовине – нагласио је Вишковић.

Данас у Братунцу туга и жалост. Служен је парастос за све страдале, а руже су положили представници републичких институција, руски амбасадор Петар Иванцов, организације проистекле из Одбрамбено-отаџбинског рата и бројне друге делегације.

Шеф мисије ОЕБС у БиХ Кетлин Кавалец изразила је саучешће српским породицама које су изгубиле најближе у регији Бинач од 1992. до 1995. године и истакла да свака недужна цивилна жртва рата заслужује да буде препозната, и да одговорни морају стати пред лице правде.

РТРС

ЗВАНИЧНИЦИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ ПОЛОЖИЛИ ВИЈЕНЦЕ НА МРАКОВИЦИ

РЕПУБЛИКА СРПСКА ФУНКЦИОНИШЕ НА СЛОБОДАРСКИМ ТЕКОВИНАМА КОЗАРЕ

Служењем парастоса и полагањем вијенаца на Централном спомен-обилежју, на Мраковици обиљежена је 78. годишњица Битке на Козари.

Обиљежавању су присуствовали предсједница Српске, Жељка Цвијановић, српски члан Предсједништва БиХ Милорад Додик, делегација Владе предвођена министром рада и борачко-инвалидске заштите Душком Милуновићем, представници Владе Србије и Амбасаде Русије у БиХ.

Милорад Додик поручио је да се не смије дозволити прекрајање историје покушајима потомака оних који су убијали народ на Козари који кажу да се нешто друго дешавало.

– Истина је да је овдје 3.500 партизана бранило збјег од 65.000 људи, цивила, жена, дјеце и старца које је напало 45.000 разних формација усташа и Нијемаца и да је погинуло 9.500 бо-

раца и 45.000 цивила – рекао је Додик новинарима на Козари.

Он је подсјетио да је заробљени збјег са Козаре спуштен у Јасеновац „који је однио 500.000 живота Срба и 30.000 дјеце”.

Додик је нагласио да у народу живи прича о Козари која је несумњиво симбол борбе за слободу против фашиста и симбол борбе за национално ослобођење јер су Срби овдје живјели и преживјели.

Жељка Цвијановић изјавила је да Српска као друштво функционише на тековинама свега онога што је дала Козара, али и многа друга мјеста широм Републике.

Цвијановић је навела да се обиљежавање на Козари данас одвија у нешто другачијим околностима него претходних година, али да су се упркос свему окупиле данас на овом мјесту да би ис-

казали поштовање према слободарском народу Козаре.

Она је истакла да се на овај начин истаје поштовање и према напорима и свему што је уложено у вријеме НОБ-а, али и према борцима и становништву.

– Становништво је поднијело тежак терет и показало заправо на који начин се и достигне и на који начин се брани слобода. Република Српска баштини вриједности свега онога што носи Козара и многа друга наша мјеста, која су показала своје добро лице и увијек била на правој страни историје. Према томе наша захвалност, као институције, мора бити вјечна – рекла је Цвијановић.

Битка је почела 10. јуна 1942. године и трајала је 27 дана, до пробоја на југозападном дијелу планине, 15 километара источно од села Међувође. Страдало је 10.000 бораца народно-ослободилачке борбе, наводи РТРС.

АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ, ПРВИ ПУТ КАО ПРЕДСЈЕДНИК СРБИЈЕ, ПОСЈЕТИО БАЊАЛУКУ

Србија уручила помоћ РС вриједну 2,7 милиона евра

Председник Републике Србије Александар Вучић посјетио је 23. јула 2020. године Бањалуку, гдје је Републици Српској уручио помоћ вриједну готово 2,7 милиона евра и истакао да Србија мора да брине о Републици Српској, да покаже одговорност према РС и да јој увијек буде доступна и на располагању.

Председник Вучић започео је посјету обиласком Универзитетско-клиничког центра гдје је уручио 15 санитарских возила као донацију Републике Србије.

– Поносан сам, што сам у Бањалуци. За нас ово није питање поклона, подршке, то је наша обавеза, то је дио нашег озбиљног приступа, јер Србија мора да брине о Српској и мора да покаже одговорност према Српској – рекао је председник Вучић.

Донација од 15 санитарских возила вриједна је око 750.000 евра, а намијењена су домовима здравља у 15 градова у Републици Српској међу којима су Источни Стари Град, Теслић, Чајничке, Хоча, Калиновић, Билећа, Гацко, Градишка, Козарска Дубица...

Вучић је подсетио да је Србија у протекле три године дозначила 53,2 милиона евра, истакавши да Србија финансира пројекте у 48 јединица локалне самоуправе у другим дијеловима БиХ са српском већином.

– Задовољан сам како нам напредују пројекти које радимо овдје, од вртића до свега другог и срећан сам због печата који Република Србија оставља. Република Србија поштује све и жели мир са

» Вучић и Додик у посјети Универзитетско-клиничком центру у Бањалуци гдје је уручена донација Србије у виду 15 санитарских возила вриједних око 750.000 евра за потребе локалних заједница Републике Српске

свима – нагласио је председник Србије.

Он је потом разговарао са представницима РС рекао да је Србија заинтересована да почне разговоре са Владом РС о изградњи аеродрома у Херцеговини.

– Спремни смо да уложимо значајан новац, да изградимо комплетну инфраструктуру и да управљамо тим аеродромом, то је од стратешког значаја и за Републику Србију и за Републику Српску. Да помогнемо опстанку дијела људи у Херцеговини и ближем повезивању са Београдом, зато је важно да градимо мрежу аеродрома, поред ауто-путева. Ми смо спремни да уложимо значајан новац и да запослимо људе – рекао је Вучић и најавио и помоћ Републици Српској у изградњи

ауто-пута Београд–Сарајево и Београд–Бањалука.

Он је потом обишао и радове на изградњи вишенамјенског објекта у насељу Петрићевац у Бањалуци, у којем ће бити смјештени вртић, дом здравља и мјесна заједница, а чију изградњу у вриједности од 800.000 евра финансира Република Србија, као и радове на изградњи српско-руског храма у том граду.

Након састанка са председником Србије Александром Вучићем српски члан Председништва БиХ Милорад Додик, је рекао да је на састанку договорено да се осим инфраструктурних пројеката, у неколико наредних мјесеци измјени Закон о заштити ћирилице, како у Србији, тако и у Републици Српској.

Додик је навео да је пандемија вируса корона донијела проблеме, али да га радује то што Србија у првом тромјесечју има најбоље економске показатеље у Европи, јер је то основа заједничких пројеката двије земље.

Он је изразио задовољство чињеницом да у готово свим општинама Српске постоје пројекти који се реализује, а које је финансира Србија. Председница Српске Жељка Цвијановић је исказала подршку Вучићу и институцијама Србије.

– Наши односи нису протоколарни односи, већ братски. Све ово је заједнички задатак свих нас. Вежу нас братске, пријатељске, родбинске везе, али и оне формалне, паралелне и специјалне везе – закључила је Жељка Цвијановић.

НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ МЛАДЕН ГРУЈИЧИЋ ДОБИО ПОДРШКУ СВИХ СРПСКИХ СТРАНАКА

СРПСКЕ СТРАНКЕ ДОГОВОРИЛЕ ЗАЈЕДНИЧКОГ КАНДИДАТА ЗА НАЧЕЛНИКА СРЕБРЕНИЦЕ

Младен Грујичић, актуелни начелник општине Сребреница, биће заједнички кандидат за начелника општине свих српских странака на предстојећим локалним изборима – ово је резултат данашњег договора у Сребреници свих релевантних политичких партија на републичком и локалном нивоу. Потписан је споразум о коалицији која ће носити назив *Заједно за Сребреницу*.

Ово је историјски дан за српски народ у Сребреници. Српско јединство није било лако постићи, али су се сада сви окупили око Младена Грујичића – истакао је лидер СНСД-а Милорад Додик.

Додик је захвалио свим учесницима овог састанка и рекао да сви вјерују у изборну побједу заједничког српског кандидата за начелника. Кандидатуру Грујичића

» Милорад Додик: Српско јединство није лако постићи

подржао је и СДС, који је повукао свој приједлог за кандидата општине Сребреница.

Председник СДС-а Мирко Шаровић рекао је да је ова партија имала свог доброг кандидата за којег су вјеровали да може да побједи у Сребреници, али је већина из свих политичких странака из

Републике Српске дала глас Грујичићу.

Он је додао да је СДС као одговорна партија од почетка инсистирала на јединству и окупљању око заједничког кандидата приоритет и због тога су прихватили да буду дио ове већине, односно свих политичких опција.

ХУМАНИТАРНИ ЦЕНТАР ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ И ТОЛЕРАНЦИЈУ

НСИТ

Оставински поступак у Федерацији БиХ

• Живим у Београду од када сам дошла као избјеглица из БиХ, са подручја које припада Федерацији БиХ. Супруг и ја имамо у заједничком власништву кућу и земљиште у Унско-санском кантону, на подручју општине Босански Петровац. Прије двије године супруг ми је преминуо у Београду. Послије његове смрти, поред мене, као његовог законског наследника, остале су и наше двије ћерке као његове законске наследнице. Након његове смрти ја сам поднијела приједлог за покретање оставинског поступка пред општинским судом у Београду. Након шест мјесеци од подношења тог приједлога отишла сам у суд да се информишем о стању тог мог предмета. Од службене особе у том суду добила сам усмени одговор да судови у Србији нису надлежни за провођење оставинског поступка за некретности које се налазе на подручју БиХ.

Молим Вас да ми одговорите којем се суду на подручју БиХ треба поднијети приједлог за покретање оставинског поступка? Приједлог за покретање оставинског поступка за некретности које се налазе на подручју општине Босански Петровац треба се поднијети Општинском суду у Бихаћу, као мјесно и стварно надлежном суду за провођење оставинских поступака за то подручје.

Оставински поступак покреће суд по службеној дужности, након што му надлежни Матични уред достави смртницу. Међутим, оставински поступак се може покренути и на захтјев заинтересоване странке (наследника), уз доставу суду доказа о смрти оставиоца, доказа о постојању имовине која је била на оставиоцу (посједовни лист и извод из земљишних књига о власништву некретности које су биле на имену оставиоца, као и доказа о његовој покретној имовини), те адреса његових наследника.

Када Општински суд у Бихаћу, као надлежни суд, за прими ваш приједлог са напријед наведеним доказима и адресама вас наследника, он тај Ваш приједлог упућује одређеном јавном бљежнику, који је судски опномоћеник за провођење оставинског поступка у име суда. Јавни бљежник потом упућује позиве Вама и Вашим ћеркама да се одазовете у његов јавнобљежнички уред на оставинску расправу коју он у том позиву закаже одређеног датума. Уколико нисте у прилици да се појавите одређеног датума на оставинској расправи код јавног бљежника, можете затражити од јавног бљежника одгоду оставинске расправе за неки други датум, ако за то имате оправдане разлоге. Такође, имате и могућност да Ваше наследничке изјаве дате пред надлежним судом или јавним бљежником у мјесту Вашег садашњег пребивалишта у Републици Србији и исте прослиједите јавном бљежнику пред којим се води оставински поступак.

Ако се Ви и Ваше ћерке, по уредно добијеним позивима од стране јавног бљежника не појавите пред јавним бљежником и не доставите му ваше наследничке изјаве овјерене пред судом или јавним бљежником у мјесту вашег садашњег пребивалишта у Републици Србији, а јавни бљежник који води оставински поступак има доказе да сте његове позиве за оставинску расправу уредно примили, он ће донијети рјешење у којем ће утврдити да сте се Ви и Ваше ћерке прихватили наслеђа које вам припада по закону, у једнаком дијеловима.

Уколико и поред ових наших одговора имате даљих нејасноћа на Ваша питања, а пошто нам нисте доставили никакав Ваш контакт телефон нити мејл адресу, како би Вас ми могли контактирати и детаљније Вам одговорити на Ваше упите, молимо Вас да нас позовете на наш контакт телефон број: 021 528 132, како би Вам дали одговоре и на та Ваша, евентуална, додатна питања.

**ПРИПРЕМИО ШПИРО ЛАЗИНИЦА
ПРАВНИ САВЈЕТНИК ХЦИТ-А НОВИ САД**

Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ) пружа бесплатну правну помоћ избјеглицама у Новом Саду, Војвођанских бригада 17, сваког радног дана од 9 до 15 сати, а уторком, сриједом и четвртом и од 16 до 20 сати.
Бесплатну правну помоћ ХЦИТ пружа и у Апатину, Бачкој Тополи, Кикинди, Самбору и Суботици.
О времену рада правног саветника ХЦИТ-а у овим мјестима информишите се на број 063 78 99 215.
ХЦИТ, поред осталог, прибавља и документе за избјеглице из БиХ и Хрватске. За социјално угрожене избјеглице из Хрватске документе прибавља бесплатно.

ГУЛИЋ: ОД САМЕ ОДЛУКЕ ГОРА СУ ОПРАВДАЊА ЗАШТО ЈЕ ДОНИЈЕТА

Историчар др Милан Гулић са београдског Института за савремену историју сматра да присуство Бориса Милошевића на обиљежавању 25 година од Олује није било каква провокација, него тражење потврде да је та хрватска војна акција, иза које је остало толико крвавих трагова, била легитимна.

– Од саме одлуке, гора су једино објашњења и „оправдања“ зашто је иста донијета. Толико је мјеста на којима су убијени цивили хрватске националности на којима се могло исказати саосјећање са жртвом. Вуковар, Шкабрња, Слун, Подграђе, Биоград... Умјесто тога, Милошевић је изабрао да пљуне по својим сународницима. Мртвима и живима. Дајући подршку онима који славе рат, убјеђује нас како гради културу мира. Срамотно – написао је Гулић на свом ФБ налогу.

ДМИТРОВИЋ: ОДРИЦАЊЕ ОД НДХ, ЗНАЧИ ОДРИЦАЊЕ ОД ХРВАТСКЕ ДРЖАВЕ

Новинар Ратко Дмитровић је гостујући на ТВ *Линк* рекао да поступак Бориса Милошевића не треба осуђивати. – Лично никада не бих отишао у Книн, али сматрам да не треба да ми из Србије осуђујемо тај чин, јер нисмо у кожи Срба који данас живе у Хрватској. Борис Милошевић свакако не представља све Србе у Хрватској већ представља своју политичку странку. Подсјетићу да је и Вељко Џакула 2012. године био на прослави Олује у Книну. Ништа се значајно послје тога није промијенило, а неће се промијенити ни сада. Проблем за хрватске десничаре настаје оног тренутка када нестане и посљедњи Србин из Хрватске. У корову ће остати српска гробља и српске цркве. Шта онда радити са префиксом српски? Хрватска државна политика базирана је на антисрпству. Данас је тамо увријезано мишљење да одрицање од НДХ, уједно значи и одрицање од хрватске државе.

БЈГОВИЋ: ЈЕДАН МИЛОШЕВИЋ ЈЕ ИЗДАО КРАЈИНУ, ДРУГИ ЈЕ СТАВИО ПЕЧАТ

Проф. др Мирослав Бјеговић гостујући на ТВ *Линк* истакао да је праштање постало српска навика у којој се често ствари избјегавају назвати правим именом. – Када не би осудили овај чин, могло би настати тумачење да странци која наводно чува српске интересе дајемо крила. Крајини се и након Милошевића десио Милошевић. Један је издао народ Републике Српске Крајине, а други сада на то ставља печат. Имајући у виду генезу Бориса Милошевића чији је отац био бранитељ, а чију су баку убили, јасно је да је по повратку на студије 1995. године био под надзором хрватске државне безбједности која је у њему препознала идеалног кандидата који овај задатак треба да обави.

ШТРБАЦ: СИН СЛАВИО ОЧЕВУ ПОБЈЕДУ

Саво Штрбац директор *Веритаса* сматра да треба имати у виду да је Борис Милошевић син хрватског војника. – Његов отац је побједник над Србима и признати хрватски бранитељ. Питање је да ли би Срби гласали за њега на парламентарним изборима да су то знали – рекао је Штрбац. Он је у интервјуу за *Јединство* оцијенио да је овим чином Милошевић признао да је Олуја, баш као што Хрвати тврде, била легитимна, војно неизбјежна и политички нужна. – На крају ће морати и јавно да призна оно што од њега тражи бивша премијерка Јадранка Косор, да се одрекне Вучићеве тврдње да је то било етничко чишћење, те да ће му се тек тако вјеровати. Ко то не признаје тај не може бити нити потпредседник хрватске Владе ни министар у тој влади. Када уђеш у такву Владу, чији је то главни и основни наратив, онда си то признао. То је истина, а сви остали изговори су замагљивање реалности.

ДСС: НАЦИОНАЛНО ПОНИЖЕЊЕ

Демократски савез Срба (ДСС) из Хрватске сматра да је Борис Милошевић у Книну представљао само себе и хрватску Владу чији је члан, а никога српски народ. – Срби у Хрватској претрпјели су многа страдања и неправде, али су сачували националну свијест и достојанство које нису оставили Милошевићу на распродају – кажу у другој по величини српској странци у Хрватској. – Овим чином сигурно се неће поправити положај Срба у Хрватској. Нико, па ни Милошевић, није добио подршку Срба да тако нешто уради. Овај чин је понижење, национална срамота, компромитација. У ДСС-у наводе да су Срби у Олуји „претрпјели страдање несagleдних размјера“ и да нико не може да очекује да представници таквог народа учествују у прославама своје несреће.

ХРВАТКОМ СЛАВЉУ НАЈВЕЋЕГ ЕТНИЧКОГ ЧИШЋЕЊА НАКОН ДРУГОГ СВЈЕТСКОГ РАТА ПРИСУСТВОВАО И ЈЕДАН СРБИН

Игроказ у Книну: Аплауз Борису Милошевићу и почаст за генерала оптуженог за ратне злочине

Овогодишња прослава годишњице највећег етничког чишћења у Европи након Другог свјетског рата спроведеног кроз хрватску злочиначку акцију Олуја у Книну обиљежило је присуство Бориса Милошевића. Први пут, након 25 година од злочина десило се да се на прослави хрватског Дана побједе у званичној делегацији појави један Србин.

Подсјетимо, у вријеме мандата председника Иве Јосиповића, на манифестацији поводом годишњице Олује у Книну је 2012. био је присутан председник Српског демократског форума, Вељко Џакула, али он није био изабрани политички представник Срба.

Борис Милошевић из Самосталне демократске српске странке је за овај чин од стране присутних хрватских политичара међу којима су били председник Зоран Милановић, премијер Андреј Пленковић и првостепено осуђени ратни злочинац генерал Анте Готовина добио аплауз.

У Загребу је Милошевићеве присуство оцијенио као „снажна и важна порука помирења“ у односима Хрвата и српске мањине, али и Хрватске и Србије.

Милошевић је изјавио да своје присуство на свечаности у Книну коју Хрватска организује поводом Дана побједе сматра „залогом за будућност“.

– Поштујемо све жртве, без обзира на националност. Сјећања на жртве требамо поштовати. Емоције су још

Линта: Забранити прославу Олује у Книну јер је то проуштакши догађај

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује да се треба активно борити у међународној заједници да се забрани обиљежавање злочиначке акције Олуја у Книну јер је у питању проуштакши догађај. У Книну се сваког 5. августа слави протјеривање и убијање Срба, отимање, пљачкање и уништавање српске имовине, величају ратни злочинци Фрањо Туђман, Анте Готовина и многи други, негирају и прешућују српске жртве, шири мржњу и подстиче насиље према преосталим Србима, промовише и рехабилитује и промовише усташтво и усташки симболи. Наведене и многе друге чињенице

потврђују да је темељ данашње Хрватске злогласна и геноцидна НДХ и да је акција Олуја удружени злочиначки подухват и наставак усташких операција из времена Другог свјетског рата чији је циљ био потпуно уништење српског народа. Један од предуслова да се хрватски народ суочи са својом геноцидном и усташком прошлешћу јесте да се Хрватској забрани обиљежавање злочиначке акције Олуја. Јасно је да данашња Хрватска није способна да буде модерна држава у којој се поштују темељне вриједности данашњег свијета и да због тога постаје све више фактор немира и нестабилности у региону.

» Борис Милошевић на прослави годишњице злочиначке акције Олуја

свјеже. Чуо сам поруке помирења, мира и будућности, и тако сматрам и свој долазак, као залог за будућност – рекао је Милошевић.

Он је додао да је хрватско друштво сазрело да могу да се чују и међусобно поштују сви, без обзира на националност.

– Важно је да друштво прихвати да су Срби у Хрватској имали своје жртве и своја страдања и да сјећања на те жртве морамо поштовати. И сматрам да је ово само први корак – рекао је Милошевић.

Нападе због одлуке да присуствује као Србин на прослави Олује види као очекиване.

– Разумијем то првенствено као говор људи који су претрпјели бол и осјетили неправду – рекао је Милошевић.

Због епидемиолошких мјера на Тврђави су присутни само учесници програма, док се државни врх и остале званичне налазе на книнском тргу одакле су путем видео бима пратили подизање заставе коју су подигли

припадници Друге, Четврте и Седме гардијске бригаде који су је на истом мјесту подигли и 1995. године.

На книнском тргу обратили су се председник Хрватске Зоран Милановић, премијер Андреј Пленковић, председник Сабора Гордан Јандроковић и представник хрватских бранитеља, пензионисани генерал Анте Готовина.

Пленковић је изразио жаљење према свим цивилним жртвама рата у Хрватској. Он је нагласио да је Олуја била правно легитимна, војно неизбјежна и политички неопходна у рату који је наметнуо великосрпски режим Слободана Милошевића.

Пленковић је рекао да пијетет према свим жртвама очекује и од хрватског друштва, посебно представника Срба, који треба јасно да осуде злочине над Хрватима.

Он је оцијенио да је важно да хрватски Срби у Олуји не виде само егзодус свог народа, већ и завршетак рата.

Првостепено осуђен као ратни злочинац генерал Готовина је истакао да је „Олу-

ја одредила будућност домова“.

Он је истакао да су жртве у колективном сјећању хрватског народа.

– Са сјетом и тугом сјећамо се наших погинулих сабораца – рекао је Готовина и додао да сви држављани Хрватске без обзира на различитости, уживају једнака права и обавезе.

Милановић је поздравио долазак потпредседника Бориса Милошевића у Книн наглашавајући да је ријеч о славу, а не о комеморацији.

– У ових 25 година одмакли смо далеко и нисмо исто друштво као онда – рекао је Милановић. А да се ништа није промијенило потврдио је урученим одликовањима генералима Хрватске војске и гардијским бригадама ХВО-а. Међу више одликованих генерала био је и Златан Мијо Јелић, који је оптужен за ратне злочине у БиХ.

Јелић је у Босни и Херцеговини оптужен за убиство и рањавање најмање 40 ратних заробљеника за вријеме сукоба у Мостару 1993. године. Према оптужници, он је као генерал војне полиције ХВО био директно надлежан за управљање злогласним логором Хелиодром у Мостару, у којем је било око 200 заробљеника.

Према писању медија Јелић је на дан подизања оптужнице, 30. децембра 2015. године, са свим члановима породице отишао из Мостара у Хрватску, због чега се сумњало да му је дојављено да ће бити ухапшен.

АГ-РСК

ПУПОВАЦ: А шта ако нисмо направили грешку, хоћете ли нам онда рећи „извините, браћо“?

Председник СДСС-а Милорад Пуповац гостујући у емисији *Око* на РТС је рекао да није први пут да се Србима у Хрватској дијеле лекције, као што се то радило и раније у различитим периодима, а посебно деведесетих година.

– Говорили смо тада да се политике које је водио тада српски народ неће добро завршити и да ће се сручити најприје на Србе у Хрватској. Данас би неко хтио све то поново да сручи на људе против Бориса Милошевића – рекао

је Пуповац. Он је истакао да Борис Милошевић ништа „није славио ни легитимизирао“.

– Легитимизирали су они који нашим људима нису оставили могућност избора – рекао је Пуповац и додао да њихово сатанизовање по медијима представља најгори однос који постоји.

– Ако је направљена грешка, ми знамо да ћемо је платити. А шта ако нисмо направили грешку, хоће ли нам неко рећи – извините, браћо – упитао је Пуповац.

ОТКРИВАЊЕМ СПОМЕН ПЛОЧЕ НА МОСТУ НА РАЧИ СРБИЈА И РС ОБИЉЕЖИЛЕ 25 ГОДИНА ОД ПРОГОНА СРБА У ЗЛОЧИНАЧКОЈ АКЦИЈИ ОЛУЈА

ФОТОГРАФИЈЕ: ДИМИТРИЈЕ ГОЛ/ПРЕДСЈЕДНИШТВО СРБИЈЕ

ВУЧИЋ: КРАЈИШНИЦИ, ИЗВИНИТЕ ШТО ЈЕ СРБИЈА СРАМНО ЋУТАЛА!

Државна церемонија поводом Дана сјећања на Србе страдале и прогнане у хрватској војно-полицијској акцији Олуја 1995. године, одржана је у Сремској Рачи, код тремеђе Србије, Хрватске и БиХ.

Овај мост је прије четврт вијека био нијема свједок и пут наде за стотине хиљада прогнаних Срба Крајишника који су на тај начин сачували своје главе у највећем етинчком чишћењу које се десило на тлу Европе по завршетку Другог свјетског рата.

СРПСКА СУЗА ИМА РОДИТЕЉА

Говорећи о Олуји, током које је из Хрватске протерано више од 200.000, а убијено и нестало више од 2.000 Срба, председник Србије Александар Вучић је током церемоније рекао да Србија више агресије не назива „интервенцијама и кампањама“ већ „правим именима“. Он је подсетио да Србија и Република Српска од 2014. године заједнички обиљежавају српска страдања.

– Срећан сам и поносан што видим да је готово цијелокупан српски народ разумио значај заједничког рада и показује да уједињени можемо све, а раздвојени не можемо ништа.

Вучић је нагласио да је поносан што „српска суза“ након „многo деценија има родитеља“.

– Поносан сам јер нису успјели да забране да носимо српско име и презиме, поносан сам јер Срби у правом смислу ријечи имају слободну и независну државу која може и смије да устане у одбрану српских гробова, али и српског живота и будућности – казао је Вучић.

Вучић је рекао да је број Срба у данашњој Хрватској сведен на „статистичку грешку“, а да то није резултат само геноцида за вријеме Другог свјетског рата већ и погрома деведесетих година прошлог вијека.

Он је нагласио да Србија има обавезу према својој

дјечи да јој „отвори очи“, „не маштајући о томе да ћемо промијенити мишљење свијета, не ћутећи о злочинима које су и наши сународници починили“.

– Што се тиче оних који ћуте о најтежим злочинима и етинчком чишћењу послје Другог свјетског рата, наше је да кажемо да ми помирење желимо, мир увијек, помирење да, али понижење никада – казао је Вучић.

НИШТА НИСМО НАУЧИЛИ ИЗ ЋОПИЋЕВИХ СТИХОВА

Он је рекао да Србија никада није другу страну терала да призна геноциде почињене над српским народом, „нешто што је толико очигледно“, већ само да „покажу пијетет према српским жртвама“.

Председник Вучић упутно је извињење Крајишницима, због 1995. године, „зато што је Србија срамно ћутала, и јер им није дала да тракторима уђу у центар Београда.“

– Сви прилази граду били су запосједнути да они који су живјели у Београду не би видјели размјере трагедије и катастрофе нашег народа, да неко не би видио како на-

» Александар Вучић и Милорад Додик открили спомен плочу

род тешко живи и од чега и од кога је побјегао. Извините Крајишници, бескрајно вам хвала за оно што сте урадили за своју Србију – истакао је Вучић и додао да је крајишки народ пронашао своју Србију и свој народ.

– Данас крајишки народ са свима другима доприноси расту и напретку Србије – рекао је Вучић и осврнуо се на прогоњеног Бранка Ћопића.

– Спјевао је пјесму Петровачка цесџа, а наш гријех је што ништа нисмо знали, што смо ћутали док је он говорио о дјечи избјеглицама у Другом свјетском рату. Зато нам се то поново десило на истој, Петровачкој цести – рекао

је Вучић закључујући да је обавеза Србије да не ћути, да нам се Петровачка цеста не би поновила.

ДОДИК: ХРВАТИ НИКАД НИСУ КРИЛИ СВОЈ САН

Српски члан Председништва БиХ Милорад Додик изјавио је да је злочиначка акција Олуја 1995. године била „коцкица у мозаику зла који је за циљ имао једино нестанак Срба и који је спровођен читавог прошлог вијека“.

Додао је да је „геноцид над Србима званична политика хрватске независне државе, системски спровођена и доказана у Олуји“.

– Никада, осим у соција-

листичкој Југославији, Хрвати нису крили да је Хрватска без Срба њихов сан и циљ. О томе је говорио и Туђман, тражећи да се Срби смање на минималну мањину како не би више били реметилачки фактор – навео је Додик.

Он је казао да је акција Олуја дио процеса „који је почео 1895, 1902. и 1905. године, када су у Загребу организовани прогони Срба“.

– Тај план је настављен 1909. године и потом у Првом свјетском рату, а у Другом свјетском рату добио је име и лице, име НДХ и лице кроз све злочине које су чиниле усташе над српским народом – рекао је Додик и нагласио да је злочин над Србима извршен „уз благослов великих сила тог времена с циљем да Срби буду протјерани из Хрватске“.

Додик је оцијенио да су се „преварили они који су мислили да ће Хрвати уласком у ЕУ сакрити трагове нечовјештва“.

– Довољно је да било ко из Европе узме резултате два пописа и упита се како је послитика хрватске независне државе, системски спровођена и доказана у Олуји“.

то да назива Даном домовинске захвалности? Ко ме се та домовинска захвалност упућује? Да ли онима који су носили симбол на којем је писало „За дом спреми“? За шта им је та домовинска захвалност? За то што су запалили 20.000 кућа, убили 1.500 цивила и протјерали 250.000 наших људи? Ако им је то домовинска захвалност, то довољно говори и о том дану и о тој захвалности и о тој земљи – рекао је Додик.

Он је казао да су Срби данас снажни „онолико колико је снажна Србија која се уздиже и јача“ и да ће „Србија и Република Српска вјечно постојати“.

– Срби су снажни онолико колико је снажна Србија у коју су загледи сви Срби ван ње, увјерени да само моћна и снажна Србија може да буде гаранција наше слободе и нашег мира – истакао је српски члан Председништва БиХ.

Он је захвалио председнику Србије Александру Вучићу што, како је рекао, „гради управо такву Србију на коју су поносили Срби ван Србије“.

На почетку комеморације помен жртвама одржао је патријарх Иринеј са свештенством СПЦ.

Патријарх је након помена оцијенио да Срби Олују обиљежавају као највећу трагедију, „а наша браћа Хрвати славе као највећи тријумф у својој историји“.

Уз кореографију која приказује колону српских избјеглица на мосту преко ријеке Саве у Сремској Рачи 1995. године, прочитана је пјесма Бранка Ћопића *На петровачкој цесџи* која говори о народноослободилачкој борби за вријеме Другог свјетског рата.

Током церемоније коју је пратио играни и музички програм, на мосту је откривена спомен-плоча у славу жртава и положени су вијенци уз минут ћутања.

Комеморацији су присуствовале и премијерка Србије Ана Брнабић и председница Републике Српске Жељка Цвијановић.

ПУПОВАЦ И МИЛОШЕВИЋ ПРИХВАТИЛИ ТЗВ. ДЕКЛАРАЦИЈУ О ДОМОВИНСКОМ РАТУ

Предсједник Савеза Срба из региона Миодрог Линта оцјењује као проуштаску али очекивану изјаву министра ветерана и потпредсједника Владе Хрватске Томе Медведа да се Срби суоче са великосрпском политиком и са злом које су починили деведесетих година. У питању је један у низу доказа да се хрватски народ није суочио са својом геноцидном и злочиначком прошлосту, да није одбацио проуштаску политику Фрање Туђмана и да је темељ данашње Хрватске усташтво и НДХ. Хрватски премијер Пленковић је, између осталог, цинично рекао да је злочиначка акција Олуја значила и за Србе крај рата и створила услове за њихов повратак у Хрватској што представља скандалозну провокацију и понижење крајишких Срба. Добро је познато који су били циљеви и посљедице злочиначке акције Олуја и шта је Хрватска све учинила да спријечи масован и одржив повратак протјераних Срба. Руководство СДСС-а, Милорад Пуповац и Борис Милошевић су овом срамном и неморалном одлуком званично прихватили тзв. Декларацију о Домовинском рату коју је Хрватски сабор једногласно усвојио 2000. године и која је програмски документ за сваку хрватску власт, све хрватске грађане, државне и друштвене институције, странке, синдикате, удружења и медије. Према наведеној Декларацији Србија, ЈНА и крајишки Срби су тобоже извршили оружану агресију на Хрватску која је наводно водила легитиман, праведан и ослободилачки рат у којем се бранила од великосрпске агресије.

ПЛЕНКОВИЋ ПОНОВИО БЕЗОЧНЕ ЛАЖИ НА ПРОСЛАВИ ОЛУЈЕ У КНИНУ

Предсједник Савеза Срба из региона Миодрог Линта оцјењује да је хрватски премијер Андреј Пленковић поновио низ безочних лажи у свом говору током прославе злочиначке акције Олуја у Книну.

Пленковић је рекао да је Олуја била правно легитимна, војно неизбјежна и политички неопходна у рату који је наметнуо великосрпски режим Слободана Милошевића; да је тзв. Домовински рат имао одбрамбени карактер; да је Хрватска уложила велике напоре да обезбеди повратак Срба; да се треба поносити што су неки Срби учествовали у одбрани Хрватске, да убијање српских цивила не доводи у питање легитимност и праведност тзв. Домовинског рата. Говор Андреја је један у низу доказа да се Хрватска није суочила са својом злочиначком и усташком прошлосту и да се ништа неће промијенити у односу према преосталим Србима у Хрватској а камоли према протјераним Србима. Хрватска ће срамно, скандалозно и неразумно учешће Бориса Милошевића на прослави у Книну да користи као аргумент у свијету да је политички представник Срба признао да је протјеривање његовог народа било оправдано и легитимно.

ПУПОВАЦ И МИЛОШЕВИЋ ОДГОВОРНИ ЗА ПРИЗНАЊЕ ОЛУЈЕ КАО ЛЕГАЛНЕ, ЛЕГИТИМНЕ И ПРАВЕДНЕ АКЦИЈЕ

Предсједник Савеза Срба из региона Миодрог Линта оцјењује као лицејерну поруку Предсједника СДСС-а Милорада Пуповца хрватском министру спољних послова Горану Радману да Хрватска обезбеди српским туристима да их не нападају и да им не испишу поруке "За дом спремни" и сличне. Наведена изјава Пуповца је потпуно небитна у односу на чињеницу да је Милорад Пуповац заједно са Борисом Милошевићем званично признао да је злочиначка акција Олуја била легална, легитимна и праведна војно-полицијска акција. Скандалозна је изјава Милорада Пуповца да је он подржао да Борис Милошевић иде у Книн да слави протјеривање свог народа да би Влада Хрватске на челу с Пленковићем тобоже увела струју у српска села и да би рјешавала питање несталих Срба, питање злочина над Србима и остале проблеме нашег народа. Хрватска има обавезу, према свом Уставу и међународним конвенцијама, да поштује темељне вриједности као што су људска и мањинска права, владавина права и антифашизам а не да политички представници Срба учешћем на прослави злочиначке акције Олуја вријеђају и понижавају свој народ. Линта истиче да организовање више комеморација за убијене Србе за вријеме и након Олује у Уздољу и на другим мјестима не могу ни у ком случају да амнестирају Милорада Пуповца и Бориса Милошевића од политичке и моралне одговорности због признања Олује. Хрватска ће сада махати у међународној заједници да су Срби признали злочиначку акцију Олуја што им је недостајало у претходном периоду. Јасно је да ће Пленковић и други хрватски званичници сада бити спремни да посјете неколико мјеста гдје су убијани српски цивили да би показали како су тобоже неки појединци из хрватских јединица починили ратни злочин и да је то цивилизацијски гест. Истовремено ће, по ко зна који пут, послати поруку да је Олуја била величанствена пobjеда а да је тзв. Домовински рат био чист, праведан и одбрамбени рат.

Врхунска лаж Пуповца да је учешће Милошевића на прослави Олује почетак помирења Срба и Хрвата

ПУПОВАЦ НЕ ЧУЈЕ ГЛАС ПРОГНАНИХ СРБА

Линта истиче да је Пуповац у свом лицејерју и безобразлуку отишао корак даље са тврдњом да јавност у Србији још није на прави начин разумјела срамни и безумни одлазак Бориса Милошевића у Книн, као и да је одговорност за одлазак у Книн само њихова.

– Пуповац нема морално право да доноси самостално одлуке о тако важној теми јер већина Срба који су живјели у Хрватској прије рата сада живе у Србији, Српској и трећим државама због усташке политике Фрање Туђмана – поручује Линта.

Предсједник Савеза Срба из региона Миодрог Линта оцјењује као врхунску лаж став предсједника СДСС-а Милорада Пуповца, који је изнио у интервјуу за загребачки *Вечерњи лист*, да неразумно учешће Бориса Милошевића на прослави злочиначке акције Олуја у Книну означава почетак помирења Срба и Хрвата.

Поред тога Пуповац је бесрамно рекао да је у питању велики и важан гест, као и да свако ко подржава одлазак Милошевића у Книн је за мир, а свако ко осуђује неморални одлазак Милошевића на прославу протјеривања властитог народа је заговорник мржње и користи ратну реторику.

Пуповац иде корак даље и још тражи да Србија поздравим срамни одлазак Милошевића у Книн јер би онда показала да тобоже води мировну, а не ратну политику.

Пуповац се, као експонент Пленковићеве политике, залаже за помирење Хрвата и Срба, као и за помирење Србије и Хрватске, у складу са хрватским државним и националним интересима.

То значи да би српски народ и Србија требали да прихвате да је одлазак Милошевића у Книн и признање злочиначке акције Олуја као легалне и легитимне војне акције био позитиван и први корак ка помирењу два народа и двије државе. Тако-

ђе, Срби и Србија би, према Пуповцу, требали да прихвате да су били агресори на Хрватску, а да је Хрватска тобоже била жртва великосрпске агресије и водила ослободилачки и праведан рат.

Пуповац и Милошевић су прешли црвену линију и дубоко увриједили и понизили српски народ, а посебно стотине хиљада протјераних Срба.

Линта истиче да Милорад Пуповац мора да зна да је

његова антисрпска политика осуђена на неуспјех и да помирење Срба и Хрвата и Србије и Хрватске није могуће док год се хрватски народ не суочи са својом усташком и злочиначком прошлосту.

То значи да би хрватска држава и Католичка црква требало да признају и покају се за почињени геноцид над Србима у НДХ.

То значи да би Хрватска требало да донесе закон о оштром кажњавању

лица, јавних личности, група и странака који величају НДХ и усташтво, који користе усташки поздрав „За дом спремни“, усташку шаховницу која почиње са првим бијелим пољем, усташко слово „У“, који пјевају усташке пјесме, који узвикују или испишују „Србе на врбе“ и друге србомрзачке и усташке графите и поруке, који величају ратне злочинце надбискупа Степинца, команданта Црне легије Јуру Францетића, генерала Анту Готовину; који служе мисе Павелићу и усташким генералима; који снимају филмове, организују трибине и скупове и објављују књиге у којима се велича НДХ и негира геноцид над Србима; који шире мржњу преко усташких портала и других медија.

Такође, помирење није могуће док год Хрватска не одбаци Туђмана и његову проуштаску и злочиначку политику; док год не престане да слави злочиначке акције Олуја, Бљесак и друге; док год не врати имовинска, стечена и друга права и плати новчану одштету протјераним Србима и другим оштећеним грађанима у складу са Анексом Г Бечког споразума о сукцесији, док год не казни ратне злочине над Србима и не ријешити питање несталих Срба и док не забрани концерте главног промотера усташтва пјевача Марка Перковића Томпсона.

Линта: Помирење могуће тек кад се Хрватска суочи са истином и усташком идеологијом

Увредљива је и понижавајућа изјава предсједника СДСС-а Милорада Пуповца у којој каже да је први корак помирења између Србије и Хрватске направљен учешћем Бориса Милошевића на прослави злочиначке акције Олуја и да очекује да државни представници Србије и Хрватске такође направе прве кораке у том правцу.

Посебно је срамна изјава Пуповца новинару РТЛ-а да неки људи у Београду нису били припремљени за оно што се дешавало у Книну 5. августа нити су имали довољно информација. Линта поручује Пуповцу да су сви људи у Београду знали да се у Книну 5. августа прославља етничко чишћење нашег народа. Такође, Пуповац мора да зна да помирење Србије и Хрватске и Срба и Хрвата није могуће градити на признању да је злочиначка акција Олуја била легална, легитимна и праведна војна акција и да су Србија и крајишки Срби били агресори, а да је Хрват-

ска водила одбрамбени рат. Помирење између Србије и Хрватске је могуће тек под условом да се Хрватска суочи са својом историјом и са својом улогом у спровођењу усташке идеологије од доласка Фрање Туђмана на власт до данашњег дана. Хрватска се мора суочити са истином и на тој истини је могуће градити будуће односе између двије државе.

Линта истиче да су минималне шансе да се Хрватска заиста суочи са истином и да прихвати непобитне чињенице. То конкретно значи да Хрватска треба, између осталог, да призна и покаје се за почињени геноцид над Србима у НДХ, да одбаци Фрању Туђмана и његову проуштаску политику; да престане да слави злочиначку акцију Олуја; да одбаци лажни мит о српској агресији; да донесе закон о забрани величања усташтва којим ће прописати строге затворске и новчане казне као што су учиниле друге цивилизоване држа-

ве; да Хрватски сабор укине срамну одлуку да буде покровитељ комеморације убијеним усташким злочинцима у Блајбургу; да спроведе Анекс Г Бечког споразума о сукцесији и врати имовинска и друга права протјераним Србима и другим оштећеним грађанима; да укине закон о исплати пензије преживјелим усташама, да укине валуту „куна“ која, осим у Хрватској, је постојала једино у НДХ и којој је име дао сам Анте Павелић; да забрани концерте главног промотера усташтва Марка Перковића Томпсона, а не да их још финансира.

Линта сматра да захтјев Милорада Пуповца да усташки поздрав „За дом спремни“ треба уклонити из јавног простора је апсолутно нереалан и смијешан из разлога јер је усташтво темељ данашње Хрватске. Линта подсјећа да је наведени усташки поздрав легализован у Хрватској од стране више хрватских институција. Хрватско мини-

старство управе је 2017. године донијело мишљење којим је потврђено да се могу регистровати удружења која у својим статутима и грбу имају усташки поздрав „За дом спремни“.

Савјет за суочавање са прошлосту Владе Хрватске је 2018. године донио скандалозну, али очекивану одлуку да се усташки поздрав „За дом спремни“ може користити у одређеним приликама. Високи пречкршајни суд у Загребу је почетком ове године донио антицивизацијску пресуду да узвикивање „За дом спремни“ на концертима Марка Перковића Томпсона није незаконито са срамним образложењем да је на његовим концертима добра атмосфера и да се нико није узнемирио.

Прије тога су прекршајни судови у Пожеги и Слуну донијели пресуде којима се „За дом спремни“ сматра изразом воље власти и да његова употреба не узнемирава јавност.

Завичајна и избјегличка удружења ОСУДИЛА учешће Милошевића на прослави Олује у Книну

Поводом одлуке потпредседника Владе Хрватске из редова Срба Бориса Милошевића да учествује на прослави злочиначке акције Олуја у Книну 88 завичајних и избјегличких удружења која дјелују у Србији доносе следеће закључке:

1. Најоштрије осуђујемо скандалозну и неразумну одлуку Бориса Милошевића да 5. августа буде у Книну где се прославља протјеривање 250.000 Срба, убијање 2.000 Срба, систематско уништавање, пљачкање и паљење српске имовине и на тај начин оправдава највеће етничко чишћење у Европи послје Другог свјетског рата;

2. Одлазак Бориса Милошевића у Книн неће побољшати положај преосталих Срба у Хрватској, неће допринијети рјешавању имовинских, стечених и бројних других проблема протјераних Срба, рјешавању питања несталих Срба, кажњавању налогодаваца и извршилаца бројних злочина над српским цивилима и ратним заробљеницима, развоју културе мира, разумијевању и међусобном поштовању;

3. Једину корист од одласка Бориса Милошевића у Книн имаће Хрват-

ска јер ће у међународној заједници истицати да је политички представник Срба признао легитимитет злочиначке акције Олуја;

4. Одлазак Бориса Милошевића у Книн значиће званично прихватање бесмислене хрватске оптужбе да су Србија, ЈНА и Срби били агресори како је то дефинисано тзв. Декларацијом о Домовинском рату из 2000. године и представљаће најдубљу увреду и понижење за крајишке Србе и читав српски народ;

5. Позивамо председника Самосталне демократске српске странке (СДСС) Милорада Пуповца да раскине срамни и неморални договор са председником Хрватске демократске заједнице и Владе Хрватске Андрејем Пленковићем и наложи Борису Милошевићу да не иде у Книн на прославу протјеривања властитог народа;

6. Главну одговорност за одлазак Бориса Милошевића у Книн и давање легитимитета злочиначкој акцији Олуја ће, поред Бориса Милошевића, сносити Милорад Пуповац и руководство Самосталне демократске српске странке (СДСС).

СПИСАК УДРУЖЕЊА КОЈА СУ САГЛАСНА СА ЗАКЉУЧЦИМА

1. Завичајно удружење Банијаца, потомака и пријатеља Баније – Београд
Мирослав Ковјанић, председник удружења
2. Савез српских удружења Севернобачког округа – Суботица
Боривоје Вукајловић, председник
3. Завичајно удружење Банија – Суботица
Жељко Тинтор, председник
4. Удружење избјеглих и досељених Срба – Бајмок
Жарко Гранулић, председник
5. Клуб досељених и прогнаних лица општине Бачка Топола – Бачка Топола
Миле Павлица, председник
6. Удружење грађана „Завичајна група Крајина Војводина“ – Нови Сад
Милан Ливада, председник
7. Клуб избјеглих, прогнаних и досељених лица „Завичај“ Пачир
Жељко Блаженовић, председник
8. Завичајна заједница Република Српска – Суботица
Милорад Ђопић, председник
9. Српски завичајни клуб „Слога“ – Суботица
Славко Дувњак, председник
10. Матица Дрежничка – Бајмок
Гојко Ивошевић, председник
11. Завичајно удружење „Херцеговина“ – Суботица
Љубо Клибарда, председник
12. Завичајно удружење Славонија и Барања – Суботица
Стеван Бошњак, председник
13. Удружење грађана „Завичај – Банија“ – Мајур, Шабач
Слободан Метикош, председник
14. Удружење „Мањача“ – Суботица
Ненад Рађевић, председник
15. Завичајно удружење „Сана“ – Суботица
Боро Самарџија, председник
16. Завичајно удружење Личана „Никола Тесла“ – Апатин
Милан Шкрбић, председник
17. Завичајно удружење Срба пореклом из БиХ „Петар Кочић“ – Апатин
Радомир Релић, председник
18. Завичајно удружење Озрен – Суботица
Горан Благојевић, председник
19. Завичајно удружење Алекса Шантић – Шантићани – Алекса Шантић
Мирко Ђукић, председник
20. Завичајно удружење Банија – Нови Сад
Милан Половина, председник
21. Завичајно удружење „Славонија у срцу“ – Београд
Миодраг Жарковић, председник
22. Завичајно удружење „Сава Мркаљ“ – Нови Сад
Зорица Влајиновић, председник
23. Удружење Госпићана „Никола Тесла“ – Београд
Милорад Ђалић, председник
24. Удружење Дивосељана – Београд
Предраг Јерковић, председник
25. Удружење избјеглих и прогнаних Срба из Хрватске – Београд
Миле Шапић, председник
26. Удружење Срба из Републике Српске и Републике Српске Крајине – Панчево
Мирослав Медич, председник
27. Крајишки културни центар – Београд
Слободан Врцел, председник
28. Српски демократски форум – Београд
Смиљана Бјеливук, председник
29. Удружење грађана „Повратак протераних Крајишника“ – Београд
Стојан Кепчија, председник
30. Удружење Мркоњићана Београд
Жарко Гајић, председник
31. Удружење Срба из БиХ за очување и његовање традиције „Сана – Грмеч“ – Београд
Драган Дивјак, председник
32. Завичајно удружење Миочих – Београд
Гојко Малешевић, председник
33. Завичајно удружење грађана „Ђиро“ – Личка Калдрма – Дрвар – Београд
Жељко Бурсаћ, председник
34. Удружење избјеглица из Р. Хрватске – Београд
Вељко Жигић, председник
35. Удружење избјеглих, прогнаних, расељених и досељених „Ново огњиште“ – Барајево
Јово Добријевић, председник
36. Удружење Срба из Хрватске, БиХ, и КиМ – Младеновац
Мирјана Лалић, председник
37. Завичајни клуб Личана „Срб“ – Београд
Ђорђе Кеча, председник
38. Удружење Срба из Хрватске и Босне и Херцеговине „Истина“ Шид
Радован Штековић, председник
39. Удружење за његовање културних традиција и обичаја Славонаца у Смедереву – Смедерево
Симеон Јовановић, председник
40. Удружење „Завичајни центар Грачац – Лика“ – Нови Сад
Богдан Гаћеша, председник
41. Удружење Дрежничана и Јасеничана – Београд
Дмитар Вукелић, председник
42. Удружење Крајишника општине Ковачица „Завичај“ – Ковачица
Дамјан Пенић, председник
43. Удружење Славонаца – Београд
Перо Тарбук, председник
44. Завичајно удружење Срба из Лике „Личко огњиште“ – Пригревица
Недељко Дошен, председник
45. Удружење Дрварчана у Београду
Стеван Бањац, председник
46. Удружење грађана у Београду поријеклом из Бос. Петровца
Боро Бањац, председник
47. Удружење Граховљана и пријатеља Босанског Грахова – Београд
Бранко Триван, председник
48. Удружење пензионера из Хрватске Београд
Миле Рајчевић
49. Удружење бораца Кордуна, Осме кордунашке народноослободилачке ударне дивизије, ратова 1990–1999. и њихових потомака
Ђуро Шкаљац, председник
50. Завичајни клуб Кордунаша – Београд
Слободан Шарац, председник
51. Огњена Марија Ливанска – Београд
Никола Петровић, председник
52. Удружење грађана Змијање – Каћ
Ђорђе Пантелић, председник
53. Удружење Крајишника „Крајина“ – Врбас
Горан Николаш, председник
54. ЦИП „Наш одговор“
Ђуро С. Куљанин, председник
55. Асоцијација избјегличких и других удружења из Хрватске – Београд
Јован Каблар, генерални секретар
56. Удружење за очување традиције и културе Срба из Хрватске – Панчево
Давид Радонић, председник
57. Завичајно удружење Калиновчана – Београд
Спасоје Ђого, председник
58. Друштво гуслара
Стара Херцеговина – Београд
Слободан Бобан Драшковић, председник
59. Клуб Гачана – Београд
Светозар Црногорац, председник
60. Удружење Љубињаца – Београд
Милован Пецељ, председник
61. Удружење Мостараца – Београд
Благоје Ребић, председник
62. Удружење прекодринских Срба – Ковин
Благоје Богдановић, председник
63. Завичајно удружење Јањана – Футог
Зоран Црепуља, председник
64. Удружење Дрварчана у Новом Саду – Нови Сад
Милован Зељковић, председник
65. Крајишници с Фрушке горе – Беочин
Радослав Шпирић, председник
66. Завичајно удружење „Трново“ Чуруг – Жабал
Славко Милетић, председник
67. Удружење избјеглих и прогнаних лица са територије бивше СФРЈ – Суботица
Верица Гргуровић, председник
68. Завичајно удружење Морполача Нови Бановци – Стара Пазова
Невен Клеут, председник
69. Удружење грађана Обровац – Београд
Миодраг Гагић, председник
70. Завичајно удружење „Билогора“ – Београд
Ранко Раделић, председник
71. Удружење „Бирач – Дрина“, Београд
Драго Ашћерић, председник
72. Удружење „Кључ-Рибник“ – Београд
Слободан Калабић, председник
73. Удружење „Димитор“ – Нови Сад
Славко Пекез, председник
74. Српско друштво „Др Јован Рашковић“ – Нови Сад
Драган Шкорић, председник
75. Удружење избјеглих и прогнаних лица – Футог
Илија Ковачевић, председник
76. Удружење Срба Коријени – Сомбор
Душан Секулић, председник
77. Удружење „Крајишки Вишебој – Банатско Велико Село“
Борислав Стоисављевић, председник
78. Удружење Козарчана у Банату – Житиште
Душан Богић, председник
79. Удружење „Српска Босна“ Срба из Босне потомака и пријатеља – Клек
Горан Марковић, председник
80. „Удружење крајишника“ – Панчево
Миле Боснић, председник
81. Удружење грађана Сана – Стара Пазова
Мићо Крунић, председник
82. Удружење Крајишника Западно од Дрине-Пећинци
Рајко Јевић, председник
83. Удружење за пружање помоћи избјеглим и прогнаним лицима општине Чачак – Чачак
Душан Рашковић, председник
84. Удружење Срба из Хрватске и БиХ општине Лазаревац – Лазаревац
Дренко Марић, председник
85. Удружење грађана Гламоча у Београду – Београд
Ранко Ивић, председник
86. Клуб „Никола Тесла“ – Београд
Рајко Кесић, председник
87. Удружење Грубишнопољаца – Београд
Душан Јелић, председник
88. Удружење Врбљанаца – Темерин
Драган Којић

ПРВИ ПУТ СЛУЖЕН ПОМЕН СТРАДАЛИМ СРБИМА У ОЛУЈИ У МАНАСТИРУ ОСТРОГ

Свети Василије нас је позвао да поменемо све невинне мученике

Српски национални савјет Црне Горе, уз благослов митрополита црногорско-приморског Амфилохија, поводом двадесет и пет година од злоčinaчке акције Олуја, организовао је помен за више хиљада невинно страдалих жртава са подручја Сјеверне Далмације, Лике, Кордуна и Баније.

Помен је, уз поштовање свих прописаних мјера Националног координационог тијела, одржан у Горњем манастиру Острог, а поред организатора, присуствовао му је и амбасадор Србије у Црној Гори др Владимир Божовић, као и један број Срба из Крајине који су се 1995. године доселили у Црну Гору.

Помен пострадалим Србима из Крајине служио је јеромонах Владимир Палибрк, који је казао да је прогонство ради Христа Бога трпио и Свети Василије, али га је Бог наградио због његовог трпљења.

Председник Српског националног савјета др Момчило Вуксановић је рекао да је ова организација због новонастале ситуације у региону, и немогућности да заједно са својим сународницима обиљежи овај датум, одлучила да организује помен у манастиру Острог и на тај начин се сјети свих страдалих Срба из Крајине.

– Можда нас је и сам Свети Василије

Острошки позвао да овдје поменемо све мученике који су страдали потпуно невини, да овдје обиљежимо тај датум који је за све нас био веома непријатан. Ми тај злочин памтимо и вјерујемо да ће ово сабрање постати традиционално, да ћемо се овдје окупљати да увијек поменемо и сјетимо се ових мученика. Овдје смо да кажемо да је Црна Гора била српска држава и да је још увијек и држава српског народа. За нас Срби, ма гдје живјели на земаљском шару, никада неће бити странци, и то треба да знају сви, и они који воде Црну Гору и они који воде српски народ – казао је Вуксановић.

Његова екселенција амбасадор Србије у Црној Гори др Владимир Божовић је истакао да је на помен дошао како би изразио своју молитву за сву невинно побијену дјecu и нејач у злоčinaчкој акцији Олуја.

– Српски народ је Христов народ, народ светосавски, који је увијек био на путу љубави све од светога косовскога мученика цара Лазара. Ми ћемо се као хришћански народ, сабран у овој светињи, увијек сјећати мучничког страдања Срба из Крајине, и увијек позивати на праштање, али истовремено не смијемо и не можемо да заборавимо – казао је амбасадор Божовић. **СРПСКЕ НОВИНЕ ЦГ**

УДРУЖЕЊЕ НОВО ОГЊИШТЕ УПРИЛИЧИЛО ПОМЕН ИСПРЕД ХРАМА СВЕТОГ САВЕ

Крајишници на помену у Барајеву

Први пут у организацији Удружења избјеглих, прогнаних, расељених и досељених Ново Огњиште Барајево на празник Марије Магдалине 4. августа 2020. године у порти Саборне цркве Светог Саве у Барајеву, испред спомен-плоче посвећене жртвама рата и браниоцима отаџбине 1990–1999. одржан је помен за Србе пострадалих у злоčinaчкој акцији Олуја. У присуству тридесетак прогнаних и интерно расељених Срба, данас житеља Барајева, помен су служили свештеници Владимир Димић, Игор Обрадовић и Огњен Козлина.

У бесједи свештеник Владимир Димић је истакао да последње двије и по деценије празник Благе Марије се обиљежава молитвом за невинно пострадалих српске жртве у претходном рату на про-

» Јово Добрићевећ

стору на којима су вјековима живјели.

– Прогнани су они који су то најмање заслужили. Кућили су своја огњишта и окупљали породице стварајући и чувајући свој идентитет. Уз љубав према Србији вјековима су гajили живот на свом простору испуњавајући га вјером, надом и љубављу према ближњима и према Богу на својствен начин, онако како су

учени генерацијама. Његујући хришћански етос на православи начин прогнани су од народа са којима су живјели – рекао је отац Владимир запажајући поучну поруку која кружи по друштвеним мрежама „хладно је море послје Олује, не идите у Хрватску на љетовање”.

Председник Удружења Ново огњиште Јово Добрићевећ захвалио се свима који су осјетили потребу и дошли на молитву српским жртвама.

– Посебну захвалност дугујемо оцима наше свете цркве и парохи Виду Милићу који је, као и увијек, подржао свако наше сабрање. Због нашег потомства веома је важно да његујемо културу сјећања. Наша црква деценијама уназад на овај дан помиње српске жртве, а надамо се да ћемо у будућности на овај дан бити у још бројнијем саставу – поручио је Добрићевећ.

Након помена делегација Удружења положила је цвијеће испред спомен-плоче страдалима у задњој деценији 20. вијека.

На територији општине Барајево евидентирано је 8.973 избјеглих, прогнаних и расељених лица из бивших република СФРЈ и са Космета.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

» Свештеници Огњен Козлина, Владимир Димић и Игор Обрадовић

Од Вуковара до Двора – Српска заједница се присјећа страдања

У Вуковару је 3. августа 2020. године служен парастос и одржана комеморативна сједница Вијећа српске националне мањине у част свих невинно страдалих током и након војно-полицијске акције Олуја.

Комеморативној сједници присуствовали су и генерални конзул Републике Србије у Вуковару Милан Шапић, замјеница председника СНВ-а и потписница овогодишње Изјаве сјећања Драгана Јецков, председник главне скупштине СДСС-а Војислав Станимировић, замјеник жупана Вуковарско-сремске жупаније Ђорђе Ђурчић, председник ЗВО-а Срђан Јермеић, председник градске организације СДСС-а Срђан Колар, бројни чланови ВСНМ и грађани Вуковара и околине.

Широм Хрватске у свим жупанијским вијећима српске националне мањине одржане су комеморативне сједнице на којима се читала и Изјава сјећања Српског народног вијећа. На овај начин СНВ сваке године подсјећа јавност на сва страдања која је српски народ доживио 1995. године.

Уочи комеморативне сједнице ВСНМ-а у Вуковару је служен парастос за све жр-

тве stradale током и након војно-полицијске акције Олуја. У Саборном храму Светог оца Николаја парастос је служио епископ осечкопољски и барањски Херувим уз саслушање свештенства епархије. Владика Херувим истакао је значајну улогу цркве у односу према жртвама и онима који су злочине починили.

– У овом последњем страдању српског народа заиста се искрено молимо и за оне који су учинили било који злочин и за оне који су пострадали у том злочину, да Господ једне уразуми, а друге прими у царство небеско – поручио је епископ осечкопољски и барањски Херувим.

Страдање српског народа током и након ВРО Олуја обиљежено је и у Двору гдје је у организацији Српског

народног вијећа, а уз подршку Документе и Иницијативе младих за људска права, одржана комеморација. На гробљу у Двору најприје је одржан парастос, а затим су на школском игралишту одржани прикладни говори и читање Изјаве сјећања СНВ-а.

У близини школског игралишта су 8. августа на овом мјесту бомбама и аутоматским оружјем убијани штићеници психијатријске болнице у Петрињи који су ту били измјештени, склоњени и остављени. У близини мјеста догађаја био је и дански батаљон УН-а, који није реаговао на масакр, а извијестили су да је злочин починила група униформисаних људи без видљивих војних ознака. Овај злочин никада није процесуиран.

У ОРГАНИЗАЦИЈИ УДРУЖЕЊА СУЗА СЛУЖЕН ПОМЕН У ЦРКВИ СВЕТОГ МАРКА У БЕОГРАДУ

Ако нема предаје посмртних остатака да ли то значи да нема ни злочина?!

У Цркви Светог Марка у организацији Удружења породица несталих и погинулих Суза одржан је помен пострадалим Србима у злоčinaчкој акцији Олуја када је из Хрватске протјерано више од 220.000 Срба, убијено 1.870, а 770 лица се још увијек воде као нестали.

Драгана Ђукић, председница Удружења породица несталих и погинулих Суза, заједно са осталим члановима Удружења и њиховим породицама се труди током цијеле године да се злочини Олује никада не забораве.

– То је ствар кућног вадспитања, у кругу породице се учи шта је Олуја била за српски народ и никада се то не може заборавити.

Колинда Грабар Китаровић и Александар Вучић су разговарали 2018. године, када је питање несталих подигнуто на највиши ниво.

– Породице су тада добиле нову наду, али нажалост од тада све стоји. Ове године није била ниједна ексхумација и идентификација, нама као

породицама остаје још само нада – каже Ђукићева.

Породице несталих се надају да ће бар имати прилику да своје најближе достојно сахране.

– Након четврт вијека је јако тужно и незамисливо да у 21. вијеку када говоримо да је питање несталих хуманитарно питање, да породица нема право да добије посмртне остатке. Они послје свега само то желе, да добију посмртне остатке и на тај начин им враћају достојанство, сахрањујући их на начин достојан човјека – каже Ђукићева. Она додаје да су породице несталих биле спремне још 1996. године да сједну за сто и набују рјешење за ово хуманитарно питање.

– До тога није дошло, политика се умијешала, цијели процес се развучи. Ако нема посмртних остатака нема ни злочина. Ми јесмо за то да се свакој жртви укаже поштовање, али нисмо за славље – река је Драгана Ђукић.

Помену је присуствовао и председник Савеза Срба из

региона Миодраг Линта који је истакао да се треба активно борити у међународној заједници да се забрани обиљежавање злоčinaчке акције Олуја у Книну јер је у питању проушташки догађај.

– Један од предуслова да се хрватски народ суочи са својом геноцидном и усташком прошлошћу јесте да се Хрватској забрани обиљежавање злоčinaчке акције Олуја. Јасно је да данашња Хрватска није способна да буде модерна држава у којој се поштују темељне вриједности данашњег свијета и да због тога постаје све више фактор немира и нестабилности у региону.

Помену су присуствовали представници завичајних удружења, Крајишке омладине, комесар за избјеглице и миграције Србије Владимир Цуић, историчар др Милан Гулић, Драган Пјевич...

Након парастоса положено је цвијеће на споменик пострадалима у ратовима деведесетих.

ДРАГАНА БОКУН

КОНФЕРЕНЦИЈА УДРУЖЕЊА ПОРОДИЦА НЕСТАЛИХ И ПОГИНУЛИХ ЛИЦА СУЗА

Потрага за несталим лицима преноси се и на потомке

Удружење породица несталих и погинулих Суза, 4. августа, организовало је конференцију за медије – 25 година од погрома Срба у Хрватској.

Ове године на конференцији су говорили Драгана Ђукић, предсједница Удружења, Миодраг Линта предсједник Савеза Срба из региона и Вељко Одаловић предсједник Комисије за нестала лица Владе Србије.

ЂУКИЋ: СВЕ ТЕЖЕ ЈЕ БОДРИТИ ПОРОДИЦЕ ДА НЕ ОДУСТАНУ

Четврт вијека је прошло и није се много поодмакло у самом процесу ексхумација и идентификација, али ни око других права крајишких Срба.

Како нам је рекла Драгана Ђукић ова борба предуго траје, а крај се не назира. У Хрватској славе, а Срби тугују јер су протјерани са вјековних огњишта, тугују за убијеним члановима њихових породица.

– Сваком ко има у себи развијен осјећај правде и здрав разум није јасно зашто нико није након 25 година оптужен за почињене злочине над српских народом, а ако су пресуде и изречене за неколико година, казне нису адекватне – рекла је Ђукићева.

Процес ексхумације и идентификације у Хрватској је од почетка био веома успорен, јер се то хуманитарно питање политизовало. У овом ковид времену тај процес стоји.

– У Хрватској на институтима за судску медицину налазе се посмртни остаци око 900 тијела, за које се годинама не врши идентификација, разни изговори постоје, између осталог да не долази до поклапања коштаних и крвних узорак или немају образложења зашто. Породицама нису прихватљиви такви изговори, оне су уморне од чекања. За нове ексхумације и идентификације не преостаје нам ништа осим надања. Хрватска је једина земља у региону која има позната регистрована гробна мјеста. Потпуно је јасно да нема воље да се питање несталих ријеша, нема тијела нема злочина.

Постоје породице које су ушле у судске процесе међутим нису довољно правно заштићени, плаћају високе таксе, губе спорове, и ако не плате судске трошкове, пријети им се одузимање имовине и већина због тога не смије да крочи у Хрватску.

– Све теже је бодрити породице да не одустану. Интересовање медија траје само неколико дана, а онда се поново о несталима не говори до следеће годишњице – разочарано констатује Ђукићева.

Подршка им је сада најпотребнија, не зато што се плаше корона вируса, него се плаше да неће дочекати да достојно сахране своје најближе и да ће своју тугу морати да пренесу својој дјечи и унуцима.

ЛИНТА: КОНСТАНТНО СЕ ПРЕШУЋУЈУ, УМАЊУЈУ И НЕГИРАЈУ СРПСКЕ ЖРТВЕ

Миодраг Линта констатује како већина крајишких Срба није остварила своја имовинска, стечена, и друга права, од отетих станова, заосталих неисплаћених пензија, новчане накнаде за минирани куће по хрватским градовима, отимања земље, нерјешена су питања радног стажа и бројна друга.

– С друге стране у Хрватској се величају ратни злочинци, по којима се дају називи улица и институција. Константно се прешућују, умањују и негирају српске жртве, а издаје све више потјерница за припаднике војске и полиције РСК и то најчешће без икаквих доказа – наводи Линта.

» Драгана Ђукић, Вељко Одаловић и Миодраг Линта

– Веома је важно да након 25 година од завршетка рата Србија још јаче и активније ради на свим питањима који се тичу ратног наслеђа. Да се покрене једна снажна политичка, дипломатска и правна офанзива како би се сазнала истина о стварним дешавањима деведесетих година, за утврђивање истине о узроцима и карактеру ратова деведесетих година.

У расвјетљавању истине би свакако помогло оснивање Меморијалног центра српских жртава деведесетих година, од Словеније, преко Хрватске, БиХ до Косова и Метохије. То би био простор на коме ће се на један документован, озбиљан научно верификован приступ показати шта се дешавало Србима у Словенији, Хрватској, БиХ и на Косову и Метохији.

СПРОВОЂЕЊЕ АНЕКСА Г БЕЧКОГ СПОРАЗУМА

Оно на шта Линта такође скреће пажњу је спровођење Анекса Г Бечког споразума о сукцесији – приватна својина и стечена права.

– У том Анексу стоји да ће свим правним и приватним субјектима бити враћена и заштићена права која су имали на дан 31. 12. 1991. године, а сви уговори склопљени за вршење рата под притисцима и пријетњама морају бити проглашени ништавним.

Постоје бројни проблеми протјераних Срба и у Србији, већ шест година се спроводи Регионални стамбени програм и до краја спровођења програма ријешаће се стамбено питање за преко 7.000 породица, а њих још 10.000 неће бити ријешено.

– Апелујем на МСП, али и на нову Владу да се продужи временски рок за реализацију регионалног стамбеног програма.

Није могуће говорити о потпуној реализацији односа између Београда, Загреба и Сарајева, о успостави повјерења, а камоли помирења ако имамо стотине хиљада људи који трпе последице ратова деведесетих који не могу да остваре своја основна људска права.

ОДАЛОВИЋ: ХРВАТСКА ПОБЈЕДА НАД СТАРЦИМА И НЕЈАЧИ

Вељко Одаловић, предсједник Комисије за нестала лица Владе Србије подсјећа на подршку коју је Хрватска имала од западних центара моћи.

– Сви сукоби који су се десили и начини на који су припремани, припремани су идентично. Свуда је припремана подршка споља, медијски врло усмјерене против нас. Нанесена нам је неправда и представљени смо јавности у негативном свијетлу, да би се оправ-

дала улога међународне заједнице на овим просторима.

Нестала лица су у највећем броју убијена, почињени су тешки злочини нарочито цивилима.

– Хрватске снаге када су радиле сацију терена након оружаних акција, сами су предали 1.035 протокола гдје су сахрањени Срби. Од тих 1.035 имамо 17 гробних мјеста која још нисмо ексхумирали, и Хрватска за сада не показује спремност да те локације обиђемо. 685 лица је идентификовано, 350 тијела која извјесно припадају Србима из гробница које смо ексхумирали заједно са Владом РХ се налази на Шалати у мртвачници гдје се уз њих налази још 550 са других подручја. Преко 900 неидентификованих тијела се тамо налази. Извјесно је да већина тих тијела припада Србима, и оно што посебно брине је динамика која је у последње двије године поражавајућа.

Претходне двије године није било ниједне ексхумације, преузели су само 13 тијела са Института у Загребу која су идентификована из ранијих ексхумација, и немају најаву да ће се у скороје вријеме нешто рјешавати по том питању.

– Преко 50 локација смо пријавили за које тражимо да се провјере и да заједно обиђемо те локације, да ексхумирамо, узмемо ДНК узорке и покушамо да пронађемо породице које ће преузети посмртне остатке.

Хрватска је донијела Закон о несталим лицима који на неки начин у други план ставља Међународне споразуме и протоколе који имају већу снагу, и понаша се у складу са својим Законом, који је у складу са оним што је у Декларацији о Домовинском рату писало.

– Јавност мора да зна да та њихова велика пobjеда је њихова срамота. Они нису извојевали пobjеду у сукобу са оружаним снагама на линији фронта, они су побједили нејач и цивиле. Преко 60 посто несталих лица је старије од 60 година, међу њима је 540 жена старијих од 60 година. Како образложење могу да пронађу зашто су њих убили. Пристествовао сам идентификацијама када смо породицама предавали старце од 95, 100 и преко 100 година.

Поред тога што породице морају да знају шта је било са њиховим најмилијима они морају да знају и ко је злочин почињено, не постоји спремност Хрвата да се суоче са својим злочинима.

На крају на питање новинара да прокоментаришу Милошевићев одлазак на прославу Олује, Линта је рекао да за тај чин нема никаквог оправдања, док је Драгана Ђукић навела да нема коментар, јер за сваког Србина мјесец август је мјесец туге, а зна се на који начин Хрвати обиљежавају Олују.

ДРАГАНА БОКУН

МИТРОПОЛИТ ПОРФИРИЈЕ: СЛАВЉЕЊЕ РАТА ЈЕ НАСТАВАК СЛАВЉЕЊА ЗЛА

Слављење рата није ништа друго до наставак слављења зла, поручио је митрополит загребачко-љубљански Порфирије, који је у Загребу у Саборној цркви Преображења Господњег служио парастос жртвама хрватске војно-полицијске операције Олуја.

Помену су, између осталих, присуствовали потпредсједник Владе Хрватске Борис Милошевић, предсједник Савјета Српског народног вијећа Милорад Пуповац, представници Амбасаде Србије и вјерници.

ВЛАДИКА СЕРГИЈЕ: ИМЕНА ЗЛОЧИНАЦА ПОЗНАТА СУ ГОСПОДУ

У Јањилама код Босанског Петровца обиљежено је 25 година од страдања Срба у злочиначкој акцији хрватске војске и полиције Олуја.

Код Спомен-крста на Петровачкој цести служен је парастос и положени вијенци. Помен је служио епископ бихаћко-петровачки и рмањски Сергије.

Владика је поручио свима онима који су немајући Бога у себи починили овај злочин, а чија имена нису позната људима, да су позната самом Господу, у којег нема тајне и све сакривено бива јавно и објелодањено. Подсјећамо, 7. августа 1995. године, хрватски „мигови“ бомбардовали су колону српских избјеглица на Петровачкој цести. Страдало је десет цивила, међу којима четворо дјецe и 21-годишња дјевојка.

ПОМЕНИ У ЧИКАГУ И ВИНДЗОРУ

У Чикагу је одржан помен страдалим Србима у ратовима 1991–1999. године. У Српском храму Светог Јована Крститеља свештеник Саво Босанац, који је и сам изгнан са подручја Западне Славоније, подсјетио је на бројна страдања Срба у Хрватској у 20. вијеку. Он је нагласио да је војним акцијама у мају и августу 1995. године довршено етничко чишћење Срба које је пет деценија раније започето у Независној Држави Хрватској.

Предсједник Удружења крајишких Срба Прело Љубинко Шпегар је истакао да се Срби из Хрватске и Федерације БиХ који су расељени у 30 држава по цијелом свијету сјећају својих страдалих рођака, пријатеља и познатика. И у Канади у пограничном граду Виндзору помен је страдалим Србима у ратовима последице деценије 20. вијека одржан у Храму Свете Петке. Седмицу раније помен је одржан у канадском граду Нијагари у којем живи велики број избјеглих Срба који су последице протјеривања из Крајине нови живот започели у Канади. **С. ДАНЧУО**

БАЊАЛУКА: СЈЕЋАЊЕ НА ЖРТВЕ ЕГЗОДУСА

У Храму Христа Спаситеља служен је помен за све погинуле, којем су присуствовали Срби који су преживјели највеће страдање у Хрватској, породице убијених, представници бројних удружења и градских власти. И ове године организатор обиљежавања у Бањалуци је Документационо-информациони центар Веритас.

28 ГОДИНА ОД СМРТИ ДР ЈОВАН РАШКОВИЋА

Крајишници и данас тугују за Ђаћом

Навршило се 28 година од смрти др Јована Рашковића (Книн 5. јул 1929 – Београд 28. јул 1992). Својим дјелом, добротом и племенитошћу овај човјек задужио је Србе да га памте и поштују.

– Јован Рашковић је био српски академик и политичар, рано преминули, свјетски угледни психијатар и неуропсихијатар, који је оставио дубок траг у медицинској науци и у крајишкој, као и цјелокупној српској политици трагичних деведесетих година. Остао је савјест времена, што успијева само рижетима – каже крајишки новинар, Данко Периф.

За Србе из Крајине, академик Јован Рашковић био је њихов Ђаћа. У Далмацији, Лици, на Банији и Кордуну, дјеца тако зову свога оца. Ту ријеч наша дјеца почињу да тепају, тако рећи у колијевици, још док ђаћу млијеко на мајчиној дојци.

Јован Рашковић, син книнског адвоката Душана Рашковића (каснијег судије Врховног суда Хрватске) и мајке Славке, из велепосједничке породице Лукавац, рођене у Тепљу код Дрниша, живио је у Книну до почетка Другог свјетског рата. Тада га је отац, чију су главу уцијениле нове уставне власти (прогласиле су га „четничко-комунистичким вођом“), склонио у манастир Крка код Костања, а потом у Задар, подручја која је анектирала Мусолинијева Италија. Послије задарске гитлазије завршио је Медицински факултет у Загребу, на којем је касније и докторирао.

Рашковић је пред прве вишестраначке изборе у Социјалистичкој Републици Хрватској, расписане за 22. април 1990, иницирао оснивање Српске демократске странке (СДС). Руководио је скупом о политичком организовању српског народа, 30. јануара 1990. у Доњем Лапцу. Седамнаест дана касније Рашковић је, на масовном

оснивачком скупу у Книну, на тадашњем Тргу далматинских пролетерских бригада, изабран за председника СДС.

Његов мотив, у околностима када су пријетиле још немирније године, чиме је показао да је био визионар, није било стицање материјалних добара нити политичке моћи, већ намјера да служи својим земљацима, далматинским Србима, Крајишницима.

То је чинио до последњег тренутка. Рашковићева кћерка др Санда Рашковић Ивић описала је своје време дан очеве смрти, 28. јул 1992. године.

Рашковић је умро убрзо након што га је телефоном у њихов стан у Београду, преко неких специјалних телефонских веза – једино могућих у тадашњим приликама ратова у окружењу, неки човјек из Хрватске обавијестио да је Војни суд у Сплиту који га је неколико дана раније оптужио за ратне злочине, затражио казну од 15 година робије.

– Он је имао висок притисак и неке промјене на срцу, али му то апсолутно није угрожавало живот. С таквим срцем могао је још дуго да живи. Мог оца убила је та апсурдна оптужба за ратни злочин. Није могао да вјерује да људска мржња, злоба и заслијепљеност могу бити толико јаки. Јован Рашковић је чиставог живота, као човјек и лекар, помагао другима. У питању су не стотине, него хиљаде људи. И никад нио кратке странке (СДС). Руководио је скупом о политичком организовању српског народа, 30. јануара 1990. у Доњем Лапцу. Седамнаест дана касније Рашковић је, на масовном

Доктор Рашковић је сахрањен у Алеји заслужних грађана на Новом гробљу у Београду.

ПОМЕН У ИДВОРУ КОД КОВАЧИЦЕ

У Храму Благовести Пресвете Богородице у Идвору, у организацији Удружења Крајишника општине Ковачица *Завичај* 5. августа одржан је помен српским жртвама страдалима у ратовима деведесетих, као и током Другог свјетског рата на просторима бивше СФРЈ од стране злогласних припадника НДХ. Парастос је служио јереј Ненад Радојчић. Према ријечима председника Удружења Дамјана Пенића помену је присуствовао мали број чланова Удружења због пандемије корона вируса.

У ТРЕБИЊУ ОДРЖАНО ВЕЧЕ ПОСВЕЋЕНО ОДБРАНИ СВЕТИЊА У ЦРНОЈ ГОРИ

Суштина закона о вјерским заједницама је изградња вјештачког идентитета!

У Требињу на платоу испред Музеја Херцеговине одржано је вече посвећено одбрани светиња у Црној Гори у склопу које је премијерно представљена књига *Прошвиравности Закона о слободи вјероисповијести или увјерења и правном положају вјерских заједница*, адвоката др Горана В. Ђорђевића, и изложба фотографија *Васкрс светиња*, аутора Зорана Јовановића Мачка, фото-репортера *Вечерњих новости*.

ОЧИГЛЕДНА ДИСКРИМИНАЦИЈА

Горан В. Ђорђевић је истакао да Студија о контроверзном црногорском закону, који Српској православној цркви оспорава право власништва над храмовима и црквеном имовином, из угла права анализира све недостатке и противправности усвојених законских рјешења, а који се односе и на међународне правне стандарде и уставни поредак Црне Горе.

– Студија убједљиво доказује да овај Закон има своју скривену суштину и да је дискриминаторски прије свега уперен против Српске православне цркве. Наравно, та скривена суштина проистиче из разлога који нису правне нити законодавне природе – она је дио процеса који има за циљ изградњу вјештачких идентитета у Црној Гори на почетку 21. вијека – истакао је адвокат из Ниша, који је на студији радио заједно са правним тимом медијске куће ИН4С.

– Циљ студије је да свим људима, и правничној и општој јавности, докаже све противправности које Закон носи и поручи да су протести против Закона, који се догађају широм Црне Горе, више него оправдани и основани – поручио је Ђорђевић.

Бивши судија, а данас угледни београдски адвокат Горан Петронијевић оцијенио је да је Ђорђевић у рекордно кратком времену написао капитално дјело и дао сјајан приказ правно-теоретског и историјског аспекта Закона.

– Несрећни Закон о слободи вероисповијести или увјерења о правном поло-

» Гојко Раичевић, Горан Петронијевић, Горан В. Ђорђевић, Предраг Савић и Ивана Грујић

жају вјерских заједница, како су га крстили његови оци, представља нешто што би могло да се назове правном елементарном непогодом – рекао је Петронијевић и додао да се ништа ретроградније није појавило у последњих неколико десетина година на простору Европе.

НЕМА ПАКТА СА ВЛАСТИМА

Он је поручио представницима других вјероисповијести да не требају да рачунају да ће некаквим споразумом са црногорским властима ријешити проблеме, јер се правила мијењају из дана у дан.

– Из страха од притиска међународне заједнице у Црној Гори видимо најполтронскији облик власти према умирућем глобалном свјетском поретку. Зато се Црна Гора користи као експеримент уништавања вјере. Непријатељи глобализма су: нација, држава, вјера и породица. Када се држава развласти, нација обесвијести, вјера истјера и породица уништи, онда свако новорођено дијете постаје јединка која је подобна да се од њега направи глобални ратник – закључио је Петронијевић.

Гојко Раичевић, главни и одговорни уредник ИН4С је у

» Зоран Јовановић Мачак

» Владика Димитрије је са великом пажњом погледао изложбу

име издавача рекао да ће ова медијска кућа наставити да ради на промоцији и очувању српске културе и традиције.

За модератора ове вечери писца и адвоката Предрага Савића, студија др Ђорђевића је „врхунско научно остварење о једном катастрофалном законском рјешењу”.

– Овај Закон се може тумачити као врхунац незакоња и отимачине имовине, а без имовине црква не може имати ни могућност да обавља своју дјелатност, чиме се фактички урушава слобода вјероисповијести – рекао је Савић.

ОБНОВА ВЈЕРСКОГ ЖИВОТА
Према његовој идеји настала је и изложба *Васкрс светиња у Црној Гори* аутора Зорана Јовановића Мачка. Наиме, њих двојица су у својству новинара и фото-репортера *Вечерњих новости* прије четврт вијека обилазили запустјеле црногорске манастире.

Јовановић је рекао да је снимајући опустјеле развалене било и узнемирујућих снимака како међу зидовима једног конака обитавају овце и козе.

– Од 2017. до 2019. године, поново сам обишао те манастире и снимих их у новом руху. Сви су обновљени, баш као и вјерски живот у Црној Гори. Сада имамо компарацију грађевина које су срушене и за њих многи нису знали – казао је Јовановић уз наду да ће изложба бити приказана и у Подгорици.

На изложби је приказано више од стотину фотографија сакралних објеката и литургијског живота Српске православне цркве у Црној Гори из три временска периода – док су цркве и манастири били у рушевном стању, током градитељске, а потом и духовне обнове.

Братски поздрав из Црне Горе пренио је парох грбљакски отац Мијајло Бацковић, истичући да је изложба *Васкрс светиња* умјесто у Подгорици приказана у најближем слободном граду Црној Гори – Требињу.

– На овим фотографијама приказан је само дио људи монаха и монахиња који-

ма највише треба захвалити због обнове наших светиња. На жалост људи који су себе уложили да би у овим храмовима горјела кандила вјере данас бивају прогоњени. Наш отац Момо Кривокапић, који се недавно упокојио, је рекао да је „Христос Воскресе” потпуно подједнак поздрав као што је то у ово наше вријеме „Не дамо светиње”. Заживи ли овај Закон, по истом рецепту, Албанци ће на Косову присвајати наше светиње. Бранећи светињу у Црној Гори бранимо цијелу српску светосавску цркву – поручио је Бацковић.

Гост на овој вечери био је и бизнисмен Миодраг Давка Давидовић, велики добротвор Митрополије. Он је подсјетио на ријечи патријарха Иринеја који је садашње стање српског народа у Црној Гори поредио са НДХ.

– Захваљујући нашем Митрополиту и владикама у ових 30 година обновљено је 650 духовних објеката, због чега данас можемо рећи да смо се вратили себи.

ПОДРШКА БРАЋИ

Модератор и домаћин овог скупа адвокат Предраг Савић захвалио је на уступљеном времену и простору Музеју Херцеговине и директорки Ивани Грујић.

– СПЦ је преживио многа зла у Црној Гори. Од усташа Секуле Дрљевића до комунистичких прогона свештеника у коме није био поштеђен ни тадашњи митрополит Свети Јоаникије Липовац. Ово је само дјелић подршке браћи у Црној Гори да истрају у одбрани светиња – закључио је Савић.

Изложбу, која је осим Требиња, до сада приказана у Београду и Бањи Врујци, организовало је Друштво за обнову манастира Михолска превлака и Кућа правде – Стразбург, те др Јован Јањић и Предраг Савић у сарадњи са Музејом Херцеговине.

Овом догађају, између осталих, присуствовали су владика херцеговачки Димитрије, његов архијерејски замјеник свештеник Борис Бандука, као и представници српског конзулата у Требињу.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

ЦРКВА СВЕТИХ КОСОВСКИХ МУЧЕНИКА У МЈЕСТУ СТОЧА У СЕЛУ ЗАБОРАНИ КОД НЕВЕСИЊА

Вјечни спомен на два крвава Видовдана

ПИШЕ: ОГЊЕН КАНДИЋ

Да је српски народ Херцеговине подизао споменике својим саплеменицима на сваком мјесту гдје су их, током и након Другог свјетског рата, комунисти и усташе звјерски клали и убили само због тога што су били Срби, што се нису одрицали свога Бога и што нису признавали ондашње крвожедне земаљске владаре и диктаторе, или барем оне који су хтјели то да постану, Херцеговина би данас била једно непрегледно гробље. Да смо подизали цркве и манастире крај свих, знаних и незнаних, масовних страстишта и безданих јама, била би – Нова Света Гора. Истина, и без ових цркава и споменика, Херцеговина није ништа мање – света српска земља.

Деценијама се о тим небројним усташким злочинима није смјело говорити и писати, а камоли одржавати сјећање на њих изградњом спомен обиљежја, костурница и капела. Тако је, пуних двадесет пет година од првог већег злочина у горњем невесињском пољу, тек на Видовдан 1966. године, служен први парастос за пострадале Србе у Сточи код Заборани.

ПУШКА НАГОВИЈЕСТИЛА ЗЛО

Почетком рата, усташе су, истом методом, привољевали домаћине и виђеније људе у околним селима и српским крајевима да се окупе на уговореном мјесту и пођу са њима, поводом одређених „договора“, у какав штаб, школу или сеоску задругу, гдје би их, затим, лишавали слободом, одводили у веће „сабирне центре“ и неријетко убијали. У жељи да их понизе прије смрти, ти сабирни центри су углавном били штале (појате) њихових сусједна – Хрвата. Прије него што су, по истој „ствари“, дошли у Заборане, усташе су у околним српским селима већ потријебили мушке главе способне за пушку и за отпор. Лучани су били заточени у Баралијину шталу, Барани у шталу Пера Влахића (Пуљића), док су Драмишевици и Сељанци били у шталама Вида Марића, односно Павловића појати. Крајњи циљ је био да се сви ти Срби из импровизованих, понижавајућих затвора доведу у Шахинагића гај, надомак Кљуна, гдје су усташе требале да их све побију и баце у јаму. Чекали су се још само Заборци, па да почну са егзекуцијом свог наумљеног злодјела.

Хрват Иван Влахић, синовац Пера Влахића, (у народу су Влахићи били познати и као – Пуљићи), био је једно вријеме у најму, као чобанин, код Пера Миловића на Заборанима, пошто су Перовог сина Јована Италијани били заробили на Скадру и послали у ропство. (По ослобођењу, Јован је пјешке дошао из Италије на Заборане.) За све то вријеме, Иван није остављао било какав злослутан утисак. Ипак, неколико дана пред Видовдан,

» Црква Светих косовских мученика

најамник се вратио у село од свога стрица из Бобановића код Луке, са аустријским карабином. Та пушка је у ненаоружаним Заборцима изазвала страх и пробудила прву сумњу. Недуго затим, млади Влахић је сељацима пренио наредбу стрица да се сви домаћини окупе на Видовдан код куће Милана Кандића. Речено им је да ће по њих доћи жандарми да их спроведу у Луку гдје треба да обаве неки „разговор“, након чега ће бити пуштени својим кућама.

Пред Кандићевом кућом окупило се деветнаест српских домаћина. Осим Ивана, ту су била и четворица жандара – Цурић, Цеко, Осман Киле Баралија и Јозо Влахић. Сви наоружани. У млађим Заборцима се већ тада јавила бојазан да им се спрема замка из које неће извући живе главе, те су наговарали своје очеве да их, одмах ту, заскоче и разоружају. Ови то нису одобрили. Усташе су их постројили у колону два по два и наредили покрет. Са свих страна пратио их је по један наоружани жандарм. Кад су превалили нешто мање од пола пута до Луке, у мјесту Сточа, сељаци су почели да се дошаптавају како да се разбјегну, јер су дотле сви већ постали свјесни да су кренули на пут без повратка.

ГОЈКОВ УСКЛИК СПАСИО СЕЛО

Зликовци су их ту, из предострожности, зауставили и претресли. Код Гојка Кеџмана нашли су нож, а код Ратка Булајића бријаћу бритву. Прије него што су поново формирали колону, Гојко Миловић је у једном тренутку продорним гласом повикао: „Куд ко!“ На ту команду, Заборци су почели да бјеже на све стране. Усташе су запуцале и на мјесту убиле

Гојка Кеџмана. Влада Булајића убио је најамник Иван. Тодор Миловић, тешко рањен, сакрио се у пећину звану Каменица, али га је од оваца примијетила чобаница Ружа Влахић, Иванова и Јозова рођења сестра, и то дојавила браћи. Ту га је нашао и преклао жандарм Цеко.

Неколицина њих ипак је успјела да побјегне у шуму, док су остале спровели у Луку до куће Пера Влахића. Међутим, у међувремену је из Зложове штале у Боровчићима одбјегао неустрашиви Бицо Вучић са још неколико заточених сељака. Чувши то, усташа Перо је наводно рекао: „Боље да су нам побјегли сви остали, него Бицо.“ Плашећи се освете од њих, али и од одбјеглих Забораца, одлучили су да све приведене Србе из овог краја ослободе и пусте својим кућама. Тако се показало да је онај Гојков усклик и она три леша која су лежала у Сточи, директно спасили, на смрт унапријед осуђене, животе готово свих глава горњеполских породица и спријечили још једну велику српску трагедију.

Но трагедија је задесила и Влахића кућу. Матија, Иванова и Јозова млађа сестра, чувши да јој је брат убио њеног драгана, Влада Булајића, искрала се из куће са конопом у руци, отишла у Сточу, и на мјесту гдје је Владо погинуо, објесила се о једну младу букву. Да докаже и браћи и свима да је Љубав, како каже пјесник Љубан Дука, „та Прамајка читавог свијета што не позна нације ни вјере“, изнад сваког овоземаљског зла, мржње и свирепости.

Требала је да прође читава једна четврт вијека да се на новом гробљу у заборској Сточи, мјесто страшне погибије достојно окади тамјаном

» Раде Кандић и Љубан Дука

и запоје Вјечнаја памјат. Од те 1966. године ту се, непрекидно, под једном лијеском, сваког Видовдана служила света литургија и парастос за пострадале јунаке. Жртава и нових усташко-комунистичких злочина, као и у свим дијеловима страдалне Херцеговине, било је, свакако, у заборском крају током читавог рата, али и после њега. Овај је, ипак, остао упамћен као један од највећих и најкобнијих.

СВЈЕДОЧАНСТВО И ОПОМЕНА

Вишедценијску жељу житеља Заборани, али и своју личну, да се у Сточи, за вјечни спомен на Гојка, Владу и Тодора, на све жртве Другог крвавог Видовдана, (1992. године), и не само њих, сагради Црква, коначно је спровео у дјело један човјек. Љубан Дука, већ поменути епископ пјесник и гуслар, по одласку у пензију, вратио се из Београда у родне Баре прије десетак година. Након што је уредио стару породичну кућу, пун елана и стваралачког заноса, пун вјере и пожртвовања, крајем лета 2011. године, кренуо је у Сточу са кромпом и сјекиром у руци, да крчи шипрање и шуму која се запатила око гробља, и тако створи услове да се на овом незахваљеном и запуштеном терену крене са изградњом будуће Цркве. Глас о томе проширио се веома брзо и нашао на свеопште одобравање народа. Прва замисао је била да се црква подигне прекопута гробља, са лијеве стране из правца Заборани, пошто је та локација била много приступачнија и захтијевала далеко мање припремних радова. Међутим, нека сила као да од самог почетка није дозвољавала да се ту било шта изво-

ди. Багери и машине који су требали да поравнају и очисте овај терен, у пар наврата су се необјашњиво кварили, а када се указало и шест стећака (гребница) на том мјесту, у потпуности се одустало од првобитне идеје да се ту гради богомоља.

НЕСАЛОМИВА ВОЉА ЉУБАНА ДУКЕ

Сада је требало радове преселити на другу, стрмију и стјеновитију страну пута, подно гробља. Уз Божју помоћ, а прије свега Љубановим прегалаштвом, веома брзо се прочистио и тај дио Сточе, у народу познат као Равни брегови, те се већ првих дана те јесени могло кренути са конкретнијим радовима. Био је 24. септембар 2011. године када је Дука закопао темеље нове помијесне Цркве, а тај датум, касније ће се испоставити, није био нимало случајан. По диктату терена, превасходно је требало савладати одређену косину, зидањем камене основе која је, на концу, овој Цркви и дала ону аутентичну љепоту. У помоћ је први прихватио Раде Кандић из Заборани. Истовремено, локално становништво и наш народ из дијаспоре почео је да прилаже прве значајне донације.

Љубан и Раде, та два вишедценијска пријатеља, ту су провели дане и мјесеце у благословљеном раду, слажући камен по камен у темеље ове започете Цркве која је, чини се, сама себи изабрала мјесто. Треба посебно напоменути да је у основ ове богомоље уграђено и неколико тешких тесаника средњовјековног манастира, који се по предању налазио у Заборанима. Два таква, на којима се јасно назиру, вјештом руком негдашњих мајстора, уклесани крст и владичанско жезло, постављена су и у бјелом поред улазне капије. Љубан и Раде су ми причали како су са нарочитом лакоћом владали сваки каменом, поготово овим најмасивнијим манастирским тесаницима, као да је сваки унапријед знао своје мјесто и, дочекавши да постане дио једне такве светиње, уклапао се са осталима попут левог коцкица. Тако се по ко зна који пут показала тачно она јеванђелска истина да „гдје су два или три сабрана у име моје, ондје сам и ја међу њима.“ (Мт. 18–20)

Након двије велике хуманитарне акције које су наши људи у иностранству органи-

зовали у Чикагу и Аустралији, али и ништа мање битним прилозима домаћег становништва, а по благослову невесињских и херцеговачких духовних отаца, лицем на Пантелијевдан, августа 2012. године, могло се коначно кренути са зидањем Цркве. Оно што је свакако било изненађујуће, јесте то што је на свакој цигли, купљеној од једне западнохерцеговачке фирме уз остали грађевински материјал, био утиснут овај датум: 24. септембар 2011. То је дан када је, подсјећамо, Дука закопао темеље сточанске Цркве.

Радови су напредовали задовољавајућом динамиком, тако да се може рећи да је већ за Крстовдан 2013. године, (27.9.), када је, симболично, на звоник Цркве постављен крст, богомоља била добрим дијелом завршена. Ускоро је, такође прилозима вјерних појединаца, постављено једно звоно, (нешто касније и остала два), чиме су испуњени сви услови да се ово духовно здање, посвећено Светим косовским мученицима, освешта на Видовдан, 28. јуна 2015. године.

По благослову тадашњег епископа захумско-херцеговачког и приморског, Г. Г. Григорија (Дурића), освешћење Цркве у Сточи вршио је игуман манастира Житомислић, архимандрит Данило (Павловић), уз саслужење свештенства. Од тада, у много већем броју него претходних година, у Сточи се о Видовдану сабира вјерни народ на свету литургију и парастос свим жртвама усташког (1941–1942) и комунистичког терора (1942–1949), али и грађанског рата (1992–1995), чија су имена овјековјечена на мермерним спомен плочама унутар саме Цркве. Осим Видовдана, у Сточи се нарочито свечано прославља и јесења Крстовдан.

Захваљујући прије свега овој невеликој, али архитектонски изразито лијепој богомољи, Сточа данас представља једну оазу мира. Од оне, условно речено – прашуме, која је деценијама чувала старе тајне овога мјеста чинећи га помало језивим, несвакидашњом посвећеношћу и несаломивошћу воље, углавном, једног човјека – Љубана Дукe, и истинском подршком и прилозима многобројних ктитора ове светиње инспирисаних његовим подвигом, направљен је један прекрасан парк природе, у крилу букова и борове шуме, која се овдје мјестимично мијеша и претопило овим најмасивнијим манастирским тесаницима, као да је сваки унапријед знао своје мјесто и, дочекавши да постане дио једне такве светиње, уклапао се са осталима попут левог коцкица. Тако се по ко зна који пут показала тачно она јеванђелска истина да „гдје су два или три сабрана у име моје, ондје сам и ја међу њима.“ (Мт. 18–20)

» Са прве литургије одржане 1966. године

КАКО СИ ПОДИЗАНИ И РУШЕНИ ИСТОРИЈСКИ И КУЛТУРНИ СПОМЕНИЦИ У ГОСПИЋУ

Споменици као наратив једног времена

ПРВА ПОЧАСТ ОДАТА ГЕДЕОНУ ЗАСТАВНИКОВИЋУ

Први јавни споменик у Госпићу постављен је 1870. године на *Парадеплату* у знак захвалности генералу Гедеону Заставниковићу. Он је проводио реформе у Крајини и подигао 22 основне школе. Залагањем Гедеона Заставниковића, високог староаустријског официра основана је половином XIX вијека 1860. године велика Госпићка класична гимназија (од 1927. године реалка), што је имало изузетно велико значење за цијелу Лику, будући је то била једина просвјетна установа те врсте у Лици.

Народ је запамтио што је генерал Гедеон Заставниковић учинио за Крајину, па му је на најљепшем мјесту у Госпићу подигао споменик. Споменик је био камени, а налазио се на средини Трга између двају дрвореда. На споменику је био исписан следећи текст: „Гедеону Заставниковићу, мужу о Војничкој крајини веле заслужну, вјерни штоватељи и пријатељи“. Према хрватским изворима споменик су „уклонили“ госпићки Срби – партизани после завршетка Другог свјетског рата, јер су сматрали Гедеона Заставниковића издајником српског народа. Гедеон Заставниковић је био Србин, потицао је из српске, православне породице, мајка му је рођена Будисављевић, био је аустроугарски генерал, изјашњавао се Хрватом, што му лички Срби никада нису могли опростити.

» Историјски и културни споменици у неком мјесту су јавни свједоци историје мјеста. У Госпићу су од насељавања живјели Срби и Хрвати. Сваки од ових народа имао је своју традицију, културу и историјску баштину. Историјски и културни споменици су подизани и рушени. Ми немамо право да заборавимо историју наших коријена, коју неки покушавају да прекроје ради својих политичких циљева и интереса, лансирајући отворене лажи и спекулације. Сјећања на бројне пале антифашисте у борби за слободу, заточенике у фашистичким концентрационим логорима и гетоима, убијене и спаљене у селима у вријеме НДХ, остаће заувјек записана у историји.

Ко су жртве фашистичког терора

На тој локацији 1945. године, у парку испред зграде Окружног суда и злогласне Казнионице у Госпићу сахрањени су Иван Дошен Соко, секретар Окружног комитета СКОЈ-а за округ Лику и Ђуро Ђалић, члан Окружног комитета КПХ за Лику, које је сачекала заостала усташка група 7. VII 1945. године на цести Госпић – Карлобаг, између Новосела и Брушана, и убила их. Посмртни остаци двојице поменутих бораца никада нису ексхумирани, већ је на тој локацији подигнут 1957. године *Споменик палим борцима и жртвама фашистичког терора*.

Споменик је дјело академског кипара Павла Перића, а подигнут је 1957. године. Споменик је порушен одмах почетком грађанског рата у Хрватској 1991. године (порушили хрватски нацисти и фашисти).

На спомен-плочи на постаменту био је текст:

„У Народноослободилачкој борби падоше с територије општине Госпић 892 бораца и 3.074 жртве фашизма“. [2]

На средини постоља споменика био је текст:

„Борцима палим за слободу – жртвама фашистичког терора 1941–1945. народ општине Госпић“.

На централном постаменту био је текст: „Боље гроб него роб“ /постамент лијево/ „Без жртава нема слободе“ /постамент десно/. На средини каменог постоља брончана фигура партизана и партизанке у природној величини симболизују позив на устанак. На лијевој страни композиције су фигуре устаника наоружаних вилама, сјекирама и пиштољима, а на десној страни фигуре представљају поробљени народ, групу ланцима везаних људи.

Одмах по проглашењу НДХ 10. априла 1941. године прва је у функцију терора над Србима стављена Казнионица, или Казниона у Госпићу, коју су мјештани одраније називали *Gericht*. То је био најмонструознији усташки логор 1941. године, дио система Концентрационог логора Госпић – Јадовно, заправо кичма у цијелом овом ликвидационом комплексу. Госпићка Казнионица је била прилагођена као сабиралиште, а у ствари је била мучилиште гдје се мучило и сакатило, убијало човјека у човјеку, али и страшиште, будући да су многи затвореници сакаћени ножевима, вјешани, убијани, давлени, те скапавали од глади и жеђи... По систему мучења, сакаћења, злостављања и убијања недужних људи био је гори од Хитлерових концентрационих логора.

Чињеница је, да после 2. Свјетског рата, тадашња власт није поставила никакво обиљежје на зграду Казнионице у Госпићу, да је ту „постојао и радио“ најмонструознији

Срушени стари споменици, историја почиње од Степинца и Туђмана

Данас су на локацији испред зграде Општинског суда у Госпићу, гдје је био Споменик погинулим борцима и жртвама фашистичког терора (НДХ) погинулим у НОБ-у подигнути споменици: споменик палим хрватским бранитељима и цивилним жртвама рата, спомен-биста Франђи Туђману и спо-

меник Алојзију Степинцу. Споменик палим борцима и жртвама фашистичког терора из НОБ-а је порушен, као и сви антифашистички споменици у Госпићу (народним херојима), тако да у Госпићу нема више ниједног антифашистичког споменика. *O tempora, o mores!*

» ПИШЕ: Проф Миле Рајчевић

сабирни логор у систему Концентрационог логора Госпић – Јадовно. Само је подигнут споменик борцима НОР-а и жртвама фашизма. „Откуд борци НОР-а у Госпићу. То нико не зна. И то су комунисти замислили.“ [3] Ко је дошао на идеју да се подигне споменик палим борцима у центру Госпића, за чији политички интерес, када у Госпићу није било бораца – партизана, а Госпић је од 10. априла 1941. године до 4. априла 1945. године био у саставу НДХ.

Хрватски извори за град Госпић наводе: „Gospić је прије и tijekom Другог свјетског рата био познат по јакој усташкој организацији. За вријеме Другог свјетског рата, Gospić је био у саставу NDH, sve do 4. travnja 1945. Vlast NDH u Lici neprestano je funkcionirala tijekom Другог свјетског рата једино у Gospiću. U Gospiću је већ раније djelovala skupina istaknutijih Pavelićevih pristalica, uglavnom intelektualaca, npr. Andrija Artuković, Jozo Dumandžić, Jurica i Mate Frković. Jozo Dumandžić имао је одвјетничку писарну заједно с Andrijom Artukovićem u Gospiću прије рата. Logor Jadovno bio је sabirni logor u dolini Velebita, zapadno od Gospića, koji је 1941. vodila Ustaška obrana tijekom NDH“ [4].

У тадашњем граду Госпићу је евидентирано само 5 палих бораца [5], сви су погинули од Личког Лешћа до Бугојна и Требиња, а ступили су у НОБ 1943, односно 1945. године. Зато су у праву сви они који су говорили да споменику палим борцима и жртвама фашизма и није мјесто у Госпићу. То су „потврдили и Госпићани, Хрвати“ који су минирали и порушили споменик 1991. године. На споменику нема текста против кога су борци ратовали, гдје су погинули, у којим биткама и ратним операцијама, ко је побио толике невиних жртве, углавном Србе. Све се то одмах после рата покушавало заташкавати због лажне крилатице „братства и јединства“.

Злочин у Дивоселу

Највећи злочин од насељавања Дивосела, Читлука и Орница и покушај тоталног уништења и ликвидације српског народа у ова три села догодио се 5. августа 1941. године у збјегу у Крушковачама.

На мјесту гдје је био покољ у Крушковачама подигнут је споменик у знак сјећања као незаборав на злочин који се догодио у овим подвелебитским селима

Овај скромни споменик подигао је Котарски одбор Савеза бораца Госпић и Савез удружења бораца НОР-а Дивосело, Читлук и Орница 1956. године као незаборав на погром, геноцид и тотално етничко чишћење, што га почини војска НДХ-а – хрватске усташе над недужним српским народом (цивилима, женама и бројном дјецом) Дивосела, Читлука и Орница.

Орнице за вријеме покоља у Дивоселу 5. августа 1941. године порушила је хрватска војска – фашисти (Хрвати) 9. септембра 1993. године у вријеме агресије и довршења етничког чишћења српских села: Дивосело, Читлук, Орнице и Почитељ ...

Идејно рјешење за споменик дао је Одбор за подизање споменика: Миле Почуча – Брацан, Никола Крајновић – Иличковић и Илија Вујновић – Стуцко. На каменом постољу од бијелог брачког мермера /димензије 2,25 м x 60 см, ограда жељезна 6 м x 7 м/ уклесана је Партизанска споменица 1941. године са следећим текстом:

Спомен гробље у Пољарима

Спомен-гробље палих бораца у НОР-у у засеоку Пољари у Дивоселу формирано је 1946. године. У ово гробље сахрањени су погинули борци у Народноослободилачкој борби – Дивосељани са свих ратишта на територији бивше Југославије у времену од 1941–1945. године. У гробљу су била 24 споменика са 29 имена и 2 спомен-костурнице: једна погинулим борцима 5. Премо-морске бригаде, а једна убијеним и закланим Дивосељанима у Јарчјој јами на Оланку. У гробљу је подигнут 1949. године споменик палим борцима, рад академског вајара Павла Перића. Споменик представља мајку – Личанку која у наручју држи рањеног борца с пушком у руци. На рељефу на постаменту је приказана група партизана – бораца у акцији. Споменик је порушила хрватска војска 9. септембра 1993. године, као и све споменике погинулих бораца у спомен-гробљу. У току НОБ-а из Ди-

» Споменик у Крушковачама подигнут 1956. године порушила је хрватска војска 1993. године

„На овом мјесту су усташки злочинци 5. 8. 1941. године, не разликујући дијете од одраслог, жену од мушкарца, уз неописиво мучење побили 907 људи, жена и дјете. Овом успоменом народ Дивосела, Читлука и Орница жели да овековјечи успомене на ове жртве“.

На споменику је уклесан епитаф:

„С твојом вас праћимо
У хладни гроб,
Јер сваки је од вас
Побуњени роб
Ви њадоште жртвом
И дадоште све
Крв, животи, младости
Ради слободе.
Почивајте мирно
У гробници твој
Под стицијетом слободе
Сви ћемо у бој.
Као скршимо ројство
Ту крваву моћ
Пјесмом на уснама
Сви ћемо вам доћ
Таг друјови сви
Докончасмо оно
Што зайочесте ви“

Споменик у Спомен-дому откривен је 2. августа 1981. године у Дивоселу. Спомен-дом са спомеником порушила је хрватска војска у грађанском рату у Хрватској 1991–1995. године.

восела је погинуло 138 бораца и 1.169 цивила, укупно 1.307 погинулих бораца и цивила, од тога 384 дјете од колијевке до 15 година живота.

У овом планском геноцидном походу у времену од 1941–1945. године највише је страдало српско село Дивосело са 60,39% погинулих.

Споменик је откривен 2. августа 1981. године у Спомен-дому у Дивоселу. Спомен-дом са спомеником порушила је хрватска војска у грађанском рату у Хрватској 1991–1995. године.

СПОМЕНИК ЖРТВАМА ЈАДОВНА КОД ЈАСИКОВЦА

На 20. годишњицу устанка и револуције у организацији Савеза бораца НОР-а одржана је 1961. године у Госпићу прослава приликом које је откривен споменик у оближњем Јасиковцу жртвама убијеним у Концентрационом логору у Јадовну на Велебиту. Композиција споменика састоји се из три дијела са спомен-плочом, аутора Вање Радауша. Камени стубови – вјешала висока 8 метара, базен са водом, те фигура жене Личанке, који су сачињавали ову композицију, пуни су симболике. Између вјешала налазио се базен са водом и бронзана скулптура жене. Аутор је овом композицијом предо-

чио језеро суза проливених за својим најмилијим, невиним страдалим, закраним, објешеним... Мајка Личанка оплакује своје најмилије. На плочи испод споменика стајао је текст са сљедећим натписом:

„Овај споменик подигнут је хиљадама жртава фашистичког терора из Лике и других крајева наше домовине који од руку усташа, под окриљем окупатора, 1941. године нађоше смрт у безданима Јадовна и Велебита. Њихова смрт и крв уливала је још више снаге и одлучности народа овога краја да под руководством Комунистичке партије и друга Тита устраје у борби за слободу, братство

и јединство и побједу револуције. 27.VII 1961.”

Аутори текста на спомен-плочи исписали су текст да је „њихово страдање допри-

нијело побједи револуције”... а нису написали да је то био погром, геноцид и етничко чишћење над српским народом, што је био и основни циљ НДХ, а што је и потврдио грађански рат у Хрватској деvedесетих година 20. вијека. Ухапшени Срби, који су били заточени у госпићкој казнионици свакодневно су отпремани у колонама, пјешнице Канишкоком улицом [9], или камионима у Концентрациони логор Јадовно на Велебиту, вјешани по госпићким улицама, парковима, дрворедима, бандерама, убијани на њивама...

Споменик је минирала и порушила хрватска војска 1991. године.

» Споменик Тесли подигнут је 1981. године

Данас би својатали Теслу, а срушили му споменик

У Госпићу је 1981. године уређен Теслин трг и откривен споменик генију науке Николи Тесли, реплика споменика Франа Кршинића у Београду испред Електротехничког факултета и споменика на Нијагариним водопадима.

Споменик Николи Тесли у Госпићу, који се налазио на истоименом тргу, је порушила хрватска војска – Хрвати 16. фебруара 1992. године, не зато што је Тесла измислио електричну струју, већ зато што је Никола Тесла Србин.

У Госпићу је 1986. године испред зграде Гимназије, која је носила Теслино име подигнута спомен – биста Николе Тесли. Спомен – биста је „склоњена“.

» Хрватска војска срушила споменик 1992. године

Црква Светог Георгија чека на нову обнову

Парохија Госпић припада Архиепископском намјесништву личком у саставу Епархије горњокарловачке, а чине је села: Липе, Дивосело, Ведро Поље, Гљивари, Клиса, Камењуша и Почучићи.

Православна црква Св. великомученика Георгија у Госпићу саграђена 1785–1790. године. Обновљена је 1903. године, а судећи по старим фотографијама њеног звоника, грађена је у барокном стилу, који је тада био присутан на овим просторима. Освештана је 27. октобра на празник Св. Петке. Освештао ју је епископ Михаило Грујић.

Цркву су порушили хрватске усташе (Хрвати) у вријеме НДХ 1941–1945. године.

Послије 2. Свјетског рата у Госпић се враћа из избјеглиштва предратни дивоселски парох Душан Арамбашевић који је доживио тешку породичну трагедију. Његова супруга Марија (учитељица) са ћеркама звјерски је убијена са 95 мјештана Читлука, Орница и Дивосела у селу Шибубина – Подгорје 7. 8. 1941. године. Прота Арамбашевић вратио се у Госпић у врло тешком времену по пра-

вославну цркву, цркве уништене, парохијски домови, без вјерника, послјератна власт непријатељски расположена према православној цркви и преживјелом свештенству... Све до 1964. године у Госпићу су биле рушевине Српске православне цркве Св. великомученика Георгија. Године 1961. у Госпић долази свештеник Јован Обреновић који је уложио огроман труд да се обнови православна црква. Српска православ-

на црква Св. великомученика Георгија у Госпићу обновљена и освештана је 4. октобра 1964. године.

Протојереј Славко Стевановић био је последњи свештеник у Цркви Светог великомученика Георгија у Госпићу који је 1991. године са свим српским народом протјеран са породицом из Госпића.

Храм је порушен до темеља 1991. године, а на мјесту храма је изграђено паркиралиште за аутомобиле. У том периоду срушен је и парохијски дом. Након 25 година Госпић поново има православног свештеника. Госпићко-смиљанску парохију од фебруара 2016. године води млади свештеник, јереј Драган Михајловић. Парохијски дом у Госпићу је обновљен и оспособљен за рад свештеника. Један од приоритетних задатака овог младог свештеника биће обнова Храма Светог великомученика Георгија и духовна обнова парохије.

„Пази и добро се чувај да не заборавиш догађаје што си их својим очима видио. Нека Ти не ишчезну из срца ни једног дана твога живота”. (Пета књига Мојсијева, 4: 9).

РЕАГОВАЊЕ ГЕНЕРАЛА МИЋЕ ГРУБОРА

Партизани су славили Гаврилово херојство, неистина је да му је кућа била запаљена!

Обраћам Вам се као представник Удружења бораца, потомака и поштовалаца НОБ Крајишких бригада у Београду због интервјуа са Милом Принципом објављеног у фебруарском броју *Српској кола* које је потписао аутор Горан Лучић.

У том тексту изнесено је низ неистина на рачун партизана и то народног хероја Слободана Принципа Сеље, као и двојице најистакнутијих партизанских команданата Дрвара и Грахова, па и Босанске Крајине – Славка Родића и Милутина Мораче. У тексту је наведено да је Слободан Принцип Сеље био политички комесар неке сарајевске бригаде који је наводно убијен од стране партизана управо зато што је био потомак Гаврила Принципа.

Да ово није тачно свједочи *Војни лексикон* у коме пише:

„Принцип Слободан Сељо, Хаџићи, Сарајево 1914 – Шћепан Поље, Фоча 1942, члан КПЈ од прије Другог свјетског рата. Један од организатора устанка у Босни 1941. године. У НОР-у је био командант обласног војног штаба Сарајевске области, члан ГШ НОП-а одреда за БиХ и др.”

Логично је запитати се да ли би комунисти уздигли Слободана Принципа Сеље до тако одговорних функција, да су му замјерили сродство са Гаврилом, што је наводно био разлог за његову ликвидацију?

У тексту је наведено да је четнички командант Петар Баћовић, након што је прошао кроз село Обљај са херцеговачким четницима, пожелио да се слика са мајком Гаврила Принципа, и када су касније комунисти ушли у село, претресом куће су пронашли ту фотографију. Наводно, то им је био довољан разлог да Гаврилову кућу прогласе четничким штабом и да је запале. Чак је и уредник листа у потпису под слику тенденциозно истакао цитат из текста да су „партизани 1942. године по наређењу Славка Родића и Ми-

лутина Мораче запалили Гаврилову кућу”...

Срећом, још има живих Граховљана из тог времена, који свједоче да четници у Грахову нису држали власт, ни 12 сати, осим уз повремени контроле Италијана 1942. године.

Жив је и првоборац из села Исјек, Јово Скакић (96 година) који је револтирано и енергично реаговао на наведене садржаје. Он свједочи да кућа Гаврила Принципа уопште није запаљена, већ да су четници запалили куће хрватског живља.

Посебно је важно напоменути да су на територији Грахова основане двије елитне бригаде (IV и X Крајишка бригада) које су чиниле окосницу славне V Крајишке дивизије под командом народног хероја Милутина Мораче.

Поставља се питање како су комунисти могли да пале куће српских родољуба, ако је познато да су, ради очувања моралне чистоте изводили на суд и осуђивали своје борце за пар кромпира, за шал...

Дрвар и Грахово као српске вароши пјевали су пјесму о подвигу Гаврила Принципа, чији стихови гласе: „Двадесет осми јуни – Видовдан/погинуо је Фрањо Фердинанд/младо га момче убило/по имену Принцип Гаврило”.

Борци IV Крајишке бригаде пјевали су стихове „поносна је Граховска долина, родила је Ђуру и Гаврила...”

На тим и сличним народним јуначким пјесмама двадесетих и тридесетих година прошлог вијека васпитаване су генерације тога краја којима су припадали Славко Родић и Милутин Морача, а са њима су попуњаване крајишке бригаде. Па, зар су они могли бити против Гаврила Принципа?

Познато је да је IV Крајишка бригада формирана у септембру 1942. године. У њеном саставу су били партизански батаљони *Гаврило Принцип* и *Штарина Новак*.

Родна кућа Гаврила Принципа као споменик националне историје заслужује већу бригу и старање како локалне власти Босанског Грахова тако и институција културе Федерације БиХ и Републике Српске.

Прије свега, потребно је да добије домаћина, квалификовано стручно лице и заслужено мјесто у историји српског народа Босанске Крајине.

**МИЋО ГРУБОР,
ПРЕДСЈЕДНИК УДРУЖЕЊА
БОРАЦА, ПОТОМАКА
И ПОШТОВАЛАЦА
НОР-А КРАЈИШКИХ
БРИГАДА У БЕОГРАДУ**

КОЛОНИСТИЧКА НАСЕЉА (1920-1941)

» Пише: др Милан Мицић

У сјеверним крајевима (Банат, Бачка, Срем, Барања, Славонија) у колонијационом процесу 1920-1941. године формирана је 201 колонија у којима је уочи Другог свјетског рата живјело око 100.000 људи. Основну колонијачку масу чинили су српски ратни ветерани – добровољци из динарских крајева Краљевине Југославије, српски опшанти из Мађарске и дјелимично Срби из Баната – безземљаци. Колоније су настајале као сасвим нова насеља, обично око мајора бивших велепосједа или на ободима старосједлачких насеља. Колоније су могле бити изразито велике попут Александрова и Банатског Карађорђевог која су уочи Другог свјетског рата имале 4.500–5.000 становника, или сасвим мале попут колоније Мали Жам код Вршца која се састојала од осам кућа.

15.

15.

У Павлишу, селу 6 км од Вршца, налазио се велепосјед Мора Тишлера послје Првог свјетског рата стално настањеног у Клужу, величине 2.181 к. ј. који је од 1919. године био објекат аграрне реформе у Краљевини СХС. Павлиш је по првом попису становништва у Краљевини Југославији 1921. године имао 2.279 становника, од чега је 89,2% становништва Павлиша било српске националности који су били главни корисници земље ослобођене аграрном реформом на овом велепосједу непосредно по завршетку Првог свјетског рата и стварања нове државе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

У вријеме вакума власти када је аустроугарска управа престала да функционише, а српска још није била успостављена, у стихијским немирима која су захватила банатска села, имање М. Тишлера у Павлишу 4. новембра 1918. године било је опљачкано. По извјештају Групице Бештића од 6. новембра 1921. године „на посједу нема никаквих пољопривредних справа нити какве стоке, а по знању од приватних лица, све је пропало за вријеме револуције 1918. године.”

ПРВИ КОЛОНИСТИ ДОШЛИ ИЗ БИХ

Стање велепосједа 6. новембра 1921. године описао је Г. Бештић из Жупанијског аграрног уреда у Вршцу: „Ова земља полазећи од мајора ка западу састоји се из више хумуса и мало иловаче... Земља је доброг бонитета, на њој се могу гајити све окопавине и стрмна жита. На средини посједа до Бегејског канала налази се једна велепосједничка пумпа која служи за одводњавање за вријеме кишних година. А на крају посједа у ћошку гдје се саставља Вршачки канал са Бегејом налази се један резервоар за воду, кад су велики изливи кишних талога и кад се не може сва вода пребацивати у Бегеј она се пребацива оvdје, па у Бегеј. Да се цијели овај посјед искористи добро потребно је одржавати пумпу, канале и резервоар у добром стању. До села Павлиша налази се велепосједнички пашњак 36 ружа, он би се могао употријебити у случају пријеке потребе и за ораницу... На овој земљи би се могле гајити све окопавине и стрмна жита, само је потребно што чешиће гнојење са ђубретом и одржавање канала у чистом стању. Земљу око пумпе и резервоара треба додјелити велепосједнику да би се тиме привукао да одржава пумпу, резервоар и канале у добром стању. Свакако да велепосједник може ово боље одржавати него ли остали интресенти аграрне реформе.”

Године 1934. утврђени су субјекти аграрне реформе на имању Мора Тишлера у Павлишу и то: мјесни аграрни интресенти из Павлиша, њих 249 који су добили укупно 1.567 к. ј. земљишта или у просјеку 6 к. ј. и 500 кв. хв. по породици, павлишански добровољци, њих 9, 30 добровољаца – колониста, 8 аутоколониста, 1 колониста и 6 опаната из Румуније, али је у колонији било насељено 25 добровољаца, 1 колониста, 6 аутоколониста и 1 опант – укупно 33 породице.

Колонисти – добровољци из Босне и Херцеговине 1921. године још се нису појавили на посједу М. Тишлера у Павлишу. Српска земљорадничка задруга у Павлишу 1. јула 1921. године послала је извјештај Савезу српских земљорадничких задруга у којем је стајало: „Нешто земље је дато страним добровољцима Личанима и Босанцима, они је не раде него је издају у аренду. Не раде ништа и то се крије од задруге.” М. Тишлер у својој жалби Жупанијском аграрном уреду од 5. септембра 1921. године навео је да „многи сељани из Павлиша располажу зградама, а током минуле године разна лица су се уселила у зграде под изликом да су они као интресенти аграрне реформе узели посјед.” Постојеће стаје, штале и магацини су доста нарушени. „Све велепосједничке зграде на мајору код жељезничке станице потпуно су запуштене, откривене и склоне паду”, записао је Г. Бештић у свом *Економском мишљењу* о стању на велепосједу М. Тишлера 6. новембра 1921. године.

Долазак првих досељеника на посјед М. Ти-

КОЛОНИЈА ПАВЛИШ

шлера у Павлишу забиљежен је 1922. године. У запуштене зграде на мајурима (пустарама, одајама) досељавали су се српски ратни ветерани – добровољци из Босне и Херцеговине и живјели у тешким стамбеним условима као у привременом смјештају до изградње својих кућа. Колонисти су долазили на Бетлен одају 5 км удаљену од центра Павлиша која се налазила у близини жељезничке станице гдје су се привремено населили колонисти из околине Невесиња и Белу одају коју су населили колонисти из околине Босанског Петровца удаљену 6 км од Павлиша. Године 1922. извјесно је да су се доселили добровољци Стојан Еречковић из Побрђана, код Костајнице и Ђуро Ромић из Орашког Брда, код Босанског Петровца, а током 1923. године и Миле Плећаш из Бусија, код Босанског Петровца и Миле Керкез из Бјелаја, код Босанског Петровца. Током колонијационог процеса колонију Павлиш формирале су двије мање насељеничке заједнице: она из Босне (Босански Петровац, Бихаћ – 16 породица) и она из Херцеговине (Невесиње – 14 породица) уз по једног насељеника са Баније, Кордуна и Србина из Румуније што чини укупно 33 насељеника.

ЖИВОТ У РУИНИРАНИМ ЗГРАДАМА

Колонисти у Павлишу, као и на другим мјестима у процесу колонијације, покушавали су што прије да привремено смјештај на мајурима замјене изграђеним кућама и дефинитивном одлуком да остану на простору колонијације. Аграрне власти покушале су да колонију одвоје од села, и формирају око Бетлен одаје јер је извјесно да су поткућнице око Бетлен одаје биле одређене најкасније током 1927. године и тек услјед непристајања колониста, колонија је формирана у продужетку насеља. Тако је срески начелник среза вршачког 24. марта 1930. године послао властима Дунавске бановине сљедећи извјештај у којем је описао градњу новог насеља и услове живота насељеника колониста у привременом смјештају:

„Има 26 надјељених колониста на великом посједу Мора Тишлера. Експрописано је само 12 поткућница у продужењу села од 600 кв. хв. кућишта, јер више није било пошто је цио посјед поплавног терена и низак. Земљиште је већ било означено, али већи дио добровољаца није пристајао да подигне куће јер је 3 км удаљено од села, без погодних јесењих и зимских путева и изложено поплави. До сада има 6 подигнутих кућа, а остали колонисти живе у господарским зградама, доста руинираним и нехигијенским, недалеко од жељезничке станице Бетлен.”

По извјештају генерала Михаиловића од 2. новембра 1931. године у колонији је било до јесени 1931. године изграђено 18 кућа. „Наши чланови врло оскудно живе”, извјештавао је Савез аграрних заједница за Банат 22. марта 1931. године председник аграрне заједнице Мирко Каракаш. „Ми подижемо неке куће, а помогли смо једни друге колико смо могли”. Између 1929. и 1931. године изграђено је двије трећине кућа у колонији Павлиш и трајало је пресељење колониста из мајурских зграда у тек изграђене куће. Тек насељени колонисти 1931. године у вријеме инспекције колоније од стране генерала Михаиловића само су изградили извјестан број кућа, али испред кућа на ниском и подводном терену 1931. године још

нису били ископани канали и није било засађеног дрвећа. Године 1931. године на Бетлен мајору још је становало 13 колонијачких породица тако да се процес градње насеља наставао и у каснијим годинама.

Колонија Павлиш 1938. године бројала је 27 кућа и 23 економске зграде што значи да структура пољопривредних домаћинстава колониста у Павлишу још није била изграђена јер је био недовољан број помоћних зграда (шупе, стаје, свињци итд.). О условима живота у једној насељеничкој кући проговорио је у својој молби за помоћ Добровољачкој аграрној заједници у Павлишу од 21. фебруара 1936. године добровољац Миле Плећаш: „Кућу сам подигао из својих средстава и она је доста мала, мучим се с марвом и живим доста бијелно.” По доступним подацима из године 1939. за 28 колониста, у колонији Павлиш живјело је 168 становника, или просјечна породица је бројала 6 чланова од чега је у колонији било 114 дјеце и 54 одраслих, односно једна породица у просјеку је имала четворо дјеце иако је било породица које су имале седморо дјеце у породици (Мирко Каракаш, Никола Ивковић, Сава Кузманов, Перка Плећаш). Од 28 колониста, 20 је било писмених, а 8 неписмених.

КУЋЕ НА КРЕДИТ

Насељени колонисти у Павлишу очигледно на различите начине долазили су до „крова над главом”. Већина насељеника правила је куће од кредита које им је давала Добровољачка аграрна заједница у Павлишу којим су они набављали шријеп, циглу и потребну грађу, неки колонисти сами су куповали поткућнице, а неки и куће. Саме куће биле су мале, ниске, колонисти су живјели у скученим стамбеним условима, али су куће биле изграђене од чврстог материјала, од цигле, која је купована од циглане у Уљми, а не од набјигане земље „набоја” на који начин су, иначе, грађене куће у већини банатских колонија. Колонија се налазила у продужетку насеља и по подацима од 28. децембра 1936. године за 11 колонијачких кућа оне су се налазиле од броја 512 до броја 526.

Градња кућа и питање надиобом земље била су основна егзистенцијална питања која су се постављала пред колонисте. Сиромашни, насељени на простору који им је био непознат, у новим условима живота и рада, у страном окружењу, колонисти су били без основних средстава за обраду земље, без пољопривредних справа и алата, без музне и вучне стоке, често без сјемења, сточне хране; сусретали су се са сушним и неродним годинама, са поплавама, а дуго година по насељавању, нарочито крајем зиме и у рано пролеће недостајало је и хране за породицу. Колониста је тада био принуђен да узима зајам од своје аграрне заједнице, да унапријед продаје летину обично трговцу – зеленушу или се задужује под лошим финансијским условима код трговаца у насељу. „Велико оскудијевамо у храни” констатовали су чланови Управног одбора Добровољачке аграрне заједнице у Бетлен Павлишу 13. октобра 1930. године. Тако је током зиме и пролећа 1931. године 17 колониста насељених у Павлишу задужило се код Добровољачке аграрне заједнице сумама од 200 до 970 динара или укупно са 9.050 динара или 532 динара по породици да би купили храну за исхрану породице. Као узроци зашто су насе-

љеници остали без хране наводе се градња кућа и куповина плацева која је трајала интензивно у времену 1928–1931. године, пољопривредна криза и пад цијена пољопривредних производа, такође нападе пољских штеточина на усјеве, промјене земљишних парцела које су петорицу колониста из Херцеговине оставили без усјева. Добијање зајма од 5.000 динара за 15 породица као помоћ за куповину хране од стране Савеза аграрних заједница за Банат 8. марта 1931. године колонисти су оцијенили као недовољну и од Савеза аграрних заједница за Банат тражили још 15.000 динара. Продаја усјева у пролеће, „у зелен” или унапријед прије косидбе за храну, најчешће брашно, такође је била присутна међу насељеницима који су на тај начин покушавали да дођу до хране за своје породице. Тако је Коста Стајић, добровољац из Грабовице, код Невесиња, 23. маја 1930. године „продао своје усјеве Јоци Чавићу. „Ове године пшенице није родило, а кукуруза има врло мало” написао је 14. новембра 1932. године добровољац Обрен Ковач, из села Зови До, код Невесиња. „Прошле године није родило, а кукуруз нисмо могли сјати због воде”, навео је 23. фебруара 1933. године председник Добровољачке аграрне заједнице добровољац Мирко Каракаш, из Орашког Брда, код Босанског Петровца. По подацима из 1931. године колонисти у Павлишу имали су просјечно 7–9 м. ц. пшенице по к. ј. и 12–18 м. ц. кукуруза у случају када нису биле сушне или кишне године.

ЕКОНОМСКА НЕМОЋ „ДОЋОША”

Мали број насељених колонијачких породица у Павлишу (33 породице) које су основале своју колонију у продужетку старог села указивао је на њихову усамљеност на простору колонијације. Старосједлачко српско становништво колонисте у Павлишу називало је „доћошима”, а тежња аграрних и локалних власти да их изолује у мало насеље око Бетлен одаје, удаљено од села, само је била израз друштвене, културне, економске позиције колониста као асиметричне и нехармонизоване појаве на историјском простору Баната између два свјетска рата. Насељеници из Босне и Херцеговине нису дозволили да буду изоловани од насеља јер су се у Павлишу налазиле неопходне институције за њихов нормалан живот (школа, црква, општина, итд.), налазиле су се трговачке и занатске радње које су им биле неопходне. Продаја земље у закуп и наполиње локалног становништва у Павлишу у првој деценији колонијације показивала је економску немоћ насељених колониста и била знак да су можда, ту, на простору колонијације привремено и пролазно. Жалба колониста да домаће становништво не плаћа „откупа за земљу” из 1931. године указивале су на природу односа између досељеника и локалног становништва, као и жалба Младена Лауша из Павлиша да му се плати „два ланца копања које је имао код Тодора Граховића” 8. новембра 1931. године. Констатација Управног одбора аграрне заједнице од 27. априла 1930. године да Коста Стајић нема чиме радити земљу коју је добио од аграрне заједнице и да је „два пута истеривао купце који су дошли орати и пријети бојем” указивала је на жестоке темпераменте насељених добровољаца који су у условима недовољне помоћи држави чији су симболи били, тешког материјалног стања и неприхваћености у за њих новом друштвеном, економском, привредном и културном миљеу такође били „незгодни саговорници” локалног становништва и локалним властима. Сама чињеница да се у записницима са сједнице Управног одбора и Скупштина Добровољачке аграрне заједнице 1929–1932. године помињао банатски израз за тучу „бој” или банатски израз за мјесто становања („сједе у Павлишу”) показивали су несвјесно прихватање појмова локалног окружења и наговјештавали отварање процеса прилагођавања културно-историјском простору Баната, као и урастања колоније у просторно ткиво старог насеља Павлиша. **НАСТАВИТЕ СЕ...**

ОДРЖАНО СЕДАМ ПОМЕНА ПОСВЕЋЕНИХ СТРАДАЛИМ ЛИВАЊСКИМ СРБИМА

Цвијеће и свијеће за Ливањске новомученике

На празник Свете великомученице Марине – Огњене Марије – у Ливну је служена света литургија у капели и спомен-костурници посвећеној овој светитељки. У капели се налазе мошти преко 1.000 ливањских новомученика, пострадалих од усташа управо у данима око Огњене Марије 1941. године.

На богослужењу су се окупили потомци страдалих, али и други вјерници који су дошли да се поклоне моштина новомученика. Свету литургију служили су свештеници Жељко Ђурица, бивши парох ливањски, Срђан Белензада, парох веселински, Митар Керлец, парох бабићки, Предраг Црепуља, парох ливањски и Ђакон Дејан Грчић. Православне Ливњаке посебно је обрадовао велики број вјерника пристиглих из Босанског Грахова тог дана, као и мноштво дјеце. Светој литургији присуствовала је и Василија Броћета, министарка рада, здравства, прогнаних и социјалне заштите у Влади Кантона 10.

У својој бесједи, отац Предраг подсетио је окупљене на страдање које је задесило ливањске Србе током 1941. године. Прогон Срба у Ливну и Ливањском пољу почео је са успоставом НДХ у априлу 1941. године. Међу првим жртвама усташког терора били су парох губински отац Ристо Ђатић са 11 својих парохијана који су бачени у јаму крај Ливна 6. јуна 1941. године. У наредним недељама, наставило се са одвођењем и убијањем виђенијих ливањских Срба, да би злочини достигли свој врхунац у данима око Огњене Марије. Усташе су у овом кратком пе-

» Велики број дјеце на литургији у Ливну

риоду убиле нешто више од 1.600 Срба из Ливна и Ливањског поља. У јаме широм Ливањског поља бацано је живо и старо и младо, па чак и тек рођена дјеца. Отац Предраг је окупљене подсетио и да су потомци страдалих чекали 50 година да кости својих предака изваде из јама и масовних гробница широм овог краја. Тек 1991. године оне су положене у капелу посвећену Св. великомученици Марини у порти старе Цркве Успења Пресвете Богородице у овом граду. Због тога је, како је рекао отац Предраг, ова капела у народу и названа „костурница“, но можда

би бољи назив за њу био „моштаница“, јер у њој нису кости, већ мошти наших новомученика, који нас заступају пред Господом.

Молитвена окупљања у знак сјећања на ливањске мученике настављена су и сљедећих дана. Тако је 31. јула служена света литургија у Цркви Успења Пресвете Богородице у Губину, након које је служен помен на гробу свештеника Ристе Ђатића и његових страдалих парохијана.

Након литургије у Губину, вјерници су се окупили и у селу Чапразлије, гдје је, код порушеног споменика, служен помен за 28 мјешта-

на овог села, који су 30. јула 1941. године бачени у јаму Самогреду. Након рата, њихове мошти су извађене из ове јаме и сахрањене у заједничкој гробници у самом селу. Парохија ливањска и Удружење *Огњена Марија Ливањска* планирају да на мјесту порушеног споменика из комунистичког периода подигну нови споменик у знаку крста.

Света литургија је служена и у селу Челебић, на једном од највећих стратишта у Ливањском пољу. У овом селу је у данима око Огњене Марије побијено преко 400 православањих Срба. Док је један број мушкараца бачен у јаму Бикуну изнад села, највећи дио мјештана убијен је у школи те попан у масовној гробници на узвишењу Барјак. Управо на овом мјесту, унутар зидова споменика подигнутог послје Другог свјетског рата, служена је света литургија. Парох ливањски, отац Предраг Црепуља, истакао је да, као што су први Хришћани служили литургије на мјестима страдања, тако и ми, на овом мјесту, служимо свету литургију над моштима страдалих. Разлика је пак, како је истакао, у томе што су први хришћани страдали од многобожаца, док су наши преци страдали од оних који себе такође називају хришћанима. Богослужењу су присуствовали и представници Удружења Јадовно 1941.

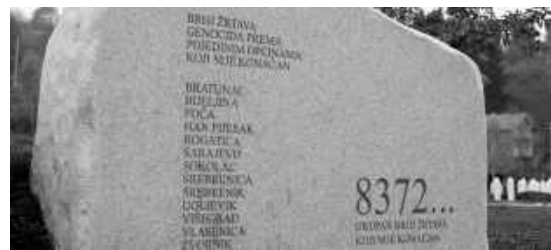
Свете литургије и молитвена окупљања у славу ливањских новомученика одржана су и у Новом Саду, Брчком, те у Манастиру Богородице Тројеручице на Авали. Због пандемије корона вируса, традиционални помени нису се ове године одржали у Београду и Бањалуци.

ЗАШТО СЕ НА СПОМЕНИКУ У ПОТОЧАРИМА НАЛАЗЕ ИМЕНА 79 ЖИВИХ БОШЊАКА?

На спомен плочама у Меморијалном центру Поточари код Сребренице, у којем су сахрањене бошњачке жртве догађаја из јула 1995. године, уклесано је 79 имена Бошњака који су након 2003. године били живи, а дио њих је жив и данас, наведено је у документацији агенција које су истраживале овај догађај.

Поред тога, на спомен плочама у Поточарима на које су уклесани подаци о убијеним и несталим Бошњацима из Сребренице 1995. године, са списка федералне комисије су нека имена и лични подаци понављани по два пута и за сада су евидентирани четири таква случаја. У Меморијалном центру Поточари нису одговорили на питање везано за овај случај, док Милорад Којић, директор Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражења несталих лица каже да су се догађаји у Сребреници јула 1995. године покушали и данас се покушавају представити и домаћој и међународној јавности као нешто што не одговара чињеницама и ономе што се заиста десило на том простору. – Значајан је број лица која се никада нису водила у пријератној бази грађанских стања, што је као данашњи ЦИПС. То је преко 800 лица за које смо утврдили да нису никада имали ни један лични документ. Формиране су Међународне комисије за истраживање догађаја у Сребреници и сребреничкој регији у периоду од 1992–1995. године, јер те догађаје морамо посматрати кроз читав период рата, а не само јул 1995. године – рекао је Којић. На фотографијама докумената које је објавио портал *banjaluka.net* могу се видјети подаци о лицима која су била жива до 2003. године или су жива и данас.

У СРЕБРЕНИЦИ НИЈЕ БИЛО ЖИВИХ СРБА

Оснивач београдског Института за истраживање српских страдања у 20. вијеку историчар Миливоје Иванишевић је рекао *Срни* да је био међу првим цивилима који је на Петровдан, 12. јула 1995. године ушао у ослободјену Сребреницу у којој није затекао живих Срба, нити цивила, нити ратних заробљеника, а на опште запрешање представници УН су одбили захтјев генерала Ратка Младића да УН преузму бригу о напуштеним муслиманским цивилима.

–У Сребреници није било живих Срба, сви који су остали у граду су убијени. Посљедњу српску жртву, старицу Иву Мирковић, жену од преко 80 година, нашао сам заклану вјероватно претходне ноћи на улазу у једну од вишеспратница близу полицијске станице – истиче Иванишевић и подсећа да су и затворени били празни јер су побијени сви српски ратни заробљеници.

Иванишевић напомиње да су се муслимански заробљеници служили лажним именима без личних докумената којима би могли потврдити свој идентитет. Он је подсетио да је српска војска у борбама око Сребренице заузела четрдесет три муслиманска села, али да освете није било.

Као општи утисак, Иванишевић наглашава да је велики пропуст и ненадокнадива грешка српских државника и политичара што ни тада ни касније нису обавијестили јавност да су у Сребреници муслимани за вријеме своје владавине поубијали све Србе.

УРЕЂЕНО ПАРТИЗАНСКО ГРОБЉЕ НА ПЕТРОВОЈ ГОРИ

На Петровој гори – уређивало се гробље уз партизанску болницу, средишњи дио некадашњег Меморијалног парка. Радну су акцију организовали чланови Хрватско-руског друштва пријатељства из Војнића на челу с председником Душаном Црнковићем и вељунско Удружење жена *Кордунашнице* предвођене Татјаном Вујићу Властић, уз подршку карловачке професорке Татјане Протулипац, крњачког начелника Дејана Михајловића и дојупана Мирка Мартиновића. На Петровој гори је поред централне болнице, основане у августу 1941, било још седам подручних болница. Кроз болницу је током рата прошло око пет хиљада рањеника, а на гробљу је сахрањено 1.050 особа.

ПАТРИЈАРХ ИРИНЕЈ ПРИМИО ПРЕДСТАВНИКЕ УДРУЖЕЊА ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА

Патријарх српски Иринеј примио је у Патријаршији српској у Београду представнике Удружења *Огњена Марија Ливањска*.

Са благословом Његове светости патријарха, Удружење *Огњена Марија Ливањска*, у сарадњи са Телевизијом Храм и Храмом Светог Саве на Врачару, недавно је београдској публици представило кратак историјски пресјек живота ливањских Срба кроз изложбу, документарни филм и књигу о мученичком страдању лета 1941. године.

На благослову и широкој подршци том догађају, као и на непосредној помоћи Фонда *Патријарх Павле* у осликовању спомен-капеле Свете великомученице Марине, у порти православне цркве у Ливну у чијој крипти су похрањене мошти ливањских мученика, патријарху Иринеју најискренију захвалност ливањских Срба пренио је председник Удружења, Никола Петровић.

Патријарх је истакао интересовање и бригу за живот вјерника на подручју парохија ливањске, црнолушке, врбичке и губинске, тако да му је предочено стање о животу српске заједнице у Ливну, као

» Никола Петровић, др Милош Дамњановић, патријарх Иринеј, Гордана Достанић и Ђакон Радомир Врућинић

и основне активности Удружења *Огњена Марија Ливањска* усмјеране ка обнови вјерских и културних објеката и напорима да се одржи активна веза између расељених и домицилних ливањских Срба.

Исказана пажња патријарха за живот Срба и активности Удружења *Огњена Марија Ливањска*, као и благослов за даље дјеловање на пољу ширења истине о ливањским Србима јачају дух и уливају додатну снагу на путу достојне об-

нове и проналажења правог приступа будућем раду.

Пријему су присуствовали: председник Удружења *Огњена Марија Ливањска*, Никола Петровић, Гордана Достанић, председник Управног одбора Удружења, др Милош Дамњановић, Ђакон Радомир Врућинић, професор Богословије Светог Саве у Београду, као и шеф Кабинета патријарха српског, Ђакон др Александар Прашчевић.

ГРАД ПОРЕД ЗРМАЊЕ ПОДАРИО ЈЕ ВЕЛИКИ БРОЈ СВЈЕТСКИ ПОЗНАТИХ ФУДБАЛЕРА КОЈИ СУ СТАСАЛИ НА ЛОКАЛНИМ ЛИВАДАМА

» Горњи ред: Ивица Бановил (капитен), Мустафа Хаџић (голман), Бранко Павасовић, Мирослав Баџа, Бранко Баџа, Александар Гак. Доњи ред: Слободан Баџа, Душан Олујић, Мирко Стопа, Дамир Десница и Миливој Пршо

» Горњи ред: Тренер Душан Баџа, Жељко Глушац, Ивица Блажановић, Милан Јуревић, Борђе Вечерина, голман Вишић, Бранко Пуповац. Доњи ред: Јозо Маркановић, Жељко Модрић, Дамир Марић, Ратко Продановић, Рајко Вуканац

ОБРОВАЦ - град који је три пута фудбалски васкрсавао, а није имао свој спортски терен

ПИШЕ: ДРАГАНА БОКУН

Потом читав један вијек је прошао од када се у Обровцу први пут заиграо фудбал. Хроничари биљеже да је у овоме граду још 1926. године основан Фудбалски клуб *Зрмања*, а да током читавог прошлог вијека ова средина није имала свој фудбалски терен.

Међутим, то није утицало на многе звијезде свјетског фудбала које су управо тјерајући лопту по ливадама поред Зрмање стигле до неслухених висина. Да је Обровац одувјек био расадник талентованих фудбалера свједоче имена попут Антуна Колага Феранте који је током своје каријере носио дрес сплитског *Хајдука* и уједно је био репрезентивац Краљевине СХС.

РАСАДНИК ТАЛЕНАТА

Врсни познаваоци фудбала добро памте Дамира Десницу из *Ријеке* која је 1984. године потукла славни мадридски *Реал* (3:1). Срамно суђење у реванш мечу у Мадриду спријечило је највећу сензацију у европским такмичењима тих сезона. Десница је стигао и до титуле првака Европе са младом репрезентацијом. Незванично се сматра да је најбољи играч Обровца свих времена Миливој Пршо звани Цинк. И он је играо за НК *Ријека*, када је тренер био Мирослав Блажевић.

Са ових простора су још Миладин (Дадо) Пршо чији је отац из Обровца, а мајка Личанка из околине Грачаца, обоје Срби, затим Лука Модрић који је проглашен и за најбољег играча свијета. Он је наставио породичну традицију коју су започели отац Стипе и стриц Жељко. У Обровцу су играли и Ивица Блажановић, Дамир Марић, Небојша Радека, Рајко Комазец звани Брацо који и данас држи клупско рекорд са постигнутих девет голова на једној утакмици.

Управо са Комазецом и Душаном Олујићем разговарали смо о историји фудбала у Обровцу.

Први званичан меч од-

игран је на ливади испред тадашње општинске управе. Обровчани су своју прву утакмицу одиграли против својих комшија и највећег ривала екипе *Вал* из Новиграда.

ВАЛ НАЈВЕЋИ РИВАЛ

Меч је одигран 5. септембра 1926. године, а Обровчани су на терен истрчали у бијелим дресовима. Мада је утакмица била пријатељска публика је морала да плати улазнице да би посматрала овај локални дерби. Овај велики догађај за Обровац организовала су два пријатеља Хрват Анте Фестини и Србин Божидар Миодраг. И данас се чува плакат који је најављивао овај сусрет, а осмислио га је Божидар Миодраг. У то вријеме постојао је тренд одигравања пријатељских утакмица, против комшијских клубова из Бенковца, Новиграда, Поседарја, Грачаца.

КРАТАК ЖИВОТ ЈАДРАЛА

Обровчани се 1967. године укључују у задрску лигу нерегистрованих клубова, да би се сезоне 1968/1969. године регистровали као НК *Јадрал*. Назив клубу је дат по далматинском руднику боксита који је требало да буде највећа подршка и замајцац развоју најпопуларнијег спорта на свијету.

Поред *Вала*, у званичним такмичењима у међуопштинској лиги велики ривали су били *Злајна лука* из

» Душан Олујић и Рајко Комазец

Сукошана, *Горан* из Бибиња, *Смоковић*.

У сезони 1970/1971. Обровчани су имали запажену улогу и постигли су највећи успјех у историји клуба уласком у Далматинску зону која је представљала трећи ранг такмичења у СФРЈ.

Дочекали су их врло тешки ривали *Велебић* из Бенковца, НК *Загар*, *Динара* из Книна, *Неретва* Метковић...

Таман кад је дјеловало да су се стандарди подигли, након само једне одигране сезоне у Далматинској зони клуб је испао у нижи ранг – Међуопштинску лигу. *Јадрал* игра јесењи дио сезоне, а убрзо се и гаси 1972. године.

Но, било како било, озбиљно клупско такмичење замијењено је турнирима у малом фудбалу.

ОСНИВАЊЕ РУДАРА

На мјесту гдје се данас налази Дом културе и згра-

да Градског вијећа, на десној обали Зрмање, била је ледина на којој се током љета дајноћно играло. Чим дође јесен и почну падати кише, Зрмања се излије и преплави терен. Тада су Обровчани фудбал играли у неким околним мјестима.

Након 14 година од гашења *Јадрала* у Обровцу, 1986. године Обровчани по трећи пут оснивају фудбалски клуб сликовитог назива *Рудар*. Главни иницијатори оснивања били су покојни Душан Баџа и наш саговорник Душан Олујић.

– Фудбал се у Обровцу стално играо. Одговорно тврдим да у игри националности није постојала. Ко ће обући дрес првог тима одређивао је таленат и однос према игри – прича Олујић показујући фотографије тима из 1988. године чији је он био тренер, а кога је чинило 7 Хрвата и 4 Србина.

Први званичан меч *Рудара* одигран је 1986. године са *Смоковићем*. Овај меч посебно је урезан у сјећање Рајка Комазеца јер је на првој званичној утакмици *Рудара* дао гол.

РАТ ПРЕКИНУО ГРАДЊУ СТАДИОНА

Тих година почиње да се гради игралиште, које је данас у функцији у Обровцу. Како каже Олујић 90 посто игралишта је направљено прије рата и за вријеме Крајине.

– Уз Зрмању смо морали насуту тврди материјал. Односно подигнути ниво 2,5 метра. Направили смо дренажу и све што је потребно. Када смо ми 1995. године протјерани из Обровца, Хрвати су то игралиште завршили и све заслуге приписали себи. Игралиште је отворено на јубилеј 80 година фудбала у Обровцу 2006. године – каже Олујић.

Један од најбољих играча *Рудара* Рајко Комазец прича како су Обровчани годинама као домаћини играли и позајмљивали игралишта од Поседарја, Бенковца и Грачаца.

– У Обровцу је била творница глинице, и необично је да један такав гигант није направио игралиште. Обровац је имао и златну селекцију јуниора који су освајали прва мјеста, а већина би касније заиграла за први тим.

Олујић сматра да је искључиво проблем био у руково-

дећим људима клуба који ни су били из Обровца, па нису ни имали слуха за потребе тамошњих спортиста.

Публика је пратила клуб. Када су путовали на неке даље дестинације понијело би се и печено јагње, па се знало догодити да играчи остану гладни јер би публика појела јагње током утакмице.

Многи играчи су били из околних села. Путовали су и по 20 километара далеко што је отежавало доласке на тренинге и утакмице. Након посла журили би на тренинг или утакмицу, увече се касно враћали кући, и опет сутра на посао.

Сјећају се и одласка у Рижицу и Станишић, Душан Олујић као председник Извршног вијећа је организовао тај пут.

– То су биле припреме, а ја бих обављао службене разговоре са председником општине Сомбор. Прије тога смо ишли у Козарску Дубицу.

КРАЈИШКА ЛИГА

У периоду рата, односно од 1992. до 1995. играла се Крајишка лига. Лига је била много јака. Фаворити *Динара* из Книна, *Велебић* из Бенковца, *Буковица* из Кистања, као и сјајни лички клубови.

– У Крајишкој лиги смо победили 1992. *Динару* из Книна. Тада смо имали пун аутобус публике. Комазец је крајем утакмице дао гол у саме рашле са 20 метара, прави гол за ТВ шпице – рекао је Олујић који је и сам допринио овој побједи као тренер.

Данас многи млади не поштују ауторитете. По ријечима наших саговорника у вријеме *Зрмање* и *Јадрала* као тренер могла се наметнути само комплетна личност која је поред фудбалског знања уживала искрено поштовање од стране играча.

– Први тренер који је због искуства доведен по избору управе клуба је Славица из Задра. Тада смо били у Далматинској лиги. До тада је екипу водио Ратко Швоња из Голубића, а некада Душан Баџа који је основао *Рудар* и био одличан тренер – прича Олујић који је такође био први стратег тима.

» Горњи ред: Момчило Бојовић (економ), Душан Олујић (тренер), Живко Јованчевић, Мирослав Цебара, Слободан Лончар, Ненад Пређејевић, Младен Брајовић, Душко Алавања, Душан Јокић (техничко) Доњи ред: Рајко Вуканац, Дамир Марић, Небојша Шкорић, Далибор Граовац, Момчило Радмановић, Станко Врцељ и Милорад Деспот

Павасовић: Турнеје по Далмацији

Осупоменама из Обровца разговарали смо са Бранком Павасовићем који је почео са 14 година да игра у НК *Jagrал*.

– Поред лиге, преко лета смо играли турнире у Биограду, Задру, Бенковцу. Састанемо се у Обровцу, Десница, Пршо, Гуглете дођу из Београда. Били смо главни по Далмацији – присјећа се Павасовић и додаје да није било подјела по националности.

У Обровцу се тренирало послје напорног

рада на послу и код куће из околних села Жегара, Голубића, Загона, Биљашана.

– То су све били горштаци код нас, природно предодређени за разне спортове, не само за фудбал. Било је код нас талентованих атлетичара и многих других спортиста. Сада би могли имати и веслачки клуб, а тренирало би се на Зрмањи – рекао нам је Павасовић који је завршио и занат за аутомеханичара, по чему је био познат у мјесту.

» Бранко Баца

Баца: Новци из Јадрала одлазили у Задар

Један од бивших легенди клуба Бранко Баца звани Баја остао је упамћен као најмлађи регистровани играч у Далматинској лиги.

Са сјетом је причао о времену када је цвjetaо фудбал у Обровцу. Међутим, клуб *Jagrал* опстао је свега пет година. Баја каже да је разлог гашења клуба чињеница да су

тадашњи привредни гигант *Jagrал* у највећем броју водили Задрани који су обилато помагали рад Кошаркашког клуба Задра.

– Да је било другачије, сигуран сам да би историја фудбала у Обровцу била богатија – прича Баца који је по завршетку играчке каријере био и тренер клуба.

Допуђ: Камеоном у Бенковац

У селу Крушеву удаљеном пет километара од Обровца живјели су Допуђи. Тамо се родио и 1977. године Милан Допуђ.

– Као и сва дјеца у мом селу имао сам безбрижно дјетињство, а главна игра нам је био фудбал. Са својим вршњацима хрватске националности имао сам запажене резултате, гдје смо са поносом представљали своје село и то најбоље у општини Обровац.

Међутим долази 1991. година и Милан са породицом одлази у Обровац. Тада почиње да тренира у Рудару.

– Тренер ми је био Мирослав Баца Баја, ту показујем свој таленат и на препоруку тренера и легенде обровачког фудбала Миливоја Прше званог Цинк пребачен сам у први тим са 16 година код тадашњег тренера, нажалост сада покојног Душана Орловића.

Када је Допуђ прешао у први тим 1994. године такмичили су се у Лиги РСК и то до августа 1995. године, када су морали да напусте вјековна огњишта.

– Тај период у Крајини је био тежак, али ми смо вољели фудбал и нисмо одустајали. Сјећам се једног зимског дана када смо требали да играмо у Бенковцу. Чекали смо аутобус да нас из Обровца превезе у Бенковац, али је умјесто аутобуса дошао камион са приколицом без цераде и тако смо се возили 30 километара до Бенковца, и назад онако озно-

» Милан Допуђ и Милан Пршо

јени послје утакмице, али хвала богу ништа нам није било.

Оно што посебно Допуђ истиче да су играчи и послје 25 година у контакту. Он је наставио професионалну каријеру у Србији, па је тако играо за *Жељезничар* из Лајковца. Са Жељезничаром остварује највећи успјех у историји клуба, улазак у савезну лигу. Играо је и за *Мачву* из Шапца, *Будућности* из Ваљева и *Рудар* из Костолца, да би након своје играчке каријере постао тренер млађим категоријама у Лазаревцу.

Вуканац: Били смо једна фамилија

Дивна сјећања за *Рудар* ве-
джу и Рајка Вуканца, данас члана познате крајишке групе *Коријени*. Он је од почетка оснивања клуба играо до 1995. док није напустио Обровац и Крајину.

– То је период живота када смо били млади, здрави, пуни снаге, елана и воље. Играчи са којима сам играо су ми најбољи другови, кумови, у том периоду сам се и осамосталио и оженио.

И Хрвати и Срби су се исто третирали, православци су ишли код католика на Божић, католици су долазили код православца на Божић, славу...

– Били смо један тим, једна фамилија.

Читава Буковица је већином навијала за *Звезду*. Па, тако и Вуканац који је стицајем околности у средњу школу ишао у Београд, па је био у прилици да прати утакмице *Звезде*.

» Рајко Вуканац

– Војску сам служио у Приштини са Драганом Стојковићем Пиксијем. Пикси је требало да потпише за *Звезду* и да за вријеме војног рока тренира у Приштини. Међутим, капетан му је рекао, када завршиш војску иди па тренирај, сада си овдје због службе војног рока.

Вуканац се присјетио како им некада није било тешко послје послова код куће, људи су се бавили пољопривре-

дом, сточарством, да онако уморни оду и на тренинг.

– Није било толико ни превоза, ујутро, око 3 сата и увече. Ако заврши тренинг у 7 чекаш аутобус до 10 сати. И сутра опет рано устајање. Никада се нисмо плашили противника, увијек смо на терен излазили са жељом да побиједимо, чак и када би играли са јаким противницима, НК *Велебидом* из Бенковца или НК *Буковицом* из Кистања.

Играчи из тог времена повремено се окупе у Београду. Недавно су се састали на пријатељској утакмици Банија и Кордун против Лике и Далмације. Вуканац наглашава да су Далматинци и Личани, побиједили Кордунаше и Банијце 2:1.

Но важније од утакмице било је треће полувријеме у коме је Рајко Вуканац као члан *Коријена* био задужен за изворну завичајну пјесму.

ПОБЈЕДНИЧКИ ПЕХАР ЗАВРШИО У ТОПУСКОМ

» Горњи ред: Милан Рокнић, Лукас Штимац, Милан Бакић, Миле Ркман, Иван Ракарић и Себастијан Ликаревић
Доњи ред: Нермин Нешиновић, Бранимир Сијерић, Здравко Ражанковић, Мики Бакић, Маринко Кристић Маркез, Велибор Ракарић и Мирко Бакић

Милан Рокнић: Да није било малог фудбала не би се знало за Пољане!

Упркос пандемији и ове године је одржан традиционални турнир у малом фудбалу у кордунашком селу Пољани.

Најбоља је била екипа *Пониквари* из Топуског. Друго мјесто је освојила екипа *Петрове Јоре* из Војнића док су домаћи *Пољани* стигли до трећег мјеста. За најбољег играча турнира проглашен је Маринко Кристић Маркез из побједничке екипе *Пониквари*.

Умјесто некадашњег Дана борца Пољани обиљежавају исти датум као дан своје мјесне заједнице која на челу са председником Марком Чичом организује овај турнир уз подршку општине Топу-

ско. Пехари намијењени најбољима су поклон од земљацине Сњежане Гргић (рођ. Рокнић), а мајице је покло-
нио Јово Лалић.

Како нам је објаснио један од утемељивача овог турнира Милан Рокнић Роко, који данас живи у Батајници, овај турнир је први пут организован 1974. године, а њиме је обиљежаван и некада важан празник заједничке државе – Дан борца. Турнир би сваке године почињао полагањем вијенца од стране председника Мјесне заједнице на спомен-плочи у школи у 9 часова. Турнир је у тој форми постојао закључно са 1995. годином, да би се обновио прошле године.

– Да није било тих спортских сусрета, не би се ни знало за наше село, које је бројало 52 куће – прича нам Роко и додаје да је у почетку организацију турнира помагала Омладинска организација.

– Од оснивања турнира награде су увијек биле мајице, пехар и печено прасе, па је тако једном приликом када су Перјани побиједили Пољанчане, вратили празан ражањ тако што су га забили на центар игралишта и ту оставили – испричао нам је Рокнић.

Пољани су за вријеме турнира били мјесто великог окупљања љубитеља спорта, Рокнић као спортски радник и некадашњи савезни судија успијевао је да окупи велики број екипа.

– Долазиле су нам многе екипе, Кордуна, Баније и из БиХ. Увијек би биле и по двије екипе представника војске. Али и ми смо се одазивали позивима и одлазили њима у госте. Данима послје турнира би се препричавале анегдоте са турнира, и дружења које би трајало до дубоко у ноћ.

Д. БОКУН

ДОСАДАШЊИ УЧЕСНИЦИ

Екипе које су учествовале на турниру од оснивања до данашњег дана: *Пољани* (старија екипа), *Перна стара*, *Перна* – *Крћалћева*, *Пеца* – *Улемек*, *Воркапићи* (*Буро Воркапић*), *Катиновац*, *Велика Врановина*, *Пониквари*, *Топуско Младост*, *Топуско Романтичари*, *Мала Врановина*, *Гређани*, *Доњи Гређани*, *Хрватско Село*, *Чемерница Доња* и *Горња*, *Блатуша*, *Вргинмост*, *Цреварска Страна*, *Славско Поље*, *војска из Јаске*, *Карловца* или *Петриње*, *Хидроелектра Загреб*, *Мајске Пољане* из *Глине*, *Чремушница*, *Пољане* (*Подзвизд*) – *Велика Кладуша*, *Слуњ*, *Подгорје*, *Градина* из *Босанске Бојне*.

Одржан 31. Петровдански мини маратон Бачка Паланка – Гајдобра

Сваке године на Петровдан, сеоску и црквену славу у Гајдобри, одржава се мини маратон на релацији Бачка Паланка–Гајдобра, дужине 13.5 км. Због прописаних мјера за сузбијање корона вируса, овај догађај није формално организован, али то није спрјечило мјештане Гајдобре да се самоиницијативно окупе како би наставили традицију дугу 30 година.

На овогодишњем мини маратону учествовало је 12 тркача, на челу са проф. др Јовом Радошем, који је један од оснивача ове манифестације и тркач и који је учествовао на маратону од његовог оснивања.

Учесници овогодишњег Петровданског

маратона били су Јово Радош, Марко Куљић, Владимир Булајић, Игор Бакош, Гурун Кхоп, Јовица Цуцић, Јовица Кежић, Никица Матковић, Маја Ковачевић Тувић, Божидар Дмитривић, Андрија Бисага и Самир Аличић.

Гајдобра је ове године, због пандемије у нешто скромнијем програму обиљежила славу Петровдан. У Храму Светих апостола Петра и Павла парох Александар Брашанац служио је славску литургију. У склопу петровданских свечаности у порти цркве протојереј Арсеније Арсенијевић одржао је предавање на тему *Љубав истине*, а одржано је и гусларско вече на коме је гост био легендарни Бошко Вујачић.

МИЛОШ КОРДИЋ: ЗАПИС СА БИВШЕ БАНИЈЕ

И јаја дивљих патака за насад у Пећини

Пећина је заједница, мајина. На сјеверној страни Комоговине. Видљива из сваког угла села. И са источних даљина – за бистра дана чак од Пањана, Доњих Кукурузара и из ближих села: Превршца, Меченчана и Боројевића. И из гнијезда на вијенцу хоризонта, на западу, у коме се свило неколико кућа Доње Пастуше. И у истом правцу, само малко сјеверније, од неколико кућа јошављанских Жилића, такође је видљива.

А јарак Пећине, јарак тишине оплемене појем птица, јарак који се у горњем, још равном дијелу раздваја у два крака, као и њен врх с погледом, били су ми и остали у слици живота најбистрији небески дар. И данас, као и све протекле године, било да сам у болничком кревету или на каквим другим мукама, али и у усамљеним радостима сањарења, ја сам ту, у јарку, или на врху, горе, испод Зебићевих шљивика.

Тај главни јарак раздваја се у горњем дијелу у два танана кланца, којима се може пењати каменним каскадама до њихових почетака, крајева, свеједно. Сваким од њих тече вода: лед ледени. У њима је у вријеме мог говедарења било је и ријечних ракова. И првог бурњака (даждевњака) у свом животу ту сам видео. Та, као лед ледени вода припада двама поточићима који се на том врху главног пећинског јарка спајају у Пећински поток. А он тече даље и јарком и путем до ледина Чечевице и Јошика. И ту се улива у ријеку Суњу. Он је ту и граница између тих двију ледина. Од којих, као по неком неписаном правилу (а ледине су такође заједница, мајина, пашњаци, малофудбалска игралишта – чечевицка ледина, главно малофудбалско игралиште, била је некад мјесто за државна и православна празновања, с тамбурама, мјесто за вршидбе стрних жита...), Јошик „припада“ Дабићанима, односно Жабарима (доњи дио сјеверозападног дијела села на лијевој обали ријеке Суње), а Чечевица Кордићанима (дио села уз главну цесту Јабучевац–Меченчани, на десној обали Суње). А све је то било заједничко.

У Пећину је стоку у пашу, не баш сваки дан, изгонио углавном један мањи број Кордићана. Међу којима смо били и ми – Јоцини.

Иза руба њеног врха Пећине простиру се наша Брда. Њен јарак увукао се у дубину између стрних страна двају брда. За вријеме жега, ту је вјечна хладовина.

Источну страну стрмог брда сијече кречњачки колски пут којим сељани иду до својих њива,

КАКО ДО КЊИГЕ БИЛО ЈЕДНОМ НА БАНИЈИ

У продаји је друго издање књиге *Било једном на Банији* Милоша Кордића, чији је издавач *Инфо Рас* д. о. о. Београд, 2019. У књизи су бројни прозни записи ауторових сјећања на дјетињство, младост, школовање и живот на Банији између Другог свјетског рата и грађанског рата у Хрватској, с повременим заласком у те ратове. Ту су бројне личности са Баније: сељани, грађани, народни хероји, научници, књижевници и други умјетници, професори, ауторови школски другови...

Ту је запис о Титовом доласку на Банију, 1967. године. У књизи су обрађене банијске горе и њихови највиши врхови, ту су записи са видика, затим ријеке, рјечице, потоци, стара банијска јела, опис кољевина... Други дио књиге садржи имена и презимена банијских Срба, њихове бројне надимке, попис села и градова. Посебно поглавље посвећено је пословицама, клетвама, ојкачама, оригиналним псовкама. И на крају књиге Кордић објављује више од четири хиљаде непознатих, мање познатих и заборављених старих ријечи и изрза банијских, са објашњењима. Књига се може наручити поруком на телефон: 063 1958 354, и на и-мејл: miloskordic44@gmail.com
Код поруке потребно је навести име и презиме, тачну адресу (с поштанским бројем) и број мобилног телефона. Цијена књиге је 800,00 динара + поштарина (шаље се поузећем, пост експресом).

ливада, пашњака, некад и винограда на Брдима. Страна је обраста млађом шумом, боље је рећи шикаром. Док на њеном горњем, још стрмијем крају, до врха десног крака, из чијег камена извире на том подручју вјероватно најхладнија већ поменута вода, мања је површина крупнијих букава. Тако је стрма та површина да смо је звали Отислина.

Западна страна, исто тако стрма, до доњег краја обраста је такође шикаром и готово густом шумом изнад лијевог крака, односно лијевог потока, кад се с горњег краја главног јарка гледа ка сјеверу, ка доста стрмом брду које дијели та два крака. На горњем крају тог лијевог крака налази се нешто пространије удубљење у камену које сељани одне зна се када зову Вучји наслон. И занимљивих прича слушао сам о том наслону.

Изнад шумовите лијевог стране јарка, кад се иде уз јарак, која се од сјевера ка југу спушта косо и доста стрмо од врха па до њива Колибишта, које се благо уздиже изнад њива Горње Луке, ка западу, простире се доста широка падина – а све је то такође заједница, мајина. Уз дивљу траву, ту је и гдјекоји грмељак глогиња, купина... Ту је и доста висо-

ко израсле бујади, као и доста стабалаца боровица...

Душу је дала та падина за овце, мање за говеда, али не баш и за коње. Ту је, рекох, дивља, планинска трава. За разлику од дна јарка, по коме, уз поток, расте сочна, увијек зелена трава, прошарана дивљом дјетелином. А у води потока и уз његову жабокочину и бијели кречњачки муљ расте зуква, нешто је једне ситније врсте лопоча...

Одозго, с врха падине, све је надхват руке. Погледом се може обухватити западни завршетак села Боројевића, па кратки дио без кућа, а зовемо га Трешњар, који дијели Боројевиће и Комоговину, па је ту, на крају кратке странчице и моста, улаз у Комоговину са источне стране, и све до посљедњих кућа на западној страни села. Све се лијепо види до предјела који зовемо Блатњак, а којим државна цеста води ка Доњој Пастуши, селу општине Петриња. У Блатњаку је граница костајничке и петрињске општине. И њиховога говорног оша, доша... и нашег ошо, дошо...

На југу се пред очима простира добар дио шума по сјеверним обронцима горе Шамарице и улази у кланца потока Бадушнице и у пространију долину ријеке Суње.

На реду је сад оно због чега све ово причам, описујем.

Наиме, годинама сједећи и горе, на врху Пећине, најчешће и с књигом у руци (никад нисам имао немирна говеда ни немирне коње, док су ме овце, све док их се нисмо ријешили продајом муслиманима у Босанској Костајници, баш излућивале), и доље, у јарку, такође и с књигом, али сам често, уколико сам био сам са својом стоком, пјевао. А то моје пјевање, на сву срећу, захваљујући јарку, није одлизило далеко.

И, сједећи, сањарио.

Па сам доље, на том најширем мјесту доњег дијела јарка, почео да градим високу брану. На врху широку најмање пет метара. Како би се ту могло шетати, стајати, сједити на клупама које ћу поставити, дисати чист, свјеж и бистар ваздух... Да градим брану с малим испустом за ону количину воде која Пећинском потоку и притиче из оних двају споменутих поточића.

Жеља ми је била да зауставим ту хладну пећинску воду, да створим језерце, да га порибим. Посебно пастрмком, које је, причају, некад било у потоку Бадушници, изнад комоговљанског манастира Свето Преображење. И да око језерца изградим пјешачке стазе, да по стрним странама засадим црногорично дрвеће, цвијеће: дивље руже, јорговане, јасмине... И да нам долазе гости, риболовци...

Други мој, наравно, дјечачки, и то зрелији дјечачки план и сан: купити приватне шуме Церика који се изнад оног кречњачког бијелог пута наставља према истоку. Јер код кречњачког пута завршава мајина, државна, народна заједница. Затим оградити читаву Пећину и спојити је с такође ограђеним Цериком. То јест да се сав тај ограђени простор, а не могу да кажем колико је то рали, хектара... али има, има... да се настани, без било каквих дјечачких животињама које су тада живјеле и у нашим шумама: дивља свиња, лисица, јазавац, срна, вјеверица, ласица, куна бјелица (у ствари домаћа куна), куна златица, видра (последњу сам видео једне године испод Кордића, у Стевчином виру, у Суњи), дивља мачка, пух, хрчак, јеж, зеца... Птица је ионако било доста – Пећина и њен јарак окренути су ка југу, па су се ту могле и видјети и чути (прати сам их у већ одраслијим годинама, кад сам нешто и знао о њима): кукавица, грлица, препелица, шумска сова, кобац, јастреб кокошар, крешталица (креја), сврака, сива врана, велика сјеница, зеле-

на жуна, шарени дјетлић, царић, ћубаста шева, црноглава грмуша, црвендаћ, пољски врабац, обична зеба, црни кос, дрозд пјевач, мали славуј итд. Као и кљечана (банијски поскок), риђовки, бјелоушки, смуква и других неотровних змија, затим гуштера, сљепића, бурњака, жаба, корњача... Свакако би и дивље патке требало ту да имају мјеста, ако буду хтјеле... Дакле, прави зоолошки врт. Само без лавова, тигрова, медвједа, слонова... Једино што у Пећини, са Цериком, не би било мјеста за вука – он је с доласком дивљих свиња нестао са Баније. А и која би то животиња, осим дивље свиње, могла живјети и преживјети поред њега?!

Кад сам све то испланирао, исцртао, требало је са неким, у повјерењу, и да попричам о томе. Свога девет година старијег брата од стрица Стеву одмах сам прецртао. Код њега бих са својим сањаријама веома лоше прошао. Комшија Бранко Дабић, који је ту, Стевиних година, био је можда рјешене. Али... он би се замислио и одвео ме у причу с питањима на које не бих знао да одговорим. Тих сам му година на широко причао о Фудбалском клубу Црвеној звезди, чији је навијач остао до краја живота. Бранко, дакле, отпада. Од Ранка Дабића, кога смо звали Србин, такође комшије, мислим годину дана старијег од Стеве, одустао сам одмах. Тај би ме исмијао а да не бих успио да изговорим ни П од Пећине. Њему је задовољство било да ме ухвати негдје самог, код говеда или било гдје, и да ме плаши и добро иштипа. А какав је штуп имао! Он и Милан Кордић, Павлов – то није било нормално! Али сам и ја њему, што се плашења тиче, враћао.

И на крају, избор је ипак пао на Стеву.

Лијепо ја то њему све по реду. И набрајам му све оне животиње, језеро, брану... Он слуша, ћути, пуши, стење, па ме с времена на вријеме и погледа. А онда, кад сам завршио, Стево ће, више за себе него мени: Шта су то Богу, ако постоји, чича Јоцо и стрина Данца згријешли – људи шаљу дјецу даље у школу (већ био отишао у Петрињу) да нешто науче, да буду паметнија, да нешто постану, а овај њихов, овај наш, оде у све обрнуто од тога. Лијепо народ вели: Пошаљи луда на војску па сједи и плачи!

А ја и дан-данас вучем то језеро и тај зоолошки врт за собом.

Још само да ријешим питање набавке млађи пастрмке и јаја дивљих патака за насад.

Ништа више.

Испраћена 12. генерација матураната Српске православне гимназије у Загребу

Испраћена је и дванаеста генерација матураната Српске православне опште гимназије *Каишарина Канџакузина Бранковић* у Загребу. Свечаност је започела вечерњим богослужењем које је служио протосинђел Венијамин (Ковачић), у школској капели Светог Саве.

Испраћај матураната настављен је у свечаној сали школе гдје је ученике поздравео директор Гимназије протојереј-ставрофор Слободан Лалић. Митрополит загребачко-љубљански Порфирије, ученицима је поручио да, као што су оставили траг у школи коју су завршили, остављају и дубоке трагове у срединама у којима ће живјети.

Тамара Гојковић и Александар Медић су се у име матураната за-

хвалили присутнима. Заблагодарили су митрополиту на пажњи и љубави коју им је указивао током школовања, разредници Светлана Килибарди и професорима који су их према њиховим ријечима при-

премали не само за тестове и испитивања, него и за живот.

У емотивном говору, професорка Килибарда, која у школи ради од оснивања, нагласила је да је ријеч о најбољој генерацији коју памти.

Кроз разред је прошло 23 љака, а њих 18 је завршило СПОГ. Разредни старјешина је назвала генерацију која завршава генерација са карактером, са којом је било задовољство радити.

Након посљедње прозивке, саопштена је и одлука Наставног вијећа о ученику генерације. По први пут је направљен преседан и тројица љака понијела су ову титулу – Новак Тепшић, Ђорђе Суботић и Александар Медић. Сва тројица су, поред тога што су били одлични ученици током све четири године, ишли на бројна такмичења и учествовали на многим ваннаставним активностима. Изграђујући себе и стичући нова знања, радили су на репутацији школе у друштву.

Ученицима је подијељена новчана донација породице Вучелић из САД-а и Зоре Плејић из Хрватске, а уручене су и похвалнице љацима који су учествовали на такмичењима.

ОТКРИВЕНА СПОМЕН ПЛОЧА ЕПИСКОПУ ДАЛМАТИНСКОМ СИМЕОНУ КОНЧАРЕВИЋУ

Илиндан у Великој Попини

Свечаном литургијом коју је предводио парох грачачки Предраг Пантелић, откривањем спомен-плоче Симеону Кончаревићу (1690–1769), епископу далматинском који је одавде управљао владичанством од 1753–1758. године, и пригодним народним весељем, свечано је прослављен Свети Илија пророк, заштитник Велике Попине. Дан раније одржан је, седми пут заредом, турнир у бућању на коме је прво мјесто освојила екипа *Зрмања Подком* за коју су играли два рођена брата Никола и Јован Чанак.

Непосредно по доласку у Велику Попину, од нашег домаћина Ђорђа Стојсављевића, сазнајемо да се на овом мјесту, према истраживањима археолога, живјело још прије 2.000 година. У ближој прошлости некада је овдје било преко 350 домаћинства, а данас најалост, тај број је у односу на ранији готово занемарљив.

Према попису из 2011. године, било је 40 стално настањених мјештана, који се углавном баве пољопривредом, док их је, по ријечима, Стојсављевића сада мање од 30.

Храм Светог Илије пророка дјелује импресивно и види се из сваког дијела великог Попињског поља. Храм је оштећен у рату, нестале су и неке иконе, али се служба одржава редовно. Узимајући у обзир тренутно стање са корона вирусом, завидан број људи се окупио да својим присуством увелича овај свечани чин.

Кум славе као и прошле године био је Ђоко Стојсављевић, од оца Миће и мајке Анке из Подљути, а у каснијим домаћинским пословима несеквично су му помагали кћерка и zet.

Осим мјештана Попине, већи број присутних дошао је из околних села, из Грачаца и Срба, али и из дијаспоре. Литургији је присуствовала и замјеница начелнице општине Грачац Рајка Рађеновић, генерални секретар Удружења Срба из Хрватске са сједиштем у Београду Хаџи Милојко Будимир и Јово Чанак, аутори управо завршене књиге *Зрмањски крај у прошлости и садашњости*, као и многи други.

По завршетку литургије, Ђорђе Стојсављевић испред цркве је прочитао писмо директног потомка Симеона Кончаревића, др Ксеније Кончаревић, редовне професорке Филолошког факултета у Београду.

Завршила је и дипломирала, а касније и радила на Филолошком факултету у

ЗРМАЊЦИ НАЈБОЉИ У БУЋАЊУ

Упркос свим потешкоћама у окружењу, и овога пута, дан уочи празника Светог пророка Илије у Великој Попини, закотрљале су се буће и започео међусобни дуел пет најхрабријих и најстрајнијих бућачких екипа са овог подручја које су чинили ветерани Врпоља, Божића, Подљути, Зрмање и *Зрмање Подкома*. – Било је међу њима и млађих такмичара попут Михајла Новаковића, који је у последњим првенствима био посматрач, учио од старијих, а сада дочекао своју прилику да на овом седмом учествује. Екипе су чиниле по два члана, а најбоља се показала екипа *Зрмање Подкома*, која је преузела побједничко постоље. У њој су играли два рођена

брата: Никола и Јован Чанак и потврдили стару пословицу, да кад се братска срца сложе и олово пливати може. Такмичење је углавном протекло у пријатној атмосфери, у хладовини стољетних липа, а сусрет се наставио дружењем и пјесмом до 22.00 часа – рекао је за *Српско коло* Ђорђе Стојсављевић, један од организатора овог турнира.

Побједник је била екипа *Зрмања Подком* (Никола и Јован Чанак), друго мјесто освојила је Велика Попина *Подљуг* (Дане Ђнатовић и Зоран Стојсављевић), а треће екипа *Зрмање* (Чедомир Марчевић и Петар Будимир Црни). Најбољи бућач био је Јован Чанак, а најмлађи десетогодишњи Михајло Новаковић.

Београду. Занимљиво да је дио своје професорске каријере, од скоро 15 година, провела на Богословском факултету Универзитета у Београду, да би од 1. октобра 2016. године, постала управник Катедре за славистику Филолошког факултета у Београду. Након закуске, како то ред налаже, коју је припремио кум славе Ђоко Стојсављевић, већина присутних се вратила у Храм гдје је служен парастос жртвама страдалим у Олуји.

Мирко Будимир је на ово саборовање стигао из околине Манчестера, из Енглеске. Редовно долази на обиљежа-

вање Илиндана, а имали смо га приликом упознати прије три године приликом прославе 700 година манастира Група. Као и тада, овдје је стигао са супругом Енглескињом и кћерком.

– Одрастао сам и живим у Енглеској, али захваљујући мом дједу, знам језик својих предака и он ме научио да будем православца. Сваке године долазим како би и супрузи показао шта је православље у мојој Лици. Моји су Будимири из Зрмање, Маџори и ја се поносим својим поријеклом, а ево десет дана сам овдје и сигурно ћу доћи и наредне године – рекао је за *Српско коло* Мирко Будимир.

Саборовање је касније настављено у центру села уз музику Младена Крешта и Слободана Џепине, док су својим гласовима госте увесељавали Габријела Дрљепан и Рајко Лалић, а за добро јело и пиће били су задужени Данијела и Дамир. **ЖЕЉКО ЂЕКИЋ**

СЛАВЉЕ И УБАТАЈНИЦИ

Нису сви Попињци успјели да оду у завичај, па су се окупили у Батајници у ресторану Бошка Стојсављевића Сан Марино. Стојсављевић је угостио Саву Лукића, Мићу Лукић, Драгана Грубишића из Владимироваца, Брацу Лукића, са два унука и сином Данилом из Пландишта, браћу Милана и Брацу Грубишића из Земуна, Небојшу и Душка Новаковића, Петра и Боришу Лукића, Жељка Шкундрића са Новог Београда. Из завичаја путем видео позива се јавио Јово Чанак из Зрмање (код Грачаца). Окупљени су се растали са надом да ће се следеће године у већем броју окупити у завичају.

ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ЕПИСКОПСКЕ СЛУЖБЕ ВЛАДИКЕ ФОТИЈА

Епископ зворничко-тузлански Фотије обиљежио је двадесетогодишњицу свог архијерејског служења. Тим поводом владика Фотија у здању Епископије у Бијељини посјетили су митрополит загребачко-љубљански Порфирије и епископи бачки Иринеј, горњокарловачки Герасим, крушевачки Давид, нишки Арсеније, далматински Никодим и осечкопољски и барањски Херувим. Поводом овог јубилеја сестринство Манастира Светог Василија Острошког из Бијељине припремило је монографију под насловом *Владика Фотије – двадесет година архијерејске службе*. Ових дана из штампе је изашла и нова збирка пјесама епископа Фотија – *Вечност ми треба*.

ВЛАДИКА ХЕРУВИМ СЛУЖИО У ДОПСИНУ

У Допсину у Осјечко-барањској жупанији прослављена је храмовна слава Свети апостоли Петар и Павле. Допсин у општини Владиславци налази се на пола пута према Осјеку између Шодоловаца и Чепина. Према попису из 1991. године овдје је живјело више од 500 Срба који су чинили готово 80 одсто од укупног броја становника, а данас је остало свега двадесетак православних кућа. Овогодишњи 12. јул био је посебно свечан јер је свету архијерејску литургију служио епископ осечкопољски и барањски Херувим уз саслужење свештенства ове Епархије. Допсинска парохија обухвата допсински храм који је освећен 1776. године, али и цркве у Брачевцима, Мајару, Слободној Влади и Брезници. У парохију спадају још и мјеста Бекетинци, Ђаково, Вучевци, Ђаковачки Хркановци, Светоблажије, Лаповци, Ратков Дол, Коритна и Буџе Горјанско. Парох који опслужује на овом подручју Срђан Дангузовић каже да је ова црква генерално обнављана осамдесетих година прошлог вијека, али је након рата остала у прилично запуштеном стању.

– Срби на овим просторима живе тешко зато што је мали број вјерника, али и мали број становника уопште. У десетак села које обухвата моја парохија само у два мјеста постоји продавница не рачунајући град Ђаково. То све говори о броју становника који ту живе. Што се тиче страха, он постоји, али није то ништа претерано колико исељавање и миграције остављају та села пушта. У таквој ситуацији и православици носе тежи и већи крст јер су остали ту да живе – истиче Срђан Дангузовић. Након прославе у оближњем Спомен-дому одржан је и кратки културни програм у којем су учествовали чланови Културно-умјетничког друштва *Младост* из Трпиње, а затим је услиједио и заједнички ручак за православне мјештане и њихове госте међу којима су били и замјеник жупана Осјечко-барањске жупаније испред српске заједнице Радомир Чварковић, предсједник Вијећа српске националне мањине Осјечко-барањске жупаније Дејан Јеличић и начелник сусједне општине Шодоловци Драган Зорић. **SRBLHR**

ПРОСЛАВЉЕН СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

У Саборном храму Светог оца Николаја Мирликијског у Карловцу, прослављена је успомена на патрона Епископије горњокарловачке, Светог свештенотученика Саву Горњокарловачког и са њим пострадале свештенотученике и мученике.

Свету литургију служио је владика горњокарловачки Герасим, уз саслужење, архимандрита Наума, протопрезвитера-ставрофора Славише Симаковића, презвитера Бранка Сантрача, презвитера Саше Кремића и ђакона Будимира Кокотовића.

ДЈЕЦА СА ПЕТРОВАЧКЕ ЦЕСТЕ: СРНА СУБАНОВИЋ - ПРИМЈЕР СПОЈА ПАМЕТИ, ТАЛЕНТА И ЉЕПОТЕ

ЕМБРИОЛОГ НА „ПУТУ СВИЛЕ“

РАЗГОВАРАЛА: ДРАГАНА БОКУН

Да памет и љепота иду заједно увјерили смо се разговарајући са Срном Субановић, младом, вриједном и образованом дамом. Срна је завршила мастер на Природно-математичком факултету у Новом Саду оцјеном 10.

Међутим, своје знање није љубоморно чувала већ га је, радећи на замјени као наставница, преносила на своје ученике који су постали прави колекциони награда са разних школских такмичења. Али, то није све. Буквално све што ова млада Крајишћина дотакне претвара се у злато. Њени радови на свили су за кратко вријеме постали прави хит. Промовишући преко Фејсбука своје ручно рађене мараме, кравате, гумице, лептир-машне настао је бренд *Silk art* који је одушевио истинске заљубљенике моде и умјетности.

Срна је рођена 26. јануара 1989. у Вировитици. Као и многи Крајишћани често је била принуђена на сеобе. У дјетињству је највише живјела у Окучанима, одакле је 1995. године са породицом избјегла у Бањалуку, а касније у Београд у војни хотел на Звездари.

— Ту сам кренула у предшколско, а затим и у први разред. У Београду сам завршила други разред, а затим се 1998. године поново селимо. Одлазимо у Стару Пазову, гдје смо купили кућу. Ту полазим у трећи разред. За-

вршавам школу *Бошко Палковљевић Пинки*, као носилац Вукове дипломе. Године 2004. уписујем Гимназију *Бранко Радичевић* у Старој Пазови и завршавам је као носилац Вукове дипломе.

● **Када се родила љубав према биологији?**

— У мени је постојала борба између умјетности и науке још у основној школи, али уз наговор породице, одлучујем да упишем „науку будућности“, молекуларну биологију. Уписујем овај смјер на Биолошког факултету у Београду, завршавам 2013. године са просјеком 8,67. Током студија сам завољела грану биологије — ембриологију. Откриће да тај мастер постоји на Природно-математичком факултету у Новом Саду, ме је, мало је рећи одушевило. На мастер су примали само 15 студената. Уписујем и завршавам га као прва у класи са просјеком 10. Мој ментор, проф. др Артур Бјелица одушевљен мојим завршним радом одлучује да га објавимо. Рад — *Процјена квалитетности ембриона у људској ин витро фертилизацији* је објављен у научном часопису *Медицински преглед*.

● **Шта сте радили након стицања дипломе?**

— Почињем да волонтирам на Клиници за гинекологију и акушерство у Новом Саду, у

лабораторији за вантјелесну оплодњу. Надала сам се запошљавањем на просјек и залагањем током студија, али до тога, нажалост и пет година послје није дошло. У међувремену сам радила као замјена наставника биологије у ОШ *Симеон Аранички* у Старој Пазови. Проглашена сам за наставника године, а моји ученици су се са сваког такмичења враћали са дипломама. На такмичењима из биологије, прве помоћнице, су освајали нека од прва

три мјеста на свим нивоима. На конкурс компаније *Тешра Пак — ЕКО љакет*, освојили смо прво мјесто за групни рад ученика што је школи донијело 100.000 динара. Тај новац смо искористили за куповину два свјетлосна микроскопа и излет на Фрушку гору. Прошле године, била сам ментор и пратилац ученици на Самиту младих лидера у Чикагу. Ученица Љубица Огњеновић је на овом Самиту била једини представник Србије и Балкана. Тренутно сам запослена у истој школи, до краја ове школске године, као замјена колегинице на боловању.

● **Да ли сте понекад помишљали да одете у иностранство?**

— На тај корак се још увек нисам одлучила. Уколико кренем на докторске студије, то ће вјероватно бити у иностранству.

● **Нисте чекали да добијете праву прилику за запослење, већ сте се окренули умјетности?**

— Другарица ми је предложила да правим накит, што је у том тренутку било популарно. Отворила сам свој профил на Фејсбуку, активирала сам се и кроз Канцеларију за младе у Старој Пазови и организовала неколико сајмова руковођена. Након тога сазнајем за курс сликања на свили у Ате-

љеу Милене Чворовић у Београду. Пријавила сам се и била је то љубав на први потез четкицом.

● **Како сте успјели да се поред факултета, послје и мастера усавршавате и у изради марама?**

— Током трајања курса стицала сам самопоуздање, али чекала сам потврду свог рада од људи који ме не познају. То се десило на једном од сајмова на коме сам представила четири мараме. Продала сам двије мараме што ми је био огроман подстицај да наставим тиме да се бавим. Није био важан новац већ чињеница да се некоме мој рад допао. То је била 2012. година и послје пар мјесеци тадашњи ПР Општине Александра Арнолд, након што је видјела мој рад предлаже Центру за културу Стара Пазова организацију моје изложбе. Све мараме су се продале.

● **Можете ли нам нешто више рећи о самој техници сликања на свили?**

— Има неколико техника сликања на свили, али све оне захтијевају прецизност и стрпљење. Свила, чисто бијела, најприје мора да се опере како би се отклониле евентуалне нечистоће. Затим се затеже на рам. Жељени мотив може да се прво ослика контур пастама или врућим воском. Контур пасте су густе и као што им име каже, служе да осликају контуре жељеног мотива. Након што се осуше, можете да кренете са бојењем, при чему су боје за свилу мало гушће од воде, па се разливају у свом смјеру. Након сушења, свила се фиксира пеглањем на високим температурама, затим пере ручно у хладној води. Након сушења и пеглања марама је спремна за ноше-

ње. Све боје су постојане и не испирају се.

● **Да ли осликавате само мараме?**

— Осликавам свилене траке које се у комбинацији са сребром користе као нарукнице, затим гумице, траке за косу, али и за мушкарце кравате, лептир машне и мараме за џеп. Од ове године у мојој радионици се праве и бандажне мараме за псе, од сатена.

● **Који су Вам омиљени мотиви?**

— Најдраже ми је када добијем неки нови мотив за осликавање који мени представља изазов да успем да га остварим. Тако су ми тренутно најдраже мараме на којима сам осликала Белог анђела, затим мараме цар Лазар и царица Милица и мараме Богородица као и радови аустријског сликара Густава Климта.

● **Који су Вам даљи планови, или жеље? Да ли бисте радије радили у струци, остали у школи, или пак се у потпуности посветили сликању на свили?**

— Трудим се да пронађем баланс између науке и умјетности, јер ми се то цијелог живота преплиће. Не можемо бити искључиви и планирати, већ користити прилике које нам живот даје.

● **Порука младим људима који се боре са проналаском посла, и остварењем својих жеља и снови?**

— Не одустајте никада, радите оно што вас чини срећним и сlijедите свој инстинкт. Не радите ништа под туђим утицајем, већ слушајте себе! Сваки савет је добро дошао, али најважнији нам је онај унутрашњи глас који нам говори шта је то што нас усрећује.

РАДОСНЕ ВИЈЕСТИ

Пред само закључење овог броја *Српског кола*, Срна нам је јавила да је након пет година чекања, у ГАК-у *Народни фронт* добила посао у струци. Ми јој овим путем желимо пуно успјеха! Поред новог посла уписује и специјалистичке студије на Биолошком факултету — Белијска биологија и хистологија.

СЕОБЕ КАО СУДБИНА — ЖИВОТНИ ПУТ СРНЕ СУБАНОВИЋ И ЊЕНЕ ПОРОДИЦЕ ВОДИО ЈЕ ОД ВИРОВИТИЦЕ, ПРЕКО ОКУЧАНА, БАЊАЛУКЕ И БЕОГРАДА ДО СТАРЕ ПАЗОВЕ

ПОНОСНА НА СВОГ ДЈЕДА РАТНИКА — ПУКОВНИКА СЛОБОДАНА ПЕРИЋА

Период живота у Окучанима памтим као сретно дјетињство. Пуно дјеце, игра и смијех. Војници и тенкови на улицама као нормална појава. И Непалци, како смо УН-ПРОФОР-це звали који нама дјеци бацају чоколадице.

Сјећам се и 1. маја 1995. године. Живјели смо код прадеда Николе Милосављевића. Пекли су се колачи и припремао ускршњи ручак. Мајка ме је дуго будила то јутро. Сјећам се ријечи: „Устани, Срно, почео је рат, морамо у подрум.“

Мој дјед, пуковник Слободан Перић је одавно био отишао и тог дана га нисам видјела све до поподнева. Мајка је отишла на посао у команду и вратила се јер су гранате почеле да падају по центру Окучана.

Узела сам неколико својих играчака и спремила се за полазак. Сјећам се уласка у подрум зграде преко пута наше куће који је био пун људи. Дјед се побринуо да мама, бака, мамина другарица и њене ћерке кренемо до Босанске Градишке гдје нас је сачекао бакин брат. Кад смо стигли до границе један човјек који нам је долазио у кућу вратио

нас је назад. Памтим његове ријечи: „Пуковник би да избави породицу? Не може!“

Иако смо били посљедња породица официра која није изашла и једина која је живјела на том подручју, нисмо дозволили. Дјед је био истински патриота, увјерен да Западна Славонија неће пасти. Његове колеге су одавно своје породице пребациле у Србију.

Вратили смо се у подрум, а гранате су падале. Поподне стиже камион и тада видим мог дједа први пут тог дана. Нашао је камион, возача и дао наређење да се сви људи из подрума превезу преко моста.

Он за мене није био само дјед. Био је и очинска фигура и још више од тога, а иако сам била дијете имала сам свијест тог тренутка да га можда видим посљедњи пут.

Камион је кренуо, само се гранате чују. Мама ставља руку на моју главу да ме заштити од гранате! Мајчински инстинкт, иако немоћан у тренутној ситуацији, нагон тера да заштити своје дијете. У углу камиона видим дјевојку која у наручју држи своју мачку. Стижемо у

» Слободанка Перић, Слободан Перић, Мира Перић и Срна Субановић

Класнице код Бањалуке. Ту нас налази и бакин брат иначе мајор полиције Ђорђе Милосављевић. Код њега се скупила сва шира родбина. Само дједа нема. Тај дан и наредни дан су ми били дугачки као година. На радију и у штампи чује се вијест да је пуковник Перић погинуо.

Другог маја око 13 часова чује се звоно на вратима. Дјед је стигао.

Чује се врисак среће који и данас памтим и његов намргођени коментар: „Продали су нас!“

Борио се до посљедњег трена вјерујући да ће стићи помоћ из Србије. Прешао је пјешке Саву. Био је рањен у лијеви лакат. Од адреналина то је схватио тек кад је дошао у Бањалуку. Послје смо сазнали да га је један новинар видео да је ушао

у ауто једног таксисте, намјеравајући да се са њим превезе. Међутим, кад је видио своје људе да иду пјешке изашао је из аутомобила и кренуо са њима. Тај новинар је касније видео да је граната погодила тај аутомобил и написао како је пуковник Перић погинуо. Срећом, судбина је хтјела другачије. Дјед је наредног дана обишао рањенике по болницама.

Након мјесец дана боравка прешли смо у војни хотел Звездара гдје смо нас четворо у једној соби живјели наредне три године. У Окучанима ми је остао сав прибор за школу, увелико сам се припремала за први разред, играчке и мој љубимац пас Рони.

На Звездари сам га тражила у сваком псу, слушајући приче како су неки пси из Хрватске дошли за својим власницима.

Долазили су дједини војници да га обиђу у хотелу, да му се захвале као једином официру који их је у болници након изласка посјетио. Мало је рећи да сам поносна што је такав човјек био одговоран за моје васпитање и одрастање.

МАРКОВ КАМЕН - споменик Херцеговини усред Новог Сада

Споменик камену и од „станца камена”, као најлепши мост између Херцеговине и Војводине, на једном новосадском булевару, подигао је чувар традиције, Марко Милошевић, који је свјетлост дана угледао у Банату, али је срцем и душом и данас у Гацку – на крову Херцеговине.

Изузев локалитета једне и једине горе у Војводини (Фрушке горе) и два бријега (Вршачког и Тителског брега), можда се највиши камен у нашој Панонској равници налази управо у Новом Саду! И то захваљујући Марку Милошевићу, врлом Херцеговцу, Гачанину рођеном у Сутјесци, угледном привреднику, али и добротвору и задужбину.

Наиме, испред сједишта његове „словне империје” на Булевару Војводе Степе у Новом Саду, подигао је велики камени споменик, својеврсни мост између Херцеговине и Војводине на коме су урезани стихови:

„Ово је камен из земље Херцегове,
у њему и сад круино сунце њрки,
и све ишло је у нама на окуљу држи, ишло
донесмо у крајеве ове.
Срцем заволесмо ианонску равницу
и мирну реку ишло њоме кривуда,
а кам рођени у нама је свуда, са њега
чишћемо своју историју.
ВИСОКО ГАЦКО, ЉУТО НЕВЕСИЊЕ,
БИЛЕЋА МИЛА, ПИТОМО ТРЕБИЊЕ.”

Камен је, наравно изворни, дотјеран из завичаја током последњег рата, кад је стварана Република Српска, а Херцеговци и многи Новосађани одавно га зову *Марков камен*.

Марко Милошевић није рођен у „ка-

меној колијевици”, Херцеговини, него у Сутјесци, у средњем Банату, али је Херцеговина остала у срцу и души. Кад му пословне обавезе дозволе често са породицом – супругом Драгицом и наследником, студенткињом Анђом, скокне до овог поног, али поносног парчета српске земље које чува Херцегово име, до Чемерна, Рудог Поља, Гацка, Вучијег дола, Црногорског приморја... Са поносом чува вриједности земље, гдје сваки камен прича по једну причу, гдје се писала историја, коју ми, њени потомци, дописујемо очувањем слободарских традиција, ширењем истине и препознатљивог духа српског народа.

Марко Милошевић је прије неколико година био једна од пчела – матица у Удружењу Срба Херцеговаца у Новом Саду, који су заједно са Руским фондом *Пушевица Пейтра* и Друштвом српско-руског пријатељства, подигли споменик грофу Сави Владиславићу, царском дипломати из Гацка, савјетнику на двору Петра Великог, у Сремским Карловцима и Петровграду, а потом је исти такав споменик великом претку подигнут у Гацку.

Путовао је тада Марко до Санкт Петербурга, гдје, у Благовештенској лаври Александра Невског, почивају земни остаци грофа Владиславића, а помогли су многи привредници и донатори Херцеговци, али и институције културе из Сремских Карловаца, Новог Сада и Покрајине. Поново су тада оживјеле и српско-руске културне везе, а уз три споменика у три државе, штампана је и књига Богдана Косановића *Сава Владиславић Рајзински у свом и нашем времену*. Тако је поново пробуђено занимање

јавности, не само за овог врсног дипломату, који је разграничио тада два највећа царства – Русију и Кину, него и за континуитет српско-руских веза уопште. Јер, „Сава Владиславић је створио себи на изласку из нашег чемерног 17. вијека велико име дипломате у једном великом словенском народу и огромне заслуге у једном великом словенском добу. Он је први поставио српски проблем у Русији као главни проблем Балкана” (Јован Дучић).

Марко Милошевић, никада није раздвајао Херцеговину и Војводину, баш као на споменику у Новом Саду. У родној Сутјесци помаже мјештане, удружења, ФК *Рајнички*... Посебно већ 13 година у својој матичној Основној школи *Иво Лола Рибар*, на Светога Саву, новчано награђује најбоље ученике, а последњих 11 година је „кум школе” за овај велики празник. До сада је наградио 90 најбољих ученика са око 15.000 евра.

Подсетимо, овај велики родољубац и добротвор је и успјешан бизнисмен, власник предузећа *Импулс хемија* из Новог Сада, које се сврстава у ред најуспјешнијих у области производње средстава за индустријску, кућну и ауто хемију, као и власник *Гуминса* из области гумарске индустрије.

И поред пословних обавеза, има га свуд – председава сабором братства Милошевића, започиње гангу за Српску нову годину на *Рибарицу*, највећем новосадском ресторану, наздравља на *Гајшачком сјелу* у Сава центру, један је од домаћина Херцеговачке вечери у Зрењанину. Помаже је таквије јунака, као што је Милошевић Марко!

МИЛИВОЈЕ БЕШТИЋ

ДАР КРАЉА АЛЕКСАНДРА: Музеј Херцеговине чува факсимил Његошевог Горског вијенца

Први споменик на планети подигнут српском пјеснику и владици Петру II Петровићу Његошу освануо је 1934. године у граду подно Леотара.

Свом милом Требињу даровао га је, свега двије године након обнове Његошеве капеле на Ловћену, чувени српски пјесник и дипломата Јован Дучић. Земљиште на коме је подигнут споменик лично је откупио од католичке цркве.

Идеју о откривању споменика Његошу у Требињу подржао је и сам краљ Александар, па је част да открије споменик припала његовом изасланику, чувеном ратном хероју, генералу Стевану М. Радовановићу.

Уочи самог чина откривања окупљенима се обратио Јован Дучић истичући посебну пажњу коју је Требињу указао краљ Александар изузетним поклоном.

– Његово Величанство

» Симо Л. Радић и Предраг Савић (фото: Зоран Јовановић Мачак)

благонаволео је подарити Требињу факсимил оригиналног *Горског вијенца*, који је Његош писао својом руком – рекао је Дучић.

У луксузном издању на унутрашњој страни књиге Његово величанство краљ је својеручно написао посвету: „Општини града Требиња приликом откривања споменика Великог Песника Ње-

гоша. 23. маја 1934. Александар”.

Како нам је испричао Симо Л. Радић историчар из Музеја Херцеговине, за чување овог вриједног примјерка *Горског вијенца* у требињској општини до избијања Другог свјетског рата бринуо је општински благајник Томо Петковић.

Успостављање усташке вла-

сти значило је и новог чувара овог рукописа који је пронађен у Ибру Дановићу. Он га је сачувао до ослобођења Требиња и предао тадашњем општинском секретару Душану Секуловићу. Касније је бригу о књизи преузео његов наследник на функцији секретара општине Јово Мискин.

Горски вијенац је чуван у општинском сефу све до почетка Одбрамбено-отаџбинског рата 1992. године, када је предат на чување Музеју Ратне 1992. године комплетан фондус Музеја био је евакуисан.

Отварањем сталне историјске поставке факсимил оригиналног Његошевог *Горског вијенца* постао је доступан јавности 2012. године. Ово је само један од бројних експоната који Музеј Херцеговине чини једном од најзначајнијих институција српске културе. **ПРЕДРАГ САВИЋ**

ПРИЈАТЕЉИ У НЕВОЉИ: ЉУБИЊУ СТИГЛА ПОМОЋ ИЗ БАЧКЕ ПАЛАНКЕ

Делегација општине Бачка Паланка коју су чинили Младен Лучић и Владимир Савчић уручила је помоћ начелнику општине Љубиње Дарку Крунићу која се састоји од заштитних средстава (маске, рукавице, визира, дезинфекциона средства...)

– Корона вирус је свуда оставио тешке посљедице. Општина Бачка Паланка је успоставила институционалну сарадњу са Љубињем. Сматрали смо да је наша обавеза да помогнемо браћи у тренутку када је ова мала општина, по проценту зараженог становништва, можда и најугроженија у региону. Ситуација нигдје није сјајна, али оно што смо у овом тренутку могли подијелили смо са Љубињцима – рекао је Лучић.

Начелник Општине Љубиње, Дарко Крунић је изразио изузетну захвалност за овај гест хуманости и солидарности.

– Захвални смо општини Бачка Паланка и њеном председнику Браниславу Шушници на овом хуманом гесту. Пријатељи се препознају у невољи, а Бачкопаланчани међу којима је и велики број колониста поријеклом из Љубиња и цијеле Херцеговине су много више од тога – поручио је Крунић.

Колико је тешка ситуација у општини Љубиње најбоље свједочи и недавни апел Штаба за ванредне ситуације у коме се моле грађани да новчано помогну.

Овом апелу се први одазвао некадашњи житељ овог мјеста, данас пензионер у САД, Жарко Радић који је упутио донацију од 10.000 долара.

КЛУБ ГАЧАНА УПУТИО НОВЧАНУ ПОМОЋ ПОРОДИЦАМА ОТПУШТЕНИХ РАДНИКА У ЗАВИЧАЈУ

Завичајно удружење *Клуб Гачана* из Београда је општини Гацко упутило помоћ намијењену породицама отпуштених радника због вируса Ковид-19

У акцији добровољног прикупљања новца сакупљено је 3.000 КМ и 400 евра.

Како нам је рекао председник овог Удружења Светозар Црногорац, у овој акцији су учествовали гатачки привредници из Србије и чланови *Клуба Гачана*.

– Помоћ је достављена општини Гацко. Захваљујем се свим људима добре воље који су се у тешком времену пуном великих изазова одазвали овој акцији – поручио је Црногорац.

УДРУЖЕЊЕ ЈОВАН ДУЧИЋ УПУТИЛО НОВУ ПОМОЋ ТРЕБИЊСКОЈ БОЛНИЦИ

Други пут од почетка пандемије Удружење Требињаца *Јован Дучић* је у знак солидарности упутило помоћ требињској болници која се састоји од 7.500 комада заштитних хируршких маски, 4.000 комада заштитних рукавица и 105 комада заштитних скафандера.

Према ријечима председника Удружења Жарка Ј. Ратковића ова помоћ је стигла у Требиње.

– У ово кризно вријеме никоме није лако, али и у доbru и у злу завичај не смијемо заборавити – поручио је Ратковић.

Подсетимо, Удружење Требињаца је у априлу ове године донирало 625 визира за потребе здравствених установа у завичају.

МОНАХИЊА АТАНАСИЈА ИЗ РУКУМИЈЕ И ИГУМАН АНДРЕЈ ИЗ МАНАСТИРА СЛАНЦИ УСНУЛИ У ГОСПОДУ

Нашу свету Цркву у два дана заде- сише два велика ударца. Најприје се упокојила монахиња Атанасија (Рашић), слушкиња Божја из манастира Рукумије. Рођена је у Смедереву на Петровдан 1953. године, у граду деспота Ђурђа Бранковића, витеза посљедње одбране наше. Од самих почетака свог монаховања, које је обављено 18/5. јула 1996. године, настојала је да, штампаном ријечју и свједочењем записаном на носивоцима слике и звука, помогне својима да се пробуде и крену за Христом. Само два дана након њене смрти стигла је и тужна вијест о упокојењу оца Андреја (Јовичић), игумана Манастира Светог Стефана у Сланцима.

Од 1992. године игуман Андреј (Јовичић) брине о братству и манастиру који је по својој социјалној функцији постао јединствен у окриљу СПЦ. Годинама већ, сваке недеље послје свете литургије у Манастиру Светог архијакона Стефана у Сланцима служи се оброк за неколико стотина људи, најчешће уз пригодна предавања православно-патриотских дјелатника.

Као метох Хиландара, цркву манастира краси предивна копија чудотворне иконе Мајке Божје *Тројеручица* коју је братство добило на поклон од Свете српске царске лавре Хиландар. Поред многобројних хуманитарних активности, веома важан сегмент мисионарске дјелатности манастира под игуманском палицом оца Андреја, представљала је и издавачка дјелатност. Сваке недеље одштапао би се и подијелио *Мали мисионар* у неколико стотина примјерака са веома поучним текстовима, међу којима је обавезно и текст на тему Јеванђеља које се чита те недеље.

ПРЕМИНУО ПОЗНАТИ АДВОКАТ ДЕЈАН ДЕЈАНОВИЋ

У Београду је након краће болести умро адвокат Дејан Дејановић. Рођен је 14. 3. 1934. у Вргинмосту на Кордуну, од оца Душана протојереја и мајке Данице. Почетком рата 1941. године са родитељима је избјегао у село Јагњилово код Младеновца. У истом селу полази у основну школу, коју послје рата завршава у Карловцу, будући да му је отац преузео карловачку парохију. У Карловцу завршава Гимназију, а Правни факултет у Загребу. Запошљава се у Карловачком суду гдје полаже и правосудни испит. Адвокатску канцеларију 1968. године отвара у родном Вргинмосту, а затим исту наставља у Карловцу. Био је и председник Адвокатске коморе у Карловцу. Из Карловца 1991. године из познатих разлога прелази у Београд гдје наставља адвокатску професију у властитој канцеларији. Свој позив обавља пуне 52 године све до марта ове године. Београдска адвокатска комора 2019. године додјељује му Плакету као признање за пожртвованост у адвокатској професији и истинску посвећеност помагању људима. У младости се бавио спортом, фудбалом, хокејом, тенисом, те спортску каријеру завршава као фудбалски судија. Доласком у Београд активно се укључио у Матицу српску и бројна удружења Крајине и Кордуна. Иза себе је оставио супругу Радмилу, ћерке Дејану и Драгану, те унучад.

ЗБОГОМ ДОКТОРЕ: ГАЧАНИ ТУГУЈУ ЗА САБОРЦЕМ - РАТНИМ ЉЕКАРОМ ПРИМ. ДР МИЛАДИНОМ БУМБИЋЕМ

У Новом Саду, граду у коме је живио, у вјечност је отишао велики и знаменити Херцеговац прим. др Миладин Бумбић (1951–2020). Доктор, хуманиста, ратни доктор.

У најтежим ратним данима, када се стварала Република Српска, без размишљања и дилеме стао је у исти строј са својим борцима. Провео је цијели рат са својим Гачанима лијечећи борце и грађане Гацка.

На приједлог Општинске борачке организације добитник је највећег општинског признања Повеље општине Гацко.

Борачка организација Гацка у име свих бораца и грађана Гацка упутила је и саучешће породици:

„Сврстао се у плејаду великих Гачана и Херцеговаца који су оставили велики траг у вјековној и праведној борби српског народа Гацка и цијеле Источне Херцеговине. Част је била бити савременик оваквог српског великана. Вјечни помен!”

У СЈЕЋАЊЕ - ДРАГАН КОЛУНЦИЈА (1938-2020):

Са Козаром у ружи поезије

ПИСАЕ: МИЛОШ КОРДИЋ

У Београду је скрхан корона вирусом, преминуо пјесник Драган Колунџија.

Преминуо је (и сахрањен на Топчидерском гробљу) пјесник који је сав био поезија. Био је поезија саздана од најситнијих детаља и мрва живота. Као што је и његов живот био саздан од сваког слова, сваке ријечи, сваког стиха и реченице који су му били поезија. И у ономе што је писао, и у ономе шта је и како је говорио, и у ономе како је ходао, како је прилазио саговорнику, пријатељу, познатом, непознатом, па како је рецитовао – све из главе... све је то била поезија под именом: Драган Колунџија.

Драган Колунџија рођен је 1938. године, у селу Горње Водичево, у засеоку Трњаца. На западним обронцима планине Козаре, 14 километара од Новог Града, цестом уз ријеку Уну, низводно, па се скрене десно и око три километра ужом долином до Драгановог Водичева.

У ЗБЈЕГУ НА КОЗАРИ

Са четири године нашао се у збјегу на Козари. Отац је мајку и њега скривао у земуници. Из рата је изашао као сироче, а усвојио га је ујак Ђуро (ујаку су усташе поклате цијелу породицу). Основну и средњу школу, као и Филолошки факултет завршио је у Београду. Радио је на Коларчевом народном универзитету као уредник за књижевност и умјетност. А један период био је професор у српским основним и средњим школама у Француској.

Колунџија је један од најзначајнијих српских пјесника друге половине 20. вијека. У књижевност је ушао 1955. године, другом, у априлском броју новопокренутог београдског часописа *Дело*, гдје му Оскар Давичо и Васко Попа објављују циклус пјесама. Да би се већ 1957. у деветнаестој години, јавио с првом збирком пјесама *Зайвореник у ружи*. Објавио је око 30 књига поезије, као и поезије у прози, односно дневничке прозе. Међу којима су можда најпознатије, поред *Зайвореника...*, *Орах*, *Тамне војске*, *Звоно на љоврашак*, *Очевина* и др. Добитник је бројних књижевних награда, превођен и заступљен у многим антологијама српске, а некад и југословенске поезије.

Кад сам почетком шездесетих година почео нешто скромно да биљешкаријем, да записујем некакве стихове, генерација Драгана Колунџије, као неосимболисти (Бранко Миљковић, Милован Данојлић, Божидар Тимотијевић, Петар Пајић...) већ је велико остављала нов и свјеж траг у српској поезији. И не само да је она, та генерација била тада значајна у српској поезији него и у поезији на свим југословенским књижевним просторима. Одлазио сам у Градску књижницу у Петрињи и, између осталих, читао и њихову поезију. И тада су ми име Драгана Колунџије и његови стихови били најближи – то Поткозарје, и с мени блиским босанскокостајничким обронцима, а неке сам и банијске Колунџије већ познавао, било је у дијелу мог дјетињства радосно присутно. Није било дана, а да са својих Брда нисам, доле, на истоку гледао у обронке Поткозарја, више од 15 километара далеке.

Драганова поезија је чиста слика његовог завичаја. Њега је у њој највише. И страдања његовог козарског и поткозарског српског народа, и љепоте и сиромаштва дјетињства, и авлије, и куће, и домаћег воћа, и одлазака одагле и повратака у њега, у завичај. Сваки сусрет са Драганом био је обилежен и причом о Горњем Водичеву, о Поткозарју, а никад није пропуштао а да ме не упита и о Банији. Поготово о свему што се догађало с нама деведесетих година.

И онда се догодило, давно, а не знам тачно кад је то било први пут, да смо се и упознали. Од тада смо се сретали много пута. Били смо на *Горановом љоврећу* и читали по градовима, школама. Долазио је и у Сисак – Предграђе. Ту нам је долазило по неколико пјесника, а Десанка Максимовић и Драган Колунџија обавезно: Десанкини рођаци били су породица сисачког пароха Богуновића, а Драганова сестра (не рођена) живјела је у том сисачком насељу.

ПЈЕСНИЧКИ СУСРЕТ НА КОСМЕТУ

Сјећам се једног сада већ давног гостовања са групом југословенских пјесника по Косову и Метохији. У једном дому, на ивици шуме изнад Манастира Високи Дечани, спавамо у истој соби Драган, покојни Мома Димић, Драг Богдановић Ци и ја. Увече шетамо са Драганом, након што смо посјетили, обишли и манастир, а он, гледајући у зелену тканину шумског лишћа, поче причу о шумама Козаре. Почео је тако сликовито, а био сам више пута и на врху Козаре, обилазио сам и поткозарска села, као и Дубицу, Градишку, Нови, Приједор, да сам стао да се у себи преиспитујем: па гдје сам ја то уопште на Козари и био?

Ујутро је Драган устао први и некуд отишао, а ја изађох да прошетам уза шуму. И наиђох на покојну пјесникињу Даринку Јеврић, из Приштине. А она ће: „Идемо, Кордићу, игуману на кафу и ракију”. Пристајем. Игуман, висок и згодан човјек, смјести нас на клупу испред конака, сунце сија, јутро не може бити љепше него што је, ја одбијам кафу – већ сам је попио горе, у дому, а и никад нисам пио и једно и друго, а његова ракија као злато, игуман ми доноси Ново зајвет и испијује ми посвету. Кад ето ти и Драгана. И он, ојађен оним што се тих дана, тих година дешавало на Косову и Метохији, а нема шта се већ тада није дешавало (ма и раније је све то било, само су се, само смо се правили да то није тако), поче да до у појединости реда године овога и онога, да детаљно описује шта се гдје дешавало, набраја писце које је угошћавао у Београду, набраја наслове и број преведених књига албанских писаца, а посебно пјесника, на српскохрватски... Игуман слуша, Даринка и ја слушамо као ђаци. А Даринка ту живи. Само она то до у танчине зна на свој, другачији начин. И другачије, али исто занимљиво прича. Волио сам и Даринкину поезију – остала је послје погрома и егзодуса Срба са својих огњишта. И преминула, сама, усамљена. У Приштини. Игуман, пружајући руку Драгану, рече: „Све то, мој Драгане, Господ наш види!”

Сјећам се такође једног гостовања по Косову и Метохији, кад су нас, остале пјеснике возили у некаквом старом аутобусу, а Словенце у мерцедесу. И одведу нас у некакво велико виноградарско пољопривредно добро (мислим да је била Велика Хоча у питању). Обилазимо винограде, подруме, пробавамо вино.

А онда улазимо у једну велику просторију у, ваљда, управној згради, намјештени столови... Ми сједамо, домаћини на чело. И поче прича о томе шта је то, колико хектара, колико запослених, које сорте, колико тона грожда, која вина, у које земље се извози. И, наравно, поче прича и о политици. Неко од нас нешто је стидљиво питао. Не чепамако дубље. Све због тога да се домаћини не би увриједили. Један од руководилаца тог добра, Шиптар, покушава да, кружећи около-наоколо, објасни и вријеме и ситуацију... па ово, па оно... У ствари, ништа. Затим се за ријеч јавио Драган Колунџија и Албанцима је, првенствено њима, рекао много тога што се тада мало ко усуђивао и да помене, а камоли да о томе тако отворено говори. Албанци, затечени оним што су чули, пожурили су да се тај скромни ручак чим прије заврши па да нас испрате.

Кад смо супруга и ја други пут, од три пута колико смо морали да бјегимо из Сиска, у лето 1991. године, па све мисли... па се два пута врагимо, а онда заувјек... нађем се са Драганом. Он навали да морамо код његове Душанке и њега на ручак. И испричасмо се о свему и свачему. А у ваздуху је лебдјело питање: шта и куда сад? Па кад смо се по Србији окупили, те, 1991, ми, прогнани, избјегли писци из Хрватске, Драган, тада уредник књижевности на *Коларцу*, организује књижевно вече и побрину се преко директора једне банке да добијемо хонораре у висини тада просјечне плате... Туговао је с нама.

НОСИО ЈЕ У ДУШИ ЉУБАВ ПРЕМА ЗАВИЧАЈНОМ ТЛУ

Састајали смо се много пута, налазили се у аутобусу, био сам на његовим књижевним вечерима. Назвао би ме, назвао бих га. Посљедњи пут назвао сам га за вријеме оне прве короне. По гласу изгледао ми је да је све у реду. Обезбавио сам да ћу, чим ово зло прође, доћи па да се испричамо. И, ето...

А овако за њега каже, у *Вечерњим новостима*, академик Милован Данојлић, његов пријатељ из доба првих књижевних јављања, а заједно су ишли и у гимназију: „Прошао је кроз век и свет, сав задихан, ужурбан, рањив, занесен, очаран лепотом која се понекад, кроз понеку реч, даде наслутити.” Па још Мића рече: „Уз љубав према природи и завичајном тлу, носио је у души, као тамно завештање, и неку недоречену патњу.”

Често пута причао ми је о својој Душанки и сину Игору. Не сјећам да је било који пјесник знао тако танко, тако занесено, тако утишано, а сликама разгранато да прича о својој супрузи као Драган о својој Душанки. Кад је преминула, а Игор у даљини, туговао је, усамљен, можда и заборављен.

Након што сам тих раних шездесетих прочитао збирку *Заробљеник у ружи*, остао сам вјеран његовој поезији која ми је и откривала и отварао оне предјеле ка којима сам од дјетињства био окренут. И које сам неизмјерно волио.

Драган Колунџија био је заиста сав од поезије, за поезију. Био је заробљеник у поезији који јој је даривао слободу. Он је у ствари био дрхтава збирка пјесама која је ходала.

А Козара, Поткозарје и цијели тај крај никад ми нису нестајали са усана, из гласа. Као ни њихове слике из радозналих, а понекад тужних и уморних његових очију.

Отишао је пјесник који је задужио српску поезију. Умро је са Козаром у ружи поезије.

ДРАГАН КОЛУНџИЈА ЗАТВОРЕНИК У РУЖИ

Криши затворен у тамну ружу новембра. Са откинутог листа вреба те пас. Поред тебе протиче река лобања.

ПОМЕН ЋЕНЕРАЛУ ДРАГОЉУБУ – ДРАЖИ МИХАИЛОВИЋУ

Још живе комунистичке неистине о најодликованијем српском официру

У Цркви Ружици у Београду 17. јула 2020. године одржан је помен генералу Драгољубу Дражи Михаиловићу. Том приликом говор је одржао проф. др Радмило Рончевић, родом из Гацка.

ШТИТИО ЈЕ ГОЛОРУКИ НАРОД

У ратним годинама Драгољуб Михаиловић је физички штитио голоруки народ од свих антисрпских идеологија и зликоваца. У поратном времену, у времену комунистичког терора у којем је сатирано све што је српско, преживјели саборци и присталице Равногорског четничког покрета били су једина одбрана српства од обезбожења, расрбљивања и нестанка наше нације. То је био неугасли жар у пепелу који је опстао, и последице више деценија постепено се разбуктавао до данашњих дана. Надам се да ће прећи у велики пламен који ће дефинитивно ослободити српство од комунизма, европејства и великих лажних заблуда. Пламен ђенерала Михаиловића наставак је пламена који је запалио вожд Карађорђе па и његов пламен можемо опјевати Његошевим стиховима: „Плам ће вјечно животворни, блистат Србљу твоје зубље. Све сјајнији и чудеснији у вјекове биват дубље”. Вријеме је потврдило истинитост ових стихова.

НАЈОДЛИКОВАНИЈИ СРПСКИ ОФИЦИР

О ђенералу Михаиловићу као најодликованијем српском официру, команданту једне војске, коју је покушао устројити на традицији славне српске војске, што у оном времену и околностима није било могуће, може се говорити само с поштовањем, као о човјеку високог општег и официрског образовања, високих моралних назора, који је поштовао све ратне законе и поступке.

Остарјели војвода Петар Бојовић своје писмо ђенералу Михаиловићу од 10. децембра 1942. завршава ријечима: „У одсуству физичке снаге да узнем непосредног учешћа у остварењу овог великог дјела нације, ја сам Вам, драги и велики сине српског рода, ставио на расположење моје име и моју дјецу уз очински поздрав и војничку заповијест, *Наријед у побједу, за Краља и Ошацину*.”

ЗАПИСИ СВЕТОГ НИКОЛАЈА ЖИЧКОГ

О ђенералу Михаиловићу као народном човјеку, хуманисти, патриоти, хришћанину и праведнику најбоље сазнајемо од Светог Николаја Жичког, односно његовог говора на помену ђенералу у Чикагу 1954. године, као и из његовог писма Винстону Черчилу 1946. године у коме моли овог србомрца да се узме за праведника какав је ђенерал Михаиловић. Он, поред осталог, истиче да смрт није крај човјека, да су мртви праведници моћнији од живих, да су Срби пјеснички, епски народ, да ће генерације опјевати свог трагичног јунака, који ће ући у народно предање у легенду. Слично мишљење о ђенералу Михаиловићу имао је и краљ Петар Други.

Наша дјеца и омладина деценијама се васпитавају на лажној историји, поготово на лажима о Другом свјетском рату.

Ђенерал Михаиловић и Југословенска војска у отаџбини приказивани су као четнички кољачи, издајници, колаборациони-

сти са Нијемцима и усташама иако је било супротно, аустроугарски каплар, партизански маршал са својом војском већи дио рата је „пландовао” безбједно на територији под контролом усташа Анте Павелића.

СИНДРОМ НАКЛАНЕ ОВЦЕ

За истину о догађајима за вријеме тог рата неопходно је упознати и све чињенице које је изнио ђенерал Михаиловић у завршној ријечи у току монтираног суђења њему и његовој војсци. Није Броз са својом војском поразио ђенерал Михаиловића и његову војску. Антисрпске снаге и на Западу и на Истоку су у свему подржале Брозову антисрпску политику. Војска ђенерала Михаиловића је остала без оружја и свега потребног за рат. Морала се повлачити. У току вишемјесечног повлачење из Србије и Црне Горе преко Босне до Блајбурга, са више хиљада грађана, рањеника и тифусара и у свакодневним сукобима са партизанима и усташама, често уз ваздушне нападе савезника, без муниције, хране, лијекова, одјеће и обуће, погинуло је, умрло или нестало десетине хиљада четника, махом младића. У исто вријеме је на Сремском фронту погинуло такође десетине хиљада српских младића које је Броз присилно мобилисао. У току прве половине 20. вјека, обезглављени смо као нација и биолошки кастрирани два пута.

Под свакодневним терором, лажима и пропагандом као и због губитка најбољих у рату дио српског народа задобио је нешто што ја називам „синдром наклане овце”. Када вук упадне међу овце и накоље неку овцу, а чобан у исто вријеме дотрчи и потјера вука, овца у страху трчи за вуком. Велики дио нашег народа је, на своју несрећу и велику несрећу нашег Рода, деценијама трчао за својим вуком, за Брозом, и његовим следбеницима. Чак и сада наши властодршци, као наклана овца, трче за зликовцима који су нас бомбардовали, побили велики број људи и дјеце, порушили мостове, привредне објекте, гађали нас касетним бомбама и осиромашеним уранијом, а које данас називамо пријатељима и савјетницима.

ПОКОЉЕЊА ДЈЕЛА СУДЕ

Генерације српских ратника из Првог и Другог свјетског рата као и храбри ратници из посљедњег рата, наши прометеји наде, апостоли јада, како је туговао Милутин Бојић, имали су са чим изаћи пред Милоша. Остали нараштаји и генерације то немају. Још увијек племе наше „сном мртвијем спава”. Срећом почели смо се будити. Надам се да ће нам вјечно животворни плам војда Првог и војда Трећег српског устанка помоћи да се пробудимо, да се вратимо себи, својој традицији, да упознамо нараштаје са сопственим националним бићем, са значајем гусала, са својом, у свијету јединственом поезијом (поред свих зала пјесма нас је одржала), коначно, да опет постанемо и Срби и браћа и људи и Немањин сој, како је то громко пјевао Бура Јакшић. Ако не буде тако, *Покољења дјела суде!!!*

У поменутој завршној ријечи на суђењу, ђенерал Михаиловић не криви никога, не жали се на било шта, зна судбу и све шта га чека и то чека смирено, достојанствено, без страха, попут новомученика Вукашина из Клепаца.

КОЊИЧКИ ЕСКАДРОНИ СМРТИ НИСУ ИМАЛИ МИЛОСТИ НИ ПРЕМА ДЈЕЦИ

Сјећање на мученичко страдање браће Петра и Павла Голубовића

Један седмогодишњак и један петогодишњак убијени су, немилосрдно, само зато што су били Срби. И зато што су, на основу свих претходних искустава, њихови егзекутори знали да за ово злодјело неће бити кажњени. Како се, на крају, и догодило, јер и овај злочин над нама остаде без казне, као и толики други.

Те ноћи, на прелазу првог у други јул 1992. године, остаће још једна у низу оних страдалних, голготских сцена стварно непојамног српског страдања.

Група припадника Интервентног вода Станице јавне безбједности у Коњицу је кренула у убилачки поход, у отмицу читаве породице угледних српских професора коњичке гимназије: Ђуре, његове жене Власте, и њихове дјечице, седмогодишњег Петра и петогодишњег Павла.

Миралем, Јусуф, Адем, Шефик, Мирсад и Халил су упали, у сред ноћи, у стан породице Голубовић, одмах почевши са малтретирањем невиних цивила, кривих само због свог непожељног српског поријекла и друштвеног угледа.

(И Ђуро и Власта су одрали на селу и тешком муком су се ишколовали. Он је завршио географију на Природно-математичком факултету, а она је дипломирала архитектуру... Вриједни и поштени, били су чувени у читавом Коњицу... Ни мрва не би згазили, увијек спремни сваком да помогну. То се односило и на све њихове комшије Хрвате и муслимане... Обоје су били, уз то, и инвалиди, што читаву причу чини још мучнијом).

Узеше насилници и њихов телевизор из дневне собе, који ставише у гепек аутомобила смрти, као јасан додаток разбојничкој дефиницији њихове „акције” и, уједно, прави опис „карактера” ових униформисаних монструма.

Угураше, уз батине и пријетње, несрећне родитеље и њихову уплашену дјечицу у ауто и кренуше на импровизовано губилиште.

Отац и мајка су ћутали, безуспјешно тражећи начин на који би спасили макар своју дјецу, а малишани су тихо јецали, у самртном страху.

Осјећали су да им се, свима, ближи неумитна погубија, а без икакве кривице, ни пред Богом, ни пред људима.

А ту, сем њих, људи и није било, иако нису били сами.

И поче оргија смрти!

Група бошњачких целата је дошла, убрзо, до оближњег полицијског пункта (у насељу Поља Бијела), гдје их, упркос јасној злочиначкој намјери, пропустише полицајци Хаџи Мацићу и Дражену Марковићу (припадник „Хрватског вијећа обране”) да прођу.

Неких километар одатле (према селу Спиљани), убице избацише своје уплашене и занијемјеле жртве и угашише свјетла на њихова два аутомобила. Осташе упуљена само позициона свјетла, да све буде још саблазније и језивије.

Поређаше Ђуру, Влатку, Петра и Павла уз пут – и почеше са стрељањем, кратким рафалима из аутомата.

Голубовићи падоше као снопље, а убице се, задовољно, вратише у полицијску станицу, одакле су и пошли у смртоносни, ничим изазвани поход...

И тада поче онај најстрашнији дио ове, и иначе страшне приче.

Наиме, у силној пуцњави, Божјим чудом, мали Петар паде уз мајку и млађег брата, али остаде НЕПОВРИЈЕЋЕН на губилишту.

Када су убице упалиле аутомобиле и кренуле назад, Петар устаде.

Гледао је, занијемно од ужаса, окрвављене лешеве свог брата, мајке и оца.

Сам самцијат, усред ноћи без мјесечине, окружен тамом и испуњен страхом, овај седмогодишњак је кренуо, тетурајући се, ка полицијском пункту крај кога су прошли непосредно прије тога.

Дошао је, наш малени сународник, пред полицајце и, једва говорећи, рекао им, промуцао некако, све плачући, шта се догодило.

И онда ова двојица нељуди, обузети мржњом према Србима (чак и када су наша дјечица у питању), позваше Миралемов ескадрон смрти, да их одмах обавијесте о „нес-

хватљивом пропусту који су начинили”.

Оставили су, ненамјерно, својом неспретношћу, у животу – малог свједока почињеног злочина и тиме све њих угрозили.

Јер ту ником није било важно шта је учињено, већ шта ће се од тога открити пред јавношћу и имати „нежељене последице” по њих.

Ни о чему другом нису размишљали, а најмање о демонској страхови убијања дјеце...

И вратише се целати, на просто избежумљени од шока због оваквог, по њих непредвиђеног тока ствари.

Када дођоше, заочише уз шкрипу гума и излетеше напоље.

Петар одједном схвати да је сада све заувјек готово, јер га, умјесто спаса, дочекаше опет убице његових родитеља и малог брата.

Схвати и занијеме. Узеше малишана и грубо га угураше у кола, нестрпљиви да што прије коначно заврше читаву ствар.

Код мјеста Бегин вир, изведоше малог Петра и стрељаше га, по други пут исте ноћи!

Овај пут су гађали у месо и нису ништа препуштали случају.

Искидаше маленог меци из аутомата, а онда га и „овјерише”, за сваки случај.

Да им по други пут не побјегне.

Шта су му успут говорили и радили, то никада нећемо сазнати. Као ни оно што је несрећни дјечак морао да проживи у тих двадесетак неподношљиво дугих минута до своје смрти.

Тако одоше из свијета живих Петар и Павле, мед медени, загрљени у заједничкој смрти, као невинне жртве несхватљиве мржње према свеми српском, па чак и нашој невиној дјечи.

ДРАГОСЛАВ БОКАН

УБИЦЕ МИРНО ШЕТАЈУ НА СЛОБОДИ

Суђено је само једном од њихових убица, који је скончао у затвору, баш прије него што је требало да свједочи о свему шта се ту конкретно збило, а и о злочину у коме је, такође, учествовао (као и његови саборци из Коњица), над српским цивилима у селу Брадини (иначе, родном мјесту Анте Павелића). Све то је загушено тишином овом нимало случајном смрћу Миралема Мацића (толики рекоше да је убијен у својој ћелији да не би „превише причао”). Шефик Туцаковић и Мирсад Максумовић су, касније, погинули у рату. А остале убице породице Голубовић (и толике друге, њима сличне) и сада мирно шетају као слободни грађани Федерације БиХ.

ОБИЉЕЖЕН ВИДОВДАН, СЛАВА ВСНМ ОПШТИНЕ СУЊА

Читањем молитве и освештењем славског колача и кољива код крста Светог Лазара, у селу Дрљаче, одржана је свечаност поводом Видовдана – славе Вијећа српске националне мањине општине Суња. Славска вечера одржана је у Друштвеном дому *Свен Ласта* у Суњи. Обиљежавању славе су се одазвали предсједник Вијећа српске националне мањине Сисачко-мославачке жупаније Никола Арбутина и начелник општине Суња Грга Драгичевић, као и многобројни представници мјесних одбора и мањинских Вијећа из околних општина. Госте је поздравио предсједник Вијећа српске националне мањине општине Суња Перо Кузмановић. Манифестација је увеличана културно-умјетничким наступом пододбора СКД *Просвјета* из Вргинмоста.

BANIJA.RS

„СВЕ ВАС ОВО ЧЕКА” И УСТАШКИ СИМБОЛ: ПРИЈЕТЊЕ СРБИМА У ШИРОКОМ БРИЈЕГУ

На оградни око православног гробља и Цркве Свете Недеље у мјесту Добрич код Широког Бријега освануо је исписан графит „Све вас ово чека” и усташки симбол латинично слово „У”. Свештеник Небојша Радић изјавио је *Срни* да је овај инцидент пријавио полицији. Радић је нагласио да су људи јако уплашени и узнемирани и да су га јутрос одмах обавијестили. – Ово је ужасан вандализам. Очекујем да полиција пронађе и казни починиоце, те да надлежне власти осуде овај догађај – изјавио је Радић. Добрич је једино мјесто у Широком Бријегу гдје живи око 40 Срба, од којих неки ни у рату нису напуштали своје домове, а неки су се вратити након рата.

ОСВЕШТАН СПОМЕНИК У НЕКАДАШЊЕМ УСТАШКОМ ЛОГОРУ КОД ПРИЈЕДОРА

Представници Организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила града Приједора положили су вијенац и прислужили свијеће код споменика у некадашњем усташком логору у кругу бивше фабрике цигле код Приједора. Предсједник ове организације Здравка Карлица рекла је да је ово један од многих логора којима није посвећена дужна пажња, да је споменик изграђен 1985. оскрнављен и да је тек сада ово спомен-обиљежје освештано. Парастосу је присуствовао и Младен Вучковац, аутор књиге *Приједорски логор Циглана 1942. године*. – Кроз овај логор прошло је 14.500 житеља и то је био сабирни усташко-домобрански логор, ограђен жицом, организован, са својим просторијама и командом. О том логору се врло мало зна и није се смјело о њему у претходном периоду пуно причати због братства и јединства и да се не би распламсавала мржња – рекао је Вучковац. На споменику је натпис: „Од љета 1942. до прољећа 1943. на овом мјесту је био усташки логор. Ноћу 24/25. априла 1943. године борци Пете козарске бригаде заузели су логор и ослободили затворенике. Слава онима који су презрели смрт ради наших живота. Радници Циглане 1985. године”.

У ЗЕМУНСКОМ ИЗБЈЕГЛИЧКОМ НАСЕЉУ ПРОСЛАВЉЕНА ХРАМОВНА СЛАВА

ГРМОВАЦ ПРОСЛАВИО СВЕТОГ ПРОРОКА ИЛИЈУ

» Гавро Милановић, Владимир Милановић, Божо Бакајлић, Валентино Поповић и Миленка Татић

У Грмовцу, једном од највећих избјегличких насеља у Србији обиљежена је храмовна слава – Свети пророк Илија.

Ово насеље смјештено је у близини Добановаца, поред ауто-пута за Загреб, на двадесет километара од Београда и дио је земунске МЗ Добановци.

Свету литургију служио је архијерејски намјесник земунско-новобеоградски протојереј-ставрофор Божо Бакајлић уз саслужење архијерејског намјесника подунавског протојереја-ставрофора Гавре Милановића, протојереја Милана Алимпића старјешине Храма Св. Николаја у Добановцима и ђакона Светогора Сандића из Нове Пазове.

Овогодишњи кум славе био је Валентино Поповић предсједник Удружења грађана Грмовац, а кумство за наредну годину преузела је Миленка Татић, родом из Горње Бочиње код Маглаја.

Након ломљења славског колача присутном вјерном народу обратио се

протојереј-ставрофор Гавро Милановић који је позвао све вјернике да у овим тешким временима, буду савјесни и одговорни, да чувају своје здравље као и здравље својих ближњих.

Он се захвалио куму славе Валентино Поповићу и његовој породици на великој бризи и љубави.

– Нека Вам Господ подари такву енергију и љубав према ближњима – рекао је протојереј ставрофор Гавро Милановић.

Валентино Поповић је у Грмовцу дошао из Далмације из Шибеника, предсједник је Удружења грађана Грмовац и врло активан у друштвеном и црквеном животу овог насеља.

– Успјели само да завршимо прву фазу градње парохијског дома који би ускоро требало да покријемо и затворимо отворе. Потрудићемо се да се у скорије вријеме ослика унутрашњост цркве, па бих апеловао на све људе добре воље да својим прилозима дају допринос у овом подухвату.

Литургији су присуствовали поред

старијих вјерника и многобројни млади људи, дјеца.

– Црквена заједница у Грмовцу на челу са јерејем Владимиром Милановићем направила је прави потез када је формирала црквени хор који је окупио младост овога краја – рекао је Поповић и додао да је велика срећа за ово мјесто што има пароха који има слуха за све генерације.

Сам парох грмовачки Владимир Милановић је изразио задовољство што у Храм долази велики број вјерника.

– Грмовчани су навикли да се дан храмовне и сеоске славе Свети пророк Илија, поред литургије обиљежава великим народним сабором. Међутим, због епидемиолошке ситуације ове године је тај скуп изостао. Ипак то није умањило посјету славској литургији – рекао нам је парох Владимир Милановић. Он је додао да се народ у Грмовцу и даље бори са многим проблемима, а највећи је рјешавање имовинско-правних питања, што би поспријешило и убрзало развој насеља. **ДРАГАНА БОКУН**

» Жељко Рашета, Бојана Вучић, Миле Боснић, Ђуро Петровић, Миле Новаковић, Милица Дотлић и Слободан Благојевић (горњи ред)
Душко Дејановић, Тошо Пајић, Ђуро Шкалац, Владимир Милановић, Слободан Шарац, Душко Ђипало и Милорад Шкргић (доњи ред)

Завичајни клуб Кордунаша обиљежио славу

У Грмовцу након литургије посвећене храмовној слави чланови УО ЗК Кордунаша су на скроман, али достојанствен начин обиљежили крсну славу свог Удружења. Због пандемије овај скуп је био лимитиран мањим бројем људи. Присутнима се обратио протојереј-ставрофор Божо Бакајлић.

– У Грмовцу смо се непланирано сабрали са свих страна. Нико није добровољно оставио своја огњишта. Други су

то хтјели, али под капом небеском нашло се мјесто за све. Био сам свештеник у Канади дуго година и тамо су Кордунаши имали весела окупљања. Ко се држи традиције и своје вјере никада неће да изгуби у животу оно што му је најважније – рекао је Бакајлић.

Након литургије, Кордунаши су имали свечани ручак у ресторану *Тойлице* у Батајници.

Предсједник Завичајног клуба Кор-

дунаша Слободан Шарац се захвалио свима који су присуствовали слави у овим тешким временима.

– Захваљујем се и онима који нису дошли из оправданих разлога. Свима вам желим добро здравље као и вашим породицама – рекао је Шарац и додао да ће по завршетку пандемије Завичајни клуб Кордунаша наставити са својим редовним активностима. **ДРАГАНА БОКУН**

СКУП ЗЕМЉАКА ИЗ БИОВИЧИНОГ СЕЛА, МОДРИНОГ СЕЛА, КОЛАШЦА, НУНИЋА И ВУКШЕ

Помозимо обнову црква Светих Петра и Павла из које је кренула Буковачка буна

Некадашњи мјештани пет села општине Киствање, Бивовичино Село, Модрино Село, Колашац, Нунић, и Вукше који су у завичају дијелили и добро и зло, а сада раштркани по цијелом свијету окупили су се у ресторану Цо у Батајници 19. јуна.

Скуп је требало да се одржи 10. априла, али је одгођен због проглашења ванредног стања услед епидемије корона вируса. Један од организатора вечери Јагода Милијаш нам је рекла да је одзив био изнад свих очекивања.

– Рачунали смо да би из сваког села у просјеку могло доћи око 50 људи. Међутим, у једном тренутку, прије короне, нисмо имали више карата. Било је 268 заинтересованих, а моје Модрино Село, иако најмање имало је највише заинтересованих.

Некада су расли једни уз друге, а сада неке људе није видјела преко 20 година.

– Наша дјеца се не познају, а многи су рођаци. То нам је био циљ, да се скупимо, евоцирамо успомене, заједно провеселимо, а наша дјеца да се упознају.

Посебно су срећни што се није догодио ниједан ин-

» Србољуб Опачић, Горко Корлат, Јагода Милијаш, Рајко Шуша и Огњен Ђук

цидент, и што након више од двије недјеље нико није заражен корона вирусом.

– Пјевало се, плесало, наредних дана су нам се људи јављали пуни предивних утисака и изузетно сам срећна због тога – прича Јагода.

Током вечери представљена је нова, четврта по реду књига Андреане Дворнић, *Људи од воде*. За забавни дио програма била је задужена група *Тромеђа* и Марко Мацура.

Поред Јагоде Милијаш организатори су били и Рајко Шуша – Колашац, Горко Корлат, Србољуб Опачић – Бивовичино Село, Жељко Марчинко – Нунић, док је Огњен Ђук био задужен за младе.

Одржана је и богата томова на којој је подијелено 40 награда, а спонзори су били браћа Шуша Дарко и Радослав из Колашца, Саша Ковачевић и Деспот Момчило из Модриног Села, као и Жељко Ковачевић.

На вечери су прикупљена средства за Цркву Петра и Павла која се налази у Бивовичином Селу. Саграђена је 1524. године, а обнављана је 1710. и 1881. године кад је и сазидан звоник. Има иконостас који је комбинован од старијих и новијих икона, са познатим *Бусановићевим* *дверима*.

Управо је код ове Цркве поп Петар Јагодић Курица покренуо *Буковачку буну* 1704. године, познату у народу као Курицина буна.

» Црква Светих Петра и Павла

Међу првим приложницима била је породица Ђурић из Великог Зворника, потом Ненад Шуша из Колашца, ни подршка зетова није изостала.

– У наредном периоду треба да се договоримо са нашим свештеником Немањом Благојевићем шта је најважније да се обнови са средствима која смо прикупили.

Мјештани ових села, које окупља Црква Светог Петра и Павла се сваке године оку-

плају за Петровдан на литургији у цркви.

– Вече прије Петровдана смо у Бивовичином Селу на фешти. Традиционално се окупљамо и на Бадње вече у порти цркве – рекла нам је Милијашева.

Она је позвала све људе добре воље који желе да помогну обнову цркве да се јаве на број телефона 064 164 8040 или мејл jagoda.milijash@gmail.com

ДРАГАНА БОКУН

Обиљежена слава у насељу Шангај у Батајници

У Храму Светог Јована Шангајског у Батајници, у насељу Шангај обиљежена је 2. јула 2020. храмовна слава. Литургију је предводио епископ сремски Василије уз саслужење протојереја-ставрофора Слободана Радојчића, архиепископског намјесника земунског, Миле Јокића, архиепископског намјесника старопазовачког, Милорада Нишкића, Велизара Живановића, Драшка Тепавца, старјешине земунског Храма Светог Николаја, протонамјесника Радоја Вукотића, пароха батајничког, проте Дејана Томића из Пожаревца (Епархија браничевска) и ђакон Горана Власца и Слободана Кузмановића.

Кум славе је као и сваке године велики пријатељ цркве Предраг Јевтић.

Епископ сремски Василије је говорио је о Јовану Шангајском.

– Јован Максимовић родио се 4. јуна 1896. године у мјесту под именом Адамовски у Русији. Потпун је из племићке породице, био је српског поријекла. Породица Максимовић избјегла је у 18. вијеку у Русију пред најездом турских освајача. Српски језик у кући нису запоставили. Јован је на крштењу добио име Михаило, док му је Јован касније монашко име. Осим њега још један члан породице Максимовић проглашен је за светитеља, био је то Свети Јован Тоболски, сибирски мисионар.

Мошти Св. Јована Шангајског почитају у храму по-

» Чланови црквеног хора *Свети пророк* са свештеником Дарком Кончаревићем

свећеном икони Богородице *Свих жалосних радоси* у Сан Франциску.

– Не знамо какав је Храм у Сан Франциску, али знамо да се Срби достојно одујују Светом Јовану Шангајском, овим храмом у Батајници – рекао је епископ сремски Василије.

У Храму у Батајници се од 2018. године налазе мошти Св. Јована Шангајског, донио их је епископ чикашки Петар. У Храму се налази дио ковчега у ком је сахрањен и наруквике од одежде и све је то у посебно израђеном и позлаћеном ђивоту.

Вјернике је поздравео старјешина Храма презвитер мр Дарко Кончаревић, професор.

Трпеза љубави је организована у порти, а том приликом су се обратили академик проф. др Велимир Беримо-

вић, др Алек Рачић, председник Развојне академије Срба и Жељко Кукић председник Културне заједнице Крајине.

Своју поуку је по благослову епископа сремског дао и протојереј-ставрофор Велизар Живановић, свештеник у пензији и некадашњи секретар Епархије сремске, говорећи о Светом Теодору Студиту.

Подијелене су захвалнице заслужнима: Ђорђу Радиновићу, председнику општине Стара Пазова и Стевану Шуши, председнику општине Сурчин, Десанки Кнежевић, Стевану Родићу (ГО Земун), Владимиру Бајцу, Владимиру Неђи Дубајићу, Жељку Зеленовићу, Браниславу Марковићу, Жељку Кукићу (КСАНУ)

Храмовној слави присуствовали су протојереј-ста-

врофор Споменко Грујић, старјешина батајничке Цркве Рођења Пресвете Богородице и јереји Срђан Трифковић (Црква Свете Петке, Нова Пазова), Бојан Нинковић, старјешина угриновачког Храма Светог Георгија са сабратором, Александром Чавком, јереј Слободан Вујасиновић парох сремскокарловачки, проф. мр Предраг Миодраг, Милан Баришић председник Равногорског покрета и многи други.

Епископ Василије је Божицара Ђенића, свршеног теолога, рукопроизвео у чин ђакон. Бакон Божицар ће службовати у Сремској Митровици.

Појао је црквени хор *Свети пророк* вођен диригентском руком Уроша Лалицког.

ДРАГАНА БОКУН

Помен за 5.500 Срба страдалих у Шушњару

На гробљу Шушњар у Санском Мосту обиљежено је 79 година од страдања 5.500 Срба и 50 Јевреја убијених на том мјесту на Илиндан 1941. године.

Међу онима који сваке године долазе на ово стратиште је Веселин Лукић /82/ који се присјетио страдања оца Илије, стрица Јове и брата Бошка, тада осамнаестогодишњака чије се име, из њему непознатог разлога, не налази на спомен-плочи.

– Били су одведени и никада се нису вратили, остале су само жене у породици које су се бориле да осталу нејач отхране – испричао је Веселин.

Начелник општине Оштра Лука Драган Станар истакао је значај да се сјећање на жртве овог усташког злочина сачува путем историјских чињеница о томе шта се овдје заиста догодило.

Он је подсетио да су масовне егзекуције српског становништва на подручју Санском Моста почеле непосредно након окупације 1941. године, да су људи убијани не-

селективно јер ту није било оружаног сукоба.

– Убијани су жене, дјеца, старци, одрасли мушкарци. За све ове људе који су убијени непосредно након рата говорило се да су жртве фашистичког терора. Али тачно се зна историјска чињеница, именом и презименом, ко их је убио, само зато што су били православне вјере – рекао је Станар.

Парастос страдалима на Шушњару и полагање вијенаца дио су манифестације која се организује поводом Дана и крсне славе општине Оштра Лука – Илиндана, али је ове године због епидемиолошке ситуације то било скромније.

Вијенци су положени и на спомен-обиљежја жртвама усташког терора на локалитетима Милин бирт и Клаоница, као и у Спомен-соби у Оштрој Луци.

Умјесто традиционалног славског ручка обиљежавање Дана и славе општине завршено је освештањем славског колача и кољива у Храму Христа Спаситеља у Оштрој Луци.

СРБОМРЗАЧКЕ ИЗЈАВЕ ИЗЕТБЕГОВИЋА И ЦАФЕРОВИЋА

Изетбеговић и Цаферовић су још једном потврдили да воде непријатељску политику безочно оптужујући Србију да је тобоже починила геноцид и у Приједору и још пет општина и да је Република Српска тобоже настала на геноциду над Бошњацима, сматра предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта. Јасно је да се Изетбеговић и Цаферовић не могу помирити са чињеницом да постоји Република Српска. Због тога не одустају од великобошњачке и злочиначке политике Алије Изетбеговића чији је циљ био стварање унитарне и муслиманске БиХ у којој би Бошњаци имали доминацију, а Срби били убијани и протјерани са својих вековних огњишта. То најбоље потврђују масовни и бројни злочини над Србима које су починили припадници паравојних муслиманских снага и тзв. Армије БиХ на подручју Федерације БиХ, као и брутално етничко чишћење нашег народа.

Линта истиче да би Србија требало активно да се бори за истину о дешавањима у БиХ током деведесетих година прошлог вијека. Важно је увијек и на сваком мјесту оспоравати најбезочније лажи и измишљотине Изетбеговића, Цаферовића и других бошњачких политичара и интелектуалаца да је Србија извршила агресију на БиХ, да се у Сребреници и другим мјестима десио геноцид над Бошњацима, да је Република Српска настала на геноциду, да су Срби агресори који су водили освајачки, а Бошњаци жртве који су водили одбрамбени рат; да поборници великосрпске идеологије негирају и оспоравају БиХ. Такође, потребно је борити се да наредбодавци и извршиоци злочина над Србима одговарају пред лицем правде, да се ријеше питање несталих Срба и да се обиљеже сва мјеста страдања Срба у Сарајеву, централној Босни, Подрињу, западнокрајишким општинама и другим дијеловима Федерације БиХ.

НЕПРИЈАТЕЉСКА ИЗЈАВА ЦАФЕРОВИЋА ПРЕМА СРБИЈИ И СРБИМА

Изјава бошњачког члана Предсједништва БиХ Шефика Цаферовића, да је признање непостојећег геноцида у Сребреници предуслов за све будуће односе у БиХ и региону, је непријатељска према Србији, оцјењује предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта. Бројне чињенице показују да се у Сребреници није десио геноцид и да су пресуде Међународног суда правде и Хашког трибунала политичке и да нису засноване на доказима већ на лажним исказима свједока Бошњака и других лица. Поред тога, Цаферовић често дрско понавља најбезочнију измишљотину да је Србија тобоже извршила агресију на БиХ. Главни кривац за рат у БиХ јесте злочиначки режим Алије Изетбеговића који је два пута одбио споразум са Србима.

Цаферовић надаље износи безочну лаж да је ратни злочин над Бошњацима у Сребреници највећи злочин у Европи од Другог свјетског рата до данас. Права истина јесте да је протјеривање 250.000 и страдање преко 2.000 Срба у злочиначкој акцији Олуја највећи ратни злочин у Европи после 1945. године до данас. Поред тога, Цаферовић бесрамно тражи да се донесе закон о забрани негирања непостојећег геноцида, макар и наметањем од стране међународне заједнице односно Високог представника. Чињеница је да су се десили ратни злочини на свим странама, али се није десио никакав геноцид. Због тога је потребно да се казне сви ратни злочинци, а да се једнако поштују све жртве без обзира на националну и вјерску припадност. Важно је нагласити да се у Федерацији БиХ и дан данас негирају или умањују масовни злочини над Србима. Злочинци се величају и додјељују им се одликовања, а школе и установе добијају имена по њима.

СУД У БЕОГРАДУ ОСУДИО ЗЛОЧИНЦА ХУСЕИНА МУЈАНОВИЋА

Предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта поздравља пресуду Вишег суда у Београду којом је осудио на 10 година затвора некадашњег управника логора Илића у Храсници Хусеина Мујановића због кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва. Бројне чињенице и докази Савеза логораша Републике Српске показују да је Мујановић лично свирепио мучио заробљене Србе и да је заслужио да му се изрекне и далеко већа казна. Ипак најважније је да правосуђе у Србији коначно почне да процесуира бројне и масовне злочине које су припадници Хрватске војске, ХВО, тзв. Армије БиХ и хрватских и муслиманских паравојних формација починили током рата над српским цивилима и ратним заробљеницима. Нажалост, правосуђе у Србији у претходном периоду није судило за злочине над Србима већ само за злочине над Хрватима, Бошњацима и Албанцима што представља дубоко вријеђање и понижавање српских жртава и чланова њихових породица. Све жртве злочина заслужују правду, а на простору бивше Југославије правду најдуже чекају српске жртве.

Линта позвао Тужилаштво Србије да процесуира злочинце над Србима из Подриња

Предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта оцјењује да је прошло 28 година од страдања више од 3.500 Срба у Подрињу, а убице се и даље налазе на слободи.

Муслиманске снаге су од априла 1992. године на даље извршиле десетине мучких напада на српска села на подручју општина Сребреница, Братунац, Зворник, Милићи, Власеница и Осмаци и то често на највеће српске празнике – Божић, православну Нову годину, Ђурђевдан, Видовдан, Петровдан и Никољдан. Иза свирепих напада муслиманских снага су остали смрт у пустош, а скоро свака српска кућа у средњем Подрињу је завијена у црно.

Бројне чињенице потврђују да су муслиманске снаге имале за циљ реализацију плана етничког чишћења српског народа из Подриња који је осмишљен у Сарајеву. Због тога су муслиман-

» Мапа нападнутих српских села у Подрињу

ске хорде, не само убијале и мучиле српске цивиле и ратне заробљенике на најсвирепије начине, већ су систематски уништавале српска села, гробља, вјерске објекте и друго да би затрли трагове српског постојања на том подручју. За стравичне злочине над Србима у Подрињу нико није одговарао иако се знају њихови налогодавци.

Линта поново позива Тужилаштво за ратне злочине

Србије да покрене истраге и подигне оптужнице против налогодаваца и извршиоца ратних злочина над Србима у Подрињу јер је то његова уставна, законска и цивилизацијска обавеза.

Јасно је да Срби не могу да очекују правду од правосуђа БиХ јер је прошло 25 година од завршетка рата, а ниједан од великих злочина над српским цивилима и ратним заробљеницима ни-

је процесуиран. Тужилаштво и Суд БиХ нису независне и професионалне већ етнички мотивисане институције чији је циљ да селективним судским процесима оправдају лажну и бесмислену тезу да су Србија и Срби тобоже извршили агресију на БиХ, а Муслимани односно Бошњаци тобоже били жртве српске агресије.

Посебно је важно нагласити да не смијемо никада да заборавимо нити да опростимо масовне и најбруталније злочине над нашим народом не само у Подрињу већ и широм данашње БиХ и бивше Југославије. Није могуће градити повјерење између Срба и Бошњака ако се говори да је једна страна извршила злочине и непостојећи геноцид у Сребреници, ако се не кажњавају злочинци из оба народа, ако се једнако не поштују српске и бошњачке жртве и ако се инсистира на лажном миту о агресији на Босну и Херцеговину.

НИКО НИЈЕ ОДГОВАРАО ЗА ЗЛОЧИНЕ НАД СРБИМА У БРАТУНЦУ И СРЕБРЕНИЦИ 1992. ГОДИНЕ

Прошло је 28 година од свирепог убиства 69 Срба у сребреничким селима Сасе и Залазе и братуначким селима Биљача и Загони на Петровдан 1992. године, а муслимански злочинци на челу са Насером Орићем још увијек нису кажњени – каже Миодраг Линта, предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије. Тога дана заробљена су 22 Србина који су након мучења убијени, а 10-оро њих се и даље званично воде као нестали. Само на подручју општина Братунац и Сребреница је убијено преко 1.000 Срба за које нико није одговарао и то је оно што посебно вријеђа породице српских жртава и српски народ. Због тога је важно

да се стално и на сваком мјесту говори истина да су и Срби жртве, а не само Бошњаци. Не смијемо никад пристати, као неки политичари, јавне личности и чланови појединих удружења у Србији, да ћутимо о страдању српског народа да би се додворавали Бошњацима и представницима међународне заједнице.

Линта истиче да је трагична чињеница да за Србе из Сребренице, Братунаца и других општина у Подрињу нема правде јер нису осуђени злочинци на бошњачкој страни. У питању је један од бројних доказа да су међународни судови и правосуђе БиХ политичке, а не независне и професионалне институције чији је циљ да сатанизују Србе и

оправдају врхунску лаж да се у Сребреници десио геноцид над Бошњацима, а да су само они жртве. Јасно је ако би неко од Бошњака био осуђен за те злочине онда би се потврдило да у Поточарима нису сахрањени само цивили како то приказују бошњачки политичари и западни центри моћи већ војници који су чинили бруталне злочине над Србима у сребреничким и братуначким селима и читавом Подрињу.

Врхунско је лицемјерје да се многи Бошњаци представљају као жртве непостојећег геноцида, а страдали су, као припадници бошњачке војске, у акцијама етничког чишћења и убијања Срба по многим српским селима.

Основати нови међународни суд за ратне злочине за Сребреницу и бившу Југославију

Предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта сматра да Влада Србије треба да покрене иницијативу да се оснује нови међународни суд за ратне злочине који би преиспитао све изречене пресуде у случају непостојећег геноцида у Сребреници и других догађаја на простору бивше Југославије. Бројне чињенице показују да је Хашки трибунал основан 1993. године због Србије и Срба и сада више то нико и не оспорава у западним центрима моћи. Циљ Хашког трибунала је био да осуди Србе да би се потврдила најбезочнија лаж да су Срби тобоже криви за ратове у Хрватској и БиХ и да се казне њихови политички и војни лидери. Главни кривци за ратове у Хрватској и БиХ су злочиначки режими Фрање Туђмана и Алије Изетбеговића чији је циљ био да створе Хрватску и Босну и Херцего-

вину без или са што мање Срба који би били грађани трећег реда. То најбоље показује трагичан положај малобројних Срба у Хрватској и Федерацији БиХ.

Линта истиче да је Хашки трибунал укинут крајем 2017. године када је испунио свој политички циљ. То најбоље показује чињеница да су 80 посто свих људи који су осуђени за ратне злочине Срби који су добили више од хиљаду година робије. Постоје пресуде Хрвата за злочине над Бошњацима, али не и над Србима. За злочине над Србима Ха-

шки трибунал није донио ниједну пресуду хрватским, бошњачким и албанским војним и политичким лидерима већ је ослободио ратне злочинце Анту Готовину, Насера Орића и Рамуша Харадинаја. Хашки трибунал не само што није допринио утврђивању истине и помирењу већ је додатно продубио мржњу и неповјерење између народа који живе на простору бивше Југославије.

Линта изражава дубоко жаљење због једностраног саопштења Европске уније у коме се истиче да непостојећи геноцид у Сребреници пред-

ставља једно од најмрачнијих поглавља новије европске историје. Догађај у Сребреници 1995. године је само један од ратних злочина на простору бивше Југославије. Жалосно је да Европска унија помиње само ратни злочин над Бошњацима, а бесрамно ћути на бруталне злочине над Србима у Сребреници, Братунцу, Зворнику и другим општинама у Подрињу посебно 1992. и 1993. године. Такође, Европска унија бесрамно ћути 25 година на неспорну чињеницу да је протјеривање 250.000 и страдање више од 2.000 Срба у хрватској злочиначкој акцији Олуја најмрачнији догађај у Европи после завршетка Другог свјетског рата. Европска унија би требало да брани истину и универзалне вриједности и да тражи да се сви народи суоче са прошлошћу, а не да се Срби без аргумената и даље сматрају кривцима за ратове.

СКРНАВЉЕЊЕ ХРАМА СВЕТОГ ИЛИЈЕ ДОКАЗ ДА СРБИ НИСУ ДОБРОДОШЛИ У САРАЈЕВУ

Председник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта оцјењује да поновно скрнављење Храма Светог Илије у сарајевској општини Илијаш представља један од доказа да преостали Срби нису добродошли међу Бошњацима. Ради се о једном од најмање 10 напада на наведени православни храм у посљедњих 6 година што најбоље потврђује да се малобројним Србима шаље злокобна порука да им нема нормалног и мирног живота у бошњачком Сарајеву. Преостали Срби у Илијашу живе у страху и плаше се за своју безбједност. Због тога траје константно исељавање преосталих Срба из Илијаша и других сарајевских општина у Федерацији БиХ. Нажалост, ниједан од десетак вандалских напада на православну Цркву Светог Илије у Илијашу полиција и правосудје Кантона Сарајево нису разријешили односно нису пронађени и кажњени налогодавци и починиоци. То

јасно говори да су институције у Сарајеву и Федерацији БиХ етнички мотивисане и да прећутно учествују у прогону малобројних Срба са свог вјековног подручја. Линта подсјећа да је према попису становништва из 1991. године, на подручју садашњег Кантона Сарајево који припада Федерацији БиХ, живје-

ло 133.874 Срба или 27,2 одсто укупног броја становника, а број осталих је 74.108 или 15 одсто. Може се са сигурношћу рећи да је међу онима који су се изјаснили као остали било барем 50 одсто Срба. Реална је претпоставка да је на подручју данашњег Кантона Сарајево живјело више од 170.000 Срба или преко 1/3 од укупног броја становника. Према попису становништва из 2013. године на подручју Кантона Сарајево живи свега 13.000 Срба или 3,2 одсто од укупног броја становника што показује да је из федералног Сарајева протјерано преко 150.000 Срба. На подручју општине Илијаш, према наведеном попису живи свега 421 грађанин српске националности. Реалне процјене говоре да је број преосталих Срба у Кантону Сарајево од 2013. године до данас додатно смањен због константне антисрпске политике кантоналне и федералне власти.

ПРИЈЕ 79 ГОДИНА КРАЈИШКИ СРБИ ПОДИГЛИ УСТАНАК ПРОТИВ ГЕНОЦИДНЕ НДХ

Српски народ Крајине при-Сје 79. година подигао у мјесту Срб у Лици величанствени устанак против геноцидне Независне Државе Хрватске, подсјећа председник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта. У Србу је 27. јула 1941. године почео оружани и организовани отпор усташком режиму након многобројних и масовних злочина који су почињени над Србима. У питању је била натчовјечанска борба крајишких Срба за голи живот и слободу јер им је пријетило потпуно физичко уништење. Устанак је истог дана 27. јула, у договору са устаницима у Србу, подигнут на

подручју више западнокрајишких општина Дрвар, Гламоч, Грахово, на Козари и Грмечу. Усташки режим Фрање Туђмана укинуо је Дан устанка као државни празник и на тај начин само потврдио да наставља политику НДХ и Анте Павелића.

Линта истиче да велика већина Хрвата сматра да Срби у Србу нису водили антифашистичку борбу већ да је у питању четнички устанак односно устанак српских фашиста чији је циљ био рушење НДХ, убијање и етничко чишћење хрватских цивила и стварање Велике Србије. Многи у Хрватској сматрају да је мјесто Срб средиште антихрватске политике и

да је прослава Дана устанка као антифашистичке борбе увреда за хрватски народ. Све значајније хрватске странке заступају усташку тезу да је устанак у Србу у ствари срп-

ски устанак четника и српских партизана против Хрвата и увод у прогон и покољ хрватског становништва. Усташки портали устанак у Србу називају четничко-партизанским дернеком чије обиљежавање треба забранити. С друге стране у Хрватској се промовише врхунска лаж да су Хрвати најмасовније од свих народа бивше Југославије учествовали у антифашистичкој борби. Добро је познато да је велика већина хрватског народа учествовала у оружаним снагама НДХ и да су Хрвати у значајнијем броју почели да ступају у партизане тек 1944. године када је већ био познат исход Другог свјетског рата.

СКАНДАЛОЗНО САОПШТЕЊЕ ДЕМОКРАТСКЕ ФРОНТЕ ДА ЈЕ СРПСКА ПОСЉЕДИЦА ГЕНОЦИДА

Демократска фронта из Сарајева објавила је скандалозно саопштење у коме се истиче да је Република Српска настала као посљедица геноцида – оцјењује председник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта. Демократска фронта чији је лидер хрватски члан Председништва БиХ Жељко Комшић је једна у низу политичких странака у Сарајеву које се не могу помирити са чињеницом да је Република Српска настала као израз воље српског народа преко Дрине да има своју државу која ће га заштитити да поново не доживи геноцид као у вријеме НДХ и масовне злочине и етничко чишћење које је доживио током деведесетих година у данашњој Хрватској и БиХ. То најбоље показује чињеница да је са подручја Хрватске и Федерације БиХ протјерано више од 1 милион Срба, да су масовно убијани и свирепо мучени српски цивили и ратни заробљеници, да се величају ратни злочинци над Србима и да је систематски отимана, пљачкана и уништана српска имовина.

Линта наглашава да подсјећање Демократске фронте на срамну пресуду Међународног суда правде из 2007. године по којој је Војска Републике Српске тобоже починила геноцид у Сребреници јесте један од многих доказа да политичко Сарајево води ратнохушкачку политику и живи дубоко заробљено у прошлости. Свима је јасно да је наведена пресуда Међународног суда правде, као и низ пресуда Хашког трибунала појединцима из политичког и војног руководства Републике Српске немају апсолутно никакве везе са истином и правдом. Ради се о политичким пресудама које нису засноване на чињеницама, а чији је циљ био да се оправда најбезочнија лаж западних центара моћи да су Срби агресори и злочинци, а Бошњаци жртве који су водили одбрамбени рат. Због тога је од државног и националног значаја да се дефинише стратегија и на међународном плану покрене борба за истину о узроцима рата у БиХ. Главни кривац за рат у БиХ јесте злочиначка политика СДА и Алије Изетбеговића чији је циљ био стварање унитарне БиХ без или са што мање Срба. То најбоље потврђује трагични положај малобројних Срба у Федерацији БиХ.

СРБОМРЗАЧКА ИЗЈАВА ПРЕМИЈЕРА ЦГ ДУШКА МАРКОВИЋА; ИЗЈЕДНАЧИО СВЕТОСАВЉЕ И ФАШИЗАМ

Србомрзачка је изјава председника Владе Црне Горе Душка Марковића у којој каже да Црна Гора не може своју кућу да истовремено гради и на антифашистичким и на светосавским темељима односно да једно с другим не иде никако, оцјењује председник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта. Трагична је чињеница да Душко Марковић у својој болесној мржњи према Србима иде толико далеко да је у свом ауторском тексту подгоричкој *Лобједи* изједначио светосавље и фашизам. У питању је један у низу доказа да је режим Мила Ђукановића антисрпски и да су највиши званичници Црне Горе почели готово свакодневно да сију бијесну мржњу према Србима и свему што је српско. У Црној Гори се дуги низ година, посебно од 2006. године, ствара атмосфера страха, пријетњи и мржње према српском народу, ради се на прекрајању историје, прогони се српски језик, ћирилица, српски писци, политичари и посебно Српска православна црква. Линта истиче да наведена србомрзачка изјава само потврђује да Душко Марковић и Мило Ђукановић немају искрене намере да се путем дијалога промјени антицивилизацијски Закон о слободи вјероисповијести и да се Српској православној цркви у Црној Гори гарантује власништво над светињама и другом имовином. Режим Мила Ђукановића ће настојати лажним позивима на дијалог да пред предстојеће парламентарне изборе у Црној Гори пошаље поруку бирачима како је тобоже за договор са Српском православном црквом. Апсолутно је очигледно да је један од стратешких циљева црногорског режима уништење Српске православне цркве и насилна асимилација српског народа у националне Црногорце. Због тога је важно да српски народ у Црној Гори буде јединствен у одбрани својих националних и људских права, као и да Србија још јаче и снажније попомгне Србе у Црној Гори.

Хрватска радио телевизија упориште усташтва

Председник Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије Миодраг Линта оцјењује да је Хрватска радио-телевизија једно од важних упоришта усташтва. Један у низу доказа јесте недавна емисија на ХРТ-у у којој су гости изнијели најбезочније лажи о Србији и њеном државном руководству. Један од њих јесте политички аналитичар Тихомир Дујмовић који је изјавио да се „Србија неће одрећи великокрпства, остаће недемократска наредних 50, 100 година“, називајући Вучића „ноторним неофашистом“ који је добио два милиона гласова и наглашавајући да ће Срби „бити четници и за 50 година“. Тихомир Дујмовић је наведеним изјавама само потврдио да је неусташа и вјерни сљедбеник ратних злочинаца Анте Павелића и Фрање Туђмана и који на провидан начин покушава да врши бесрамну замјену теза.

Линта наглашава да је српски народ био носилац антифашистичке борбе

у Другом свјетском рату и имао је два антифашистичка покрета тј. партизански и равногорски. С друге стране, хрватски народ је 1941. године масовно подржао нацистичку Независну Државу Хрватску и тек је од 1944. године почео у значајнијем броју да прилази партизанском покрету кад је већ био познат исход рата. На крају рата маја 1945. године већина Хрвата је и даље била у оружаним снагама НДХ и формацијама нацистичке Њемачке. Бројне чињенице показују да се хрватски народ

није суочио са својом геноцидном и злочиначком прошлошћу због комунистичке политике лажног братства и јединства. Јасно је да се Хрватска никад неће сама одрећи усташтва и НДХ и проћи кроз процес денацификације без снажног спољног притиска. Међутим, то није реално у данашњој констелацији међународних односа.

Линта истиче да Хрватска радио-телевизија дуги низ година промовише усташтво и усташке злочинце које проглашава хрватским патриотама и борцима за хрватску

УДРУЖЕЊЕ ЛИЧАНА ОБИЉЕЖИЛО РОЂЕНДАН СЛАВНОГ СРПСКОГ НАУЧНИКА

» Бојан Ружић, Милош Маљковић, Душан Каменко, Милош Борјан, Бурђица Тепавац, Милена Маљковић, Богдан Мрдаљ, Бранка Патарић и Јелена Матић

7. Дани Николе Тесле у Суботици

По седми пут Удружење Личана Лика из Суботице организовало је Дане Николе Тесле. Због епидемије корона вируса били су принуђени да организују едукативну онлајн трибину на тему: *Теслине иновације у савременом развоју друштва, утицај на животној средини и људе*, која је одржана 10. јула 2020. године поводом дана рођења Николе Тесле и Дана Удружења Личана Лика Суботица.

Учеснике је представио председник Удружења Личана Лика Милош Борјан, проф. др Филип Баждо, Радван Лемајић, Рудолф Војнић Тунић, Бранка Миучин, Александар Вуковић и Петар Вуков.

Филип Баждо је говорио о утицају Теслиних иновација на људе.

– Никола Тесла је био експериментатор, није објављивао научне радове, већ их је патентирао. Највише патената је регистровано у САД (111), у Великој Британији 29, Немачкој 21, Белгији 21, Француској 10, Канади 7, Шпанији 6 и у још 18 других земаља. Тесла је имао велики утицај на инвеститоре свога доба.

Радван Лемајић је говорио о значају лијечења водоником, озонном, енергетском водом и меди капсулама.

– Мало ко зна да је озонатор патентирао Никола Тесла. Захваљујући њему дезинфикујемо средину у којој боравимо.

Рудолф Војнић Тунић је својевремено изradio биорезонантни апарат чији је кључни дио Теслин калем.

– Апарат је у употреби већ доста година и користи се као помоћ у лијечењу. Тесла је возио свог Форда не користећи бензин. Имао је пет вакум туба које су се налазиле у аути и чувале околину...

Бранка Миучин, добитница дипломе *Милена Марић*, за жену иноватора, наводи како

је познато да је Тесла указивао на проблем људске енергије. Инспирирана том идејом креирала је систем за трансформацију или повећање људске енергије.

– На свијет долазимо са потенцијалом и треба да научимо како да га активирамо с обзиром на антипаралелну анатомију нашег тијела.

Александар Вуковић представио је изум Петра Вукова који је прошле године угледао свјетлост дана – Плочаста гријач за кошнице.

– Вуков је почео пчеларити прије 40 година, а прије 15 година његов изум није био прихваћен, да би се прошле године охрабрио и представио га. На овај начин је омогућено пчеларима да ријеше проблем крпеља, а не остављајући штетне трагове на пчелама, воску и меду.

Како је и Тесла наилазио на многа затворена врата, тако је и сада овај изум код пчелара дочекан скептично, и није прихваћен.

– Основна карактеристика гријача је да има исту температуру на сваком дијелу у кошницама, што се регулише термостатом. Температура је од – 50 до 100 степени, довољно је да у јануару и фебруару држимо температуру до плус 5 како би пчелама помогли да троше мање залихе меда. Главна намјена би била за борбу против вароа, болести која је крајем прошлог вијека дошла из Азије.

Поред онлајн трибине, Удружење је организовало у складу са прописаним мјерама 18. 7. 2020. на Водици (Александрови салаша) у Суботици у Капели Успења Пресвете Богородице ломљење колача, а службу је служио презвитер Илија Анђелић, парох суботички.

Председник Удружења Личана Лика Милош Борјан је свима поручио: „Ове године како могли, а слједеће како хтјели!“

ДРАГАНА БОКУН

У БАТАЈНИЦИ ОБИЉЕЖЕН 27. ЈУЛ – ДАН УСТАНКА У ХРВАТСКОЈ

Пушка у Србу подигнута против НДХ

Умјесто у устаничком Србу ове године ЗУГ *Биро* Дрвар – Личка Калдрма организовао је симболично окупљање у Батајници да би се обиљежио 27. јул, Дан устанка у СР Хрватској.

Председник удружења *Биро* Жељко Бурсаћ, захвалио се неколицини присутних Крајишника што су се окупили и подсетили дана када је српски народ Крајине, прије 79. година подигао устанак у личком мјесту Срб.

Бурсаћ је истакао да данас има много различитих верзија око тога како и зашто је подигнут устанак, али једна је сигурна, да је тим чином комплетан српски народ пружио оружани отпор усташком режиму, не желећи више да трпи масовне злочине чињене над њим.

Бурсаћ се краћом бесједом подсетио тих дана, али и страдања српског народа у Великом рату, када је велики број Срба био мобилисан да се бори против своје браће са друге стране Дрине. Међутим, Срби су чекали,

нагласио је Бурсаћ, да првом приликом пребјегну и придруже се српској војсци.

– Желимо и на овај начин да поштујемо традицију својих бака и дједова, родитеља, а желимо да све то преносимо и нашој дјечи, да буду поносни на своје претке. Они су вјевковима успјели сачувати наша огњишта, нашу земљу, а ми смо завичај напустили готово преко ноћи 1995. године да не бисмо доживјели погром, као онај из 1941 – истакао је Бурсаћ, додајући да смо у Другом свјетском рату имали веће жртве, али ће 1995. година, остати упамћена по томе да смо доживјели прогон библијских размјера.

На крају се, како крајишки обичаји налажу, и запјевало, нешто и појело и попило, у дивном амбијенту баште ресторана *Сан Марино* у Батајници, власника Бошка Стојисављевића из Велике Попине, општина Грачац. Прва од тих пјесама била је она коју ово удружење сматра својом незваничном химном *Нема раја без роднога краја*.

ЖЕЉКО БЕКИЋ

» Први ред: Слободан Пртина, Мирослав Тинтор, Милорад Бурсаћ. Средњи ред: Ђорђе Јовановић, Младен Павић, Мирослав Завишић, Жељко Матијевић, Бађа Драгичевић, Милорад Бурсаћ, Сретен Родић. Доњи ред: Бошко Стојисављевић, Данко Бурсаћ и Жељко Бурсаћ

БЕЗ ВИШЕБОЈА У СРБУ

Традиција која траје 11 година, ове године, због већ познатог корона вируса није настављена, тако да је традиционални 12. Лички вишебој отказан за неко боље вријеме.

– Захваљујем се свим људима који чувају обичаје и традицију народних витешких игара ОКА које су некад одржавале у Дивоселу, а у посљедњих 11 година у Србу. Из познатих разлога, ове године, Лички вишебој није одржан, међутим и овом приликом смо се сјетили и њега, јер су чланови нашег удружења дали немјерљив допринос његовом одржавању. Прошле године смо освојили треће мјесто испред општинских средишта као што су Кореница, Книн и Грачац. Надам се да ће се већ наредне године ова традиција наставити и да ћемо се на овај исти дан сви заједно окупити у јуначком Србу – рекао је за *Српско коло* Жељко Бурсаћ, подсећајући још једном на овај вид активности удружења на чијем се челу налази.

ТИРОСВУДА СТИЖЕ

Бурсаћ се осврнуо и на рад ЗУГ *Биро* Дрвар – Личка Калдрма, напомињући да је од оснивања 2014. године удружење учествовало у низу акција, а да се посебно својим радом истакла мушка пјевачка група.

– Група је учествовала широм Србије, Хрватске и БиХ, оплеменивши својом пјесмом многе културно-спортске манифестације као што су Личка олимпијада у Апатину, Крајишки откос у Бусијама, Косидба на Рајцу, обиљежавање устанка 27. јула у Србу, Сијело тромеђе у Стрмици, на отварању споменика Голубу Бабићу на Црним потоцима у Дреновцу, на свечаности обиљежавања 100 година резервних официра Србије – рекао је Бурсаћ и додао да је ова група учествовала и на многим промоцијама крајишких књижевника и другим манифестацијама којима се баштински традиција српског народа из тих крајева.

ЈУБИЛЕЈ ЗА ПОНОС: Млади Херцеговци у Новом Саду 10. пут даровали крв

Нилетња врелина није пореметила младе из Удружења Срба Херцеговаца и пријатеља у Србији да у својим просторијама у Новом Саду организују јубиларну десету акцију добровољног давања крви.

Да се хуманост показује дјелима, а не рјечима показало је 42 даваоца крви као и бројни чланови и пријатељи Удружења који су својим доласком на акцију одали признање и пружили подршку младима.

Од 42 даваоца послје лекарског прегледа крв је дало 26 даваоца, док је чак њих 16 одбијено углавном због проблема са хемоглобином.

– Ово је наша десета акција, али је због врло ограничених услова који су изазвани короном потпуно ново искуство. Због заштитних здравствених мјера број давалаца је буквално преполовљен, али и поред свега задовољни смо одзивом. И ову акцију као све претходне организовали смо уз несебичну помоћ Црвеног крста Новог Сада и Завода за трансфузију крви Војводине који су нас кроз сугестије и савјете посебно припремили за организацију акције у оваквим условима – рекао је Бојан Миленић.

Он се, за исказану подршку младима, посебно захвалио Драгану Лазићу, секретару Црвеног крста Новог Сада, као и земљаку

» Милош Томић, Миодраг Самарчић, Бојан Миленић, Ивана Шиповац, Кристина Радан, Милица Павићевић, Анђела Чичковић и Јана Капор.

др Васи Кулићу који је и овога пута предводио лекарски тим Завода за трансфузију крви Војводине.

– Међу даваоцима крви био је Немања Ђурић из Нове Гајдобре, чланови Карате клуба *Соко* из Новог Сада чији су чланови (Јана Капор, Богдан Шиник и Лазар Радан) уједно и активни чланови нашег Удружења, затим браћа Тодоровићи – каже Миленић.

Ово је била прилика да се за јубиларни 10. пут уручи захвалница Милану Громовићу који није пропустио ниједну акцију младих Херцеговаца.

– Милан као херцеговачки зет и земљаниња Бојана Кулићан Громовић са својом дјецом такође су подржали акцију – каже Миленић уз наду да ће примјер ове породице послужити као инспирација и другима.

Он се посебно захвалио пријатељима Херцеговине, који су и овај пут учешћем дали подршку Удружењу.

Својим присуством акцију је подржао и председник Удружења Божидар Миловић, а акцију су помогли и фирма МДД.

Власници браћа Ђурасовић су и овога пута обезбједили довољне количине воћа за све даваоце, док је Огњен Шкиљевић обезбједио квалитетан сир из мјешине.

СЛОБОДНА ХЕРЦЕГОВИНА

КУМСТВОМ У РОДНОМ КРАЈУ ЗАПЕЧАТИЛИ ПРИЈАТЕЉСТВО ИЗ ДЈЕТИЊСТВА

Крштење на Сребрници

Грачачки парох протонамјесник Предраг Пантелић, 2. августа, на празник Светог Илије пророка, у предивном амбијенту слапова Склоп, на ријечи Сребрници, обавио је обред крштења раба божјег Стефана Војновића из Срба, коме је кумовао Ненад Шијан и тим чином увео га у православље.

Пријатељство два младића Стефана Војновића (29) и његовог будућег кума Ненада Шијана (27) потиче из најмлађих дана, још кад су се као дјеца играли у Србу. Ратна времена одвојила су их на разне стране, Стефан тренутно живи и ради у Београду, а Ненад у Бечу.

Осим пријатељства, имају више заједничких интересовања, једна је љубав према информационим технологијама, чиме се обојица баве, друга, још већа, према родном Србу. Не прође ниједно лјето, а да се не појаве у свом мјесту, а у последње вријеме, са сазријевањем, тај боравак је све чешћи.

Дуго је припремано ово кумство, али Стефанова идеја је била да оно буде несвакидашње и да тај свечани обред буде обављен на мјесту гдје су направили своје прве пливачке завеслаје. Важно је нагласити да одрасла особа која жели да се крсти мора да то жели искрено и по сопственој вољи. Разумијевањем протонамјесника Предрага Пантелића, овај узвишени обред је обављен управо онако како су кумови замислили.

У присуству најближих пријатеља и родбине, на предивном мјесту, гдје је природа показала сву своју љепоту, извјештач Српског кола имао је јединствену прилику да и сам, по први пут, ужива у свему овоме и да то подијели са читаоцима нашег листа. Занимљиво да је једини, поред кумова и свештеника, загазио у бистру и хладну воду и овјековјечило сликом и текстом овај узвишени чин.

Како то црквени канони налажу протонамјесник Предраг Пантелић приступио је

Светој тајни крштења, првој светој тајни, односно радњи коју врши свештеник, гдје се на видљиви начин добија невидљива благодат Божја. Овим чином новог рођења новокрштени постаје члан Цркве, односно улази у Цркву Христову.

Прије самог завршетка обреда крштења, протонамјесник Предраг Пантелић постригао је дио Стефанове косе, коју човек дарује као плод свога тијела, као жртву и завјетује се Богу. Прота Предраг је затим истакао да је крштење почетак духовног живота, односно духовно рађање за вјечност.

– Ненад, искусни вјерник и хришћанин приводи новог члана Цркви и зато је кум неко који човјека води небу, води га Богу, води га светињама. Нигдје боље се то не види него овако у природи гдје само Бог који нас гледа и ми грешни људи на овој земљи присуствујемо овом обреду, као у првим вјекovima, када је постојала вјера и крстило се без храмова – обратио се,

присутнима, прота Предраг, који није крио узбуђење јер је и сам за 15 година службе први пут доживио овакво крштење.

– Стефану желим да буде добар човек и добар хришћанин на понос и корист цијелој заједници – рекао је, по завршетку крштења, отац Предраг додајући да треба да служи добру и да живи по правилима православне вјере.

По завршетку обреда кумови су честитали један другом, пожељели да се овим чином њихово пријатељство још више продуби, а затим су заједно са гостима отишли код домаћина на ручак.

На крају Стефан и Ненад су изјавили да је кумством њихово пријатељство подигнуто на још виши ниво. Да им је драго да је крштење обављено у њиховом Србу, пошто су обојица изузетно везани за родни крај и да су овим чином, иако с малим закашњењем, наставили традицију својих предака.

ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

» Око стотињак учесника учествовало је у трећем маратону који се одржао дан уочи Петровдана

Прослављен Петровдан у Бивичином Селу

Храм Светих Петра и Павла заједнички је за Бивичино Село, Модрино Село, Нунић, Колашац и Вукше. И ове године ту се скупио народ расут свуда по свијету. Дошли су вјерници за овај велики празник који је одувјек окупљао велики број вјерника у овом дијелу Далмације. Славску литургију служио је јереј Немања Благојевић.

Дан уочи славе одржан је и трећи маратон, а један од организатора Србо Опачић је нагласио да је одзив био солидан.

– Плашили смо се да нико неће доћи, али ипак је било око 100 учесника. Побједници су сви који су дошли, па смо на

крају свима подијелили мајице и медаље. Апсолутни побједник је Ацо Корлат, други Давид Јовић, трећи Милан Доброта. У женској категорији прво мјесто освојила је Данијела Деспот, друго Дијана Тртица, треће Љиљана Шкорић.

Међу дјецом најбржа је била Ана Шоргић, друга Сара Стијеља, трећи Давид Шуша.

– Дјеца су били хероји трке, Нина Граховац и Петар Деспот који су претрчали цијелу стазу. Одлично је трчао Андреј Доброта наш прослављени картинг возач, шампион Европе. Најстарији учесник Нина Доброта је била пријер свима. Да напоменем, без Слађе

Мачак наше ултрамаратонке тешко да би успјели ово организовати. Хвала волонтерима Данијели Бјелановић, Тамари и Слађани Доброта. Нисмо заборавили ни наше медицинске раднике који нису могли доћи због посла, свима ћемо уручити медаље као да су били – поручио је Опачић.

Већина тркача је присуствовала литургији, а организатори трке су већ годинама задужени за чишћење цркве, и око цркве.

У трци је учествовао и свештеник Немања Благојевић који је и финансијски помогао организацију овог догађаја.

ДРАГАНА БОКУН

ПРВА ГОДИНА УДРУЖЕЊА КОРЕНИ

» Раде Савић, Милан Гутић, Стојан Стевановић, Желимир Нешковић и Лазо Јешић

Прошло је годину дана од оснивачке скупштине Удружења матице, дијаспоре, Срба у региону и пријатеља Србије *Корени*. Након што је 13. 7. 2019. године озваничен почетак рада удружења у Новом Саду, за годину дана Удружење *Корени* формирало је одборе у Републици Србији и Републици Српској. До сада је рад *Корени* организован у 17 градова у Србији, 5 градова у Републици Српској и у дијаспори Срба Швајцарској (Цирих), Аустрији (Беч) и Италији (Вићенца).

– Наставићемо да организујемо одборе са циљем с којим је основано Удружење, а то је подизање повјерења и одговорности дијаспоре и Срба у региону према матичној држави Србији и Републици Српској – истакао је председник Удружења *Корени* Стојан Стевановић, привредник из Швајцарске родом из Лопара. Протеклу годину постојања и рада удружење је било присутно на свим значајним манифестацијама у Србији и дијаспори. Стевановић је изразио жаљење због смрти једног од оснивача Удружења *Корени* Бранимира Блажића, који је био државни секретар у Министарству заштите животне средине.

– Доктор Блажић је од почетка био са нама, дао огроман допринос оснивању и био је главна спона са Владом Србије, нажалост страдао је у априлу ове године од вируса корона – истакао је Стевановић.

Жаљење због великог губитка не крије ни председник Извршног одбора Милан Гутић и сматра да је обавеза људи који су поред Блажића основали Удружење да наставе пут који су заједно започели.

КАМЕН КОД ГЛАМОЧА: СЈЕЋАЊЕ НА ЕКСХУМИРАНЕ СРПСКЕ БОРЦЕ И ЦИВИЛЕ

У мјесту Камен обиљежен је дан сјећања на 108 српских бораца и цивила ексхумираних из масовне гробнице "Камен", а парастос је служен у Саборном храму Свете Тројице у Гламочу и положено цвијеће код спомен-плоче. Секретар Републичке организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила Исидора Граорац рекла је Срби да од 108 ексхумираних, пет још није идентификовано.

– То је процес који стоји. Нажалост, у цијелој БиХ процес тражења несталих је застало и ми смо немоћни да било шта урадимо о том питању – истакла је Граорчева. У нападу хрватских снага на подручје Гламоча у лјето 1995. године убијен је велики број војника и цивила српске националности, а годину дана касније, 16. јула, из масовне гробнице "Камен" ексхумирана су тијела 108 војника и цивила. То је само једна од масовних гробница која је пронађена на подручју Гламоча. Злочине су починили припадници Седме гардијске бригаде Хрватске војске под командом Ивана Кораче, а за овај злочин нико није одговарао.

СЛУЖЕН ПОМЕН ПОВОДОМ 145 ГОДИНА ПРВЕ НЕВЕСИЊСКЕ ПУШКЕ

У селу Крекови код Невесиња служен је помен и положено цвијеће на спомен-обиљежје поводом 145 година од почетка устанка у Херцеговини – Невесињске пушке Министар рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске Душко Милуновић је рекао је да су три Невесињске пушке биле инспирација српском народу у одбрамбено-отаџбинском рату, а генерацијама које долазе треба да буду путоказ како да живе и боре се да сачувају слободу, част, територије и најближе.

Прва Невесињска пушка био је устанак подигнут у мјесту Крекови у општини Невесиње 9. јула 1875. године против отоманске власти и убрзо се проширио на цијелу БиХ, уз подршку Србије и Црне Горе. Друга Невесињска пушка, познатија као Улошки устанак, избила је у јануару 1882. године нападом устаника на аустроугарску жандармеријску станицу у Улогу због доношења такозваног Војног закона о обавезном служењу војске младића из БиХ. Невесињска антифашистичка пушка представља оружани отпор усташама 3. јуна 1941. године у селу Дрежањ, након масакра 27 људи у селу Удружњу код Невесиња.

	ПСИХИЈАТАР, АКАДЕМИК, ОСНИВАЧ СДС И ЛИДЕР СРБА У ХРВАТскоЈ (1929-1992) (СА СЛИКЕ)		ЈАК НАЛЕТ ВЈЕТРА. УДАРАЦ	ПОДО-ФИЦИРСКИ ЧИН	ЕРИ-СТИЧАР, ПОЛЕМИ-ЧАР
	ЈЕДНО-ГОДИШЊЕ ГОВЕЧЕ				
	ПОСМРТНИ ЛЕЖАЈ				
	МАЂАРСКИ ВАТЕР-ПОЛИСТА, АТИЛА				
СТАРО-ГРЧКИ БОГ РАТА					
НАДИМАК КОЈИ СУ МУ ДАЛИ СРБИ ИЗ КРАЈИНЕ		УСУТИ, НАСУТИ	УЖИВАОЦИ У НЕЧЕМУ, ЉУБИТЕЉИ (ТУР.)	НЕПЕР ЗАМИ-СЛИТИ	ДУГИ ТАЛАСИ АКАДЕМИ-ЈА НАУКА
ЈАМА У КОЈОЈ СЕ ПРАВИ ЂУМУР					
ГЕР-МАНСКО ПЛЕМЕ ИЗ III ВИЈЕКА					ПРВАК, ШАМПИОН
ОБУ-ЂАРСКИ ЛИЈЕПАК				ПРЕМА АУТО-НОМНА ПО-КРАЈИНА	
ПЛЕВА-ЧИЦА СА ФИЛИПИНА МЕРКАДО					СЈЕВЕР БИЛО КАКО
ЈЕДНООКИ ДИВОВИ ИЗ ГРЧКЕ МИТОЛОГИЈЕ					РОДНО МЈЕСТО ЛИКА СА СЛИКЕ
РАДИЈУС		ГЛУМИЦА УЛМАН РУСКА РИЈЕКА		КАРАТЕ КЛУБ ВОЛТ	
КОЈИ СЕ МОЖЕ ДОДАТИ					
СРПСКИ ФУД-БАЛЕР, МИЛОШ				КИКИНДА ТОП У ШАХУ	
ДРУГЕ, ОСТАЛЕ			СРПСКО КОЛО	ПРАВИЛАН ЗВУК	

ПРЕШЕЊЕ: јуне, одар, Варја, Арес, Н, ДТ, Ђумурана, Алемани, Ђириш, ка, Атаска, С, киклопи, р, Лив, КК, адитиван, Јојић, Ки, Ие, топ.

ПИОНИРИ ПЕТРОВЕ ГОРЕ ИЗ ВОЈНИЋА МЕЛЕМ ЗА ДУШУ

Косовка дјевојка предводи Кордунаше

Након дуго времена на трибинама клуба у ком сам провео младост уживао сам у игри пионира *Петрове горе*. Посебну пажњу ми је привукла Кристина Кнежевић коју од миља зовем Косовка дјевојка. Храбра у дуелима, не боји се момчића из противничких екипа, па са пуним правом и поносом носи капитенску траку.

Њена животна прича је посебна. Одлична је ученица седмог разреда основне школе у Војнићу. Отац јој је након Олује избјегао у Обилић на Косову гдје је пронашао љубав свог живота са којом се вратио у родни Кордун. Кристина има старијег брата Марка,

ученика средње школе и голмана јуниорске екипе *Петрове горе* коју успјешно води млади тренер Илија Косановић.

Пионирска екипа је прошле године са тренером Слободаном Малићем преоћно освојила првенство. На путу су да тај успјех понове, а у локалном дербију убједљиво су савладали Војнић са 3:0.

Позивам бивше играче, њихове потомке, поштоваоце клуба и све остале људе добре воље да помогну опстанак и рад *Петрове горе*, која дјелује у тешким условима и упркос свему славе 70 година постојања.

ЖЕЉКО КРЕСОЈЕВИЋ

ВИДОВДАН У КРУШЕВОМ БРДУ

У Крушевом Брду је на Видовдан обиљежена крсна слава села и Храма Светог Цара Лазара. Слава је, услјед актуелне ситуације са корона вирусом, обиљежена у организацији Завичајног удружења *Крушево Брдо* из Ђурђева, али у мањем броју домаћина и гостију него што је то било претходних година.

Завичајно удружење *Крушево Брдо* из Ђурђева уз подршку Фонда за пружање помоћи избјеглим, прогнаним и расељеним лицима АП Војводине потрудило се да се актуелна ситуација не одрази на овај важан дан за Крушево Брдо.

Свечаности су трајале два дана. Крушебрдци који су поријеклом из овог села, дан уочи Видовдана допутовали су у завичај и тог дана је одржан турнир у малом фудбалу. На турниру су учествовале четири екипе, а побједу је однијела екипа *Лизићи*. Након турнира услједила је свечана вечера уз изворну музику Браће Стојановић и Изворног гласа. На Видовдан, одржана је свечана литургија. Ове године кум славе био је Хаџи Боро Станковић. Кумство за сљедећу годину преузели су Јерко Марић и Миленко Марић.

Послије молитве услједио је ручак, такође уз изворну музику истих група који су госте забављали претходне вечери.

Највише гостију, али и домаћина дошло је из Новог Сада и Ђурђева, а саму свечаност увеличали су начелник општине Котор Варош Зденко Сакан, замјеник начелника Младен Тривуновић и председник Мјесне заједнице Крушево Брдо Зоран Тривуновић.

Председник Завичајног удружења *Крушево Брдо* Јерко Марић задовољан је како је протекла слава:

– Постигли смо веома важан договор за наше село, а то је да ће Завичајно удружење *Крушево Брдо* помоћи пројекат Мјесне заједнице Крушево Брдо и донаирати пријеп и олукe за обнову објекта старе школе. Поддржавамо Мјесну заједницу Крушево Брдо у свим пројектима и до сада смо се трудили да помажемо, а са том праксом ћемо наставити и у наредном периоду.

Јерко Марић је изразио наду да ће се сљедеће године слава моћи обиљежити у много већем броју, као и претходних година.

ДРАГАНА ШИПОВАЦ

БАЈКЕРИ “СТАРЕ ХЕРЦЕГОВИНЕ” У ПОСЈЕТИ ЗАВИЧАЈУ

» Владимир Вељашевић, Срђан Букилица, Марко Пурковић, Небојша Мандић и Божидар Михаиловић

У ЧАСТ И СЛАВУ МИРКА БУТУЛИЈЕ

Мото Клуб *Стара Херцеговина* из Београда ове године обиљежава мали јубилеј – пет година постојања.

У данима око Видовдана бајкери *Старе Херцеговине* обилазе завичај у знак сјећања на првог председника и једног од оснивача овог клуба Мирка Бутулије који је трагично страдао 2019. године. Зато ове туре већ по традицији носе његово име.

Мирко Бутулија је заједно са Небојшом Мандићем, Борком Драшковићем и Дејаном Стојићем основао клуб који је имао пуно запажених активности.

Познати као велики поштоваоци православне традиције обишли су више од 50 српских манастира међу којима су: Лелић, Ђелије, Крушедол, Велика Ремета, Гретељ, Милешева, Морача, Острог, Косијерево, Добрићево, Фенек, Ждребаоник, Тврдош, Манасија, Свети Петар Цетињски, Вознесење Господње и Преображење у Овчар Бањи.

Као најизузетнији доживљај, чланови клуба истичу одлазак на Свету Гору и посјету манастиру Хиландар 2017. године.

Овај клуб препознатљив је далеко ван граница наше земље. У братским су односима са чувеним Путиновим *Ноћним вуковима* из Русије и њиховим огранцима у Србији, Црној

Гори и Републици Српској. Однедавно клуб *Стара Херцеговина* бројнији је за три нова члана Ивана Јовановића, Горана Петровића и Жарка Шормаза

Клуб сада броји 12 чланова. Функцију председника обавља угледни београдски привредник Марко Пурковић, поријеклом из Калиновика, док је почасна председница клуба Маријана Бутулија.

Ове године на пут из Београда пошли су: Небојша Мандић, Марко Пурковић, Видак Радишић, Саша Шкипина, Иван Јовановић, Срђан Букилица, Дејан Лукић, Жарко Шормаз и Лазар Бутулија.

Традиционално на пут су, са благословом свештеноста, кренули са платоа Цркве Светог Марка.

Незаобилазна станица овог путовања је Моско гдје су чланови клуба запалили свијеће на гробу Мирка Бутулије и обишли цркву Покрова Пресвете Богородице која је подигнута прије 200 година, а од прошле године уписана на листу националних споменика.

У наставку путовања бајкери *Старе Херцеговине* обишли су, већ по традицији, манастир Тврдош, Саборну цркву Преображења Господњег и Херцеговачку Грачаницу у Требињу.

Т. ЂОРОВИЋ

Коло српских сестара – најактивнија српска организација западне Славоније

У Медарима и Трнави већ 12 година дјелује хуманитарна организација *Коло српских сестара*. Све је почело прије 12 година када се из сусједне Босне и Херцеговине у родни крај вратила Ранка Милојковић која је у Босанској Градишци била активна у Хуманитарном удружењу *Коло српских сестара*. По истом моделу она тада почиње да окупља жене из Медара и Трнаве који су два практично спојена села, али се налазе на подручју двије различите општине. Медари припадају Драгалићу, а Трнава Горњим Богићевцима.

– Ми смо прије свега хуманитарно удружење. Добијамо гардеробу или дјечје играчке са свих страна и то дијелимо социјално угроженим припадницама заједнице. Још увијек има народа који нема шта да обуче и то свима добро дође – почиње причу Ранка Милојковић.

Сестре се финансирају из скромних донација које остављају саме чланице или од помоћи добрих људи. Просторије су им смјештене у парохијском дому у Медарима, насуспрот срушене и још увијек необновљене православне Цркве Преображења Господњег у овом селу.

– Овдје се окупљамо и радимо када су прославе или када су сахране. Многи људи немају никога овдје, неће имати кога ни да их сахрани и онда ми тај посао преузимамо на себе. Буде нас отприлике десетак, један дио иде са свештеником на гробље, а остатак овдје у паро-

хијском дому припреми ручак да све прође како треба. Све то радимо на добровољној бази, потпуно бесплатно. Ангажовани смо и када је неки већи црквени догађај као што су храмовне славе. Имамо добру сарадњу са сестринством Манастира Јасеновац, а на неке од слава знамо да донесемо и по тридесет килограма колача за народ који се тамо окупља – говори Ранка која је и замјеница начелника општине Драгалић испред српске заједнице.

До сада набројано није све што чланице ове организације раде. Оне су ту и кад треба некога од старијих мјештана одвести код доктора или скокнути до града по лијекове. За вријеме пролетног затварања због пандемије коронавируса биле су и додатно ангажоване на помоћи старом, болесном и најугроженијем становништву.

Чланица Кола српских сестара мора бити крштена и примати свештеника у кућу, али помоћ неријетко пружају и жене које нису православне вјероисповијести. Током претходних година број сестара био је већи од тридесет, а данас се преполовио јер старије чланице умиру, а готово

да нема млађих које би их замјениле.

– Ми смо посљедњи Мохиканци на овом терену и то је сигурно. Народ се углавном скупио на другим странама и ја не видим да би ту могло нешто да се промијени и да ће се наша села одржати. Наш народ по градовима углавном се асимилије и продаје своју вјеру и стварно не знам шта на основу свега тога ми можемо да очекујемо – говори Анка Влаисављевић (69) из села Самртић.

У причу се укључује и најмлађа сестра Гордана Љубишић (47) из Трнаве.

– Окупимо се и за Божић овдје и трудимо се да доведемо што више наше дјечице. Тада им покажемо како се свети бадњак или бацају ораси и бомбончићи. Уз пјесму и дружење дочекамо Божић. Желимо да им пренесемо све оно што знамо, али проблем је што нам млади углавном одоше одавде чим стасају, а остаје старије становништво и ако се нешто не промијени тешко да ће бити боље – тврди Гордана, али закључује да они у Колу српских сестара ипак неће одустати и да ће помагати свима докле год Срба има на овим просторима. **SRBIHR**

НИКОЛА ЛУКАЧ И У ОСМОЈ ДЕЦЕНИЈИ ОСВАЈА ПРИЗНАЊА

ВЕТЕРАН СА КОРДУНА ТРЧАЊЕМ ОСВОЈИО ВИШЕ ОД 1.000 МЕДАЉА

Никола Лукач (75) ветеран атлетичар из Топуског више не броји медаље, оно што је сигурно је да их има преко хиљаду, а све је почело 1963. године у Економској школи у Карловцу када је освојио прво мјесто.

– Тада сам уместо медаље добио чоколаду. Нисам очекивао ту побједу. Припремао сам се тако што сам из свог села Славског Поља трчао на жељезничку станицу у Вргиност, како бих стигао на влак за Карловац, сваки дан три километра. И тако сам стекао кондицију.

Тај успјех се даље наставио, био је првак средњих школа у кросу у Карловцу. Такође се школовао у Загребу, у Жељезничкој школи, гдје је био првак свих жељезничких школа у бившој СФРЈ, тада је добио и своју прву медаљу у трци на 1.000 метара.

Такмичио се све до 1970. године када је основао породицу. Ипак љубав према трчању је остала, па се вратио такмичењима 1983. године.

– Тада сам, 1983. након два мјесеца припреме трчао свој први маратон, а најду-

жи који сам трчао је Загреб–Чазма 62 километра. То сам једном трчао и рекао никада више.

Сада трчи само краће трке до 5 километара, а најуспјешнији је на дионицама од 400 и 800 метара.

– У ветеранима нема ко да ме побједи на 400 и 800 метара.

Освојио је више од 1.000 медаља и пехара. Трчао је и у Берлину, Риму, Аустрији, Румунији, Србији... Захваљујући спорту у многим градовима има пријатеље, не само у Хрватској већ и у Републи-

ци Српској, Федерацији БиХ, Србији, Словенији.

– Трчање ме држи у животу. Због ових ратних турбулентних година сам добио шећер, али ме је трчање спасило, и захваљујући спорту сам данас жив.

У Београду је 7. и 8. марта одржано првенство Балкана у дворани, у атлетици за ветеране на којем је Лукач у категорији од 75 до 80 година освојио 4 медаље – у трци на 60 метара освојио друго мјесто, у трци на 200 метара треће мјесто, у трци на 400 метара прво мјесто и у трци на 800 метара друго мјесто.

На првенству Балкана 2019. године у Букурешту освојио је златне медаље на 100 и 200 метара и сребрне медаље на 400 и 800 метара.

У Хрватској у Новом Мјесту је ове године у фебруару освојио прво мјесто на 60 и 200 метара, а друго мјесто у скоку у даљ.

У дворани у Загребу, 29. 2. 2020. на Међународном првенству за ветеране освојио је у својој категорији на 60 и 400 метара прво мјесто и златне медаље.

ДРАГАНА БОКУН

НОВА КЊИГА МИЛОША БАЈИЋА

Срби Баније у концентрационом логору Маутхаузен

Ових дана из штампе се појавила за историју српског народа Баније изузетно вриједна књига: *Срби Баније у концентрационом логору Маутхаузен*, аутора Милоша Бајића, пјесника и међу прогнаним Србима у Србији истакнутог културног посленика.

Српски народ, до грађанског рата у Хрватској деведесетих година већински народ Баније, дуго је муку мучио са сређивањем пописа својих страдалника – бораца или жртава ратова у 20. вијеку. Тек у другој његовој половини истражено је и убијежено много тога што је требало да се ради и раније уради. И то што је урађено, урађено је захваљујући прије свега ентузијазму појединаца.

Књига Милоша Бајића, чији је издавач Завичајно удружење Банијаца, потомака и пријатеља Баније, садржи у уводном дијелу кратку историју овог злогласног њемачког нацистичког логора. Аутор објашњава пут како су и одакле су Банијци стизали у Маутхаузен. У тај злогласни систем логора – није то био само један логор. Осликава и мучења и умирања у логору. Затим, ту су и приче судбина појединаца, као и оних који су успјели да преживе, међу којима је ауторов отац Никола. Слједи и бројни подаци о много чему што је везано за логораше и логор.

Бајић доноси *Списак заточеника Баније по редослиједу логорских бројева*, којих је 224 (списак, наравно, није потпун, јер аутор за неке није пронашао доказе да су са Баније), с датумом и мјестом рођења, као и другим занимљивим појединостама. Од њих 224, њих 149 је страдало.

Ту су, дакле, подаци о Банијцима, с презименима: Рајшић, Кекић, Тадић, Туропољак, Бамбураћ, Бунчић, Беговић, Бајић, Цвијакић, Дра-

КАКО ДО КЊИГЕ

Књига *Срби Баније у концентрационом логору Маутхаузен* Милоша Бајића може се наручити на број мобилног телефона 063 890 6803. Цијена књиге износи 350 динара + поштарина.

БИЈЕШКА О ПИСЦУ

Милош Бајић рођен је 1947. године у Великој Градуси, на Банији (Хрватска). Поезију је објављивао у листовима и часописима, а заступљен је и у више пјесничких антологија и књижевних прегледа. Добитник је и неколико награда за поезију. Аутор је 17 књига пјесама.

гић, Драговић, Дражић, Ђурић, Јањанин, Јузбашкић, Јелић, Клипић, Мајсторовић, Милинковић, Поповић, Пулић, Релић, Руњајић, Симић, Стојчевић, Вранешевић, Вучић, Врпчевић, Вучинић, Вујаковић, Вукосављевић, Акић, Бабић, Баљак, Баусовац, Бјелајац, Богдановић, Бурнаћ, Боројевић, Брајеновић, Бришевац, Бујинац (тако је у логорским списковима уписано презиме Буинац, а није једино), Чекић, Чавић, Чизмић, Чучковић, Дејановић, Демона, Додош, Драгин, Дунавић, Ђермановић, Ђукић, Видаковић, Граорац, Гросић, Коџић, Ићитовић, Илић, Инђић, Ивић, Јагревић, Јањић, Јарчевић, Јасић, Јовић, Каравидић, Кнежевић, Косијер, Крнета, Кресић, Крошњар, Кулунић, Латин, Лазић, Лекић, Љубишић, Новаковић, Обреновић, Омазић, Пајагић, Перич, Пожар, Прибићевић, Подунавац, Павленовић, Рабљеновић, Радић, Радуловић, Ракасовић, Роксандић, Симановић, Санковић, Скадарка, Шаренгаћа, Шпановић, Штековић, Тарбук, Тинтор, Тодоровић, Томашевић, Трбојевић, Вицковић, Видаковић, Војиновић, Вучковић, Вурунић, Злајић, Змијанац, Живановић, Мандић, Мартић, Матијашевић, Меанџија, Микић, Миљино-

вић, Милковић, Миловановић, Ђерасимовић, Грмуша, Мраковић, Петровић, Тишма, Борота, Нишевић, Пајић, Дабић.

Сви они, као и многи истих презимена (а наведени су у књизи) отпремани су у транспортима:

– 18. октобра 1942. године из логора Бањица;

– 16. децембра 1942. године из концентрационог логора (кл) Сајмиште;

– 30. јануара 1943. године из кл Сајмиште;

– 2. марта 1943. године из кл Сајмиште;

– 5. јуна 1943. године из кл Сајмиште;

– 15. јуна 1943. године такође из кл Сајмиште;

– 31. августа 1944. године из логора Бањица.

У књизи је и *Табела укљученог броја и броја страдалих по општинама*, у којој је дат преглед укупног броја заточеника и броја страдалих по банијским општинама:

– општина Костајница – логораша су из села: Доња Велешња, Горња Велешња, Бабина Ријека, Бјеловац, Кукурузари, Горњи Кукурузари, Превршац, Меченчани, Боројевић, Костајница (укупно 128, страдало 84);

– општина Сисак: Вукошевац, Велика Градуса, Петрињци, Црквени Бок, Липовљани, Јасеновчани, Трњани, Суња (45 – 36);

– општина Двор на Уни: Шаканлије, Зринска Драга, Јоховац, Чавловица, Двор на Уни, Волиња, Удетин, Рујевац (20 – 15);

– општина Глина: Бачуга, Балинац, Бојна, Брезово Поље, Глина, Лушчани, Облај, Класнић, Шашева, Трновац, Влаховић (16 – 10);

– општина Петриња: Цепелиш, Клинац, Блиња, Беговић, Јошавица (15 – 9); у књизи су подаци за свако наведено село.

Бајић у књизи објављује више од 30 оригиналних фотографија, међу којима већина најјасније илустрјује страшне злочине њемачких нацистичких монструма. Као што су такође изузетно вриједни снимци бројних оригиналних докумената везаних за судбине маутхаузенских страдалника из српских села Баније. **БАНИЈА.РС**

БЕСПЛАТНО РЕЗЕРВИШИТЕ

СРПСКО КОЛО

Уколико желите редовно да добијате свој примјерак *Српског кола* на кућну адресу (у Србији) довољно је да позовете број дописништва у Новом Саду **021/66 13 600**
Радно вријеме: понедељак, сриједи и петак од 9 до 16,
уторак и четвртак од 12 до 19 часова.

ВЕТЕРАНИ ДИНАМА ИЗ БУДИСАВЕ ПОСЛИЈЕ ГОДИНУ ДАНА ПОНОВО УГОСТИЛИ ВЕТЕРАНСКУ РЕПРЕЗЕНТАЦИЈУ ЛИКЕ

» ДИНАМО БУДИСАВА: Милош Игњатић, Моравац, Пиљак, Ђулум, Учур, Миловац, Угарковић, Милош Митрић и Милутин Игњатић (горњи ред), Стојић, Ђетојевић, Малешевић, Плавшић, Јефтић, Вукашиновић, Милан Митрић и Мишкић (доњи ред)

» ВЕТЕРАНИ ЛИКЕ: Будиша, Бурсаћ, С. Дамјановић, Орлић, Кљајић, Босић, Стојисављевић, Рађеновић, Р. Кораћ, Дробац (горњи ред), Ђекић, Д. Кораћ, Ђук, Трнинић, Завишић, Д. Дамјановић, Марчетић и Совиљ (доњи ред)

Будисава - сигурна личка кућа

Ветерани *Лике*, након годину дана, поново су били гости ФК *Динамо* из Будисаве. У реванш мечу, репрезентативци *Лике*, пружили су много јачи отпор домаћинима него лани и након изједначеног првог полувремена, због недостатка снаге и уираности остали су у дефициту за један гол. Коначан резултат 6:5 (3:3) говори да је сусрет до краја меча био неизвјестан и да је селектор проф. Милан Трнинић извршио добар избор играча који су на прави начин репрезентовали фудбал који се некада играо широм српске Лике.

Лијепо вријеме и добар терен погодвали су да обе екипе пруже максимум, да се виде сјајни потези фудбалских мајстора са једне и друге стране, прелијепе акције, добре одбране голмана и на крају, предивни голови. Задовољство за очи и душу.

ИСПУЊЕНО ОБЕЋАЊЕ

Када су иницијатори ових сусрета, непосредно након прошлогodiшњег сусрета Милош Игњатић, потпредседник секције ветерана *Динамо*, и Милан Трнинић играч и селектор *Лике*, у својим говорима, на крају тадашњег дружења најави-

ли да ће сусрет ових екипа постати традиција, било је и оних који су то примили са одређеном резервом. Међутим, тачно након годину дана на терен су истрчали играчи обе екипе жељни фудбала, након ове ситуације са корона вирусом, како би показали шта знају и умију. А показали су много тога.

ДИНАМО - ЛИКА 6:5 (3:3)

Стријелци: Ђулум(3), Милош Митрић(2) и Мишкић за *Динамо*, а С. Дамјановић, Д. Дамјановић, Стојисављевић, Кораћ Р. и Ђук за репрезентацију *Лике*.

Динамо: Моравац, Малеш, Пиљак, Мишкић, Митрић Милош, Учур, Угарковић, Миловац, Стојић, Јефтић и Ђулум (још су играли Милан Митрић, Вукашиновић, Плавшић и Миличић)

Лика: Ђекић, Кљајић, Орлић, Д. Кораћ, Трнинић, Ђук, Завишић, Д. Дамјановић, Бурсаћ, Стојисављевић и Босић (још су играли Будиша, С. Дамјановић, Р. Кораћ, Марчетић и Совиљ).

Судије: Милутин Игњатић и Милош Игњатић (Будисава)

Није прошло ни неколико минута утакмице, када су домаћини уиграли комбинацијом избацили пред противнички гол Милоша Митрића, који је рутински, поред истрчало голмана гостију, погодио супротну стативу од које се лопта одбила у гол. Након оправдано досуђеног једанаестерца који је скривео Кљајић, домаћини су били у прилици да удвоструче вођство. На њихову жалост нису били прецизни с бијеле тачке, а у фудбалу се такве ствари кажњавају. Учинио је то Саво Дамјановић лијепим голом, а онда се до краја полувремена водила рововска борба.

Двије лијепе акције домаћина, успјешно је реализовао Ђулум, а да би се на полувријеме отишло нерјешеним резултатом, „кривци“ су Дамјановић, који се током читавог полувремена истицао добром игром и Раде Кораћ, натрчавши на одбијену лопту спроводећи је у мрежу. У наставку утакмице, опет домаћини воде головима Мишкића и Милоша Митрића. Један од најбољих актера меча, репрезентативац *Лике*, иначе играч шампионске генерације *Партизана* 1996/97. Драган Стојисављевић, у којој су између осталих игра-

ли Ђирић, Краљ, Крстајић, а коју је предводио садашњи селектор Србије Љубиша Тумбаковић, из соло акције смањено је резултат на 5:4.

НЕИЗВЈЕСНО ДО КРАЈА

До краја меча постигнута су још два гола. Ђулум је утакмицу завршио са постигнутим хет триком убацивши лопту готово са гол линије, док је последњи гол *Лике* била фудбалска посланица. Најстарији играч и капитен *Лике*, некадашњи играч *Устјаника* из Срба, Жељко Бурсаћ, прошао је по лијевој страни, центрирао десном ногом, а сада већ по традицији, Душан Ђук, играч *Грачаца*, смјестио је иза леђа голмана Моравца. Да је пао још неки гол на било којој страни не било незаслужено, а и са свим оним што смо видјели на терену можемо бити задовољни, једнако као и суђењем у првом полувремену Милутина, а у другом Милоша Игњатића, обојица из Будисаве.

По завршетку утакмице, како то обичаји на оваквим сусретима налажу, сви учесници ове утакмице, отишли су на заједничку вечеру, односно на популарно „треће полувријеме“.

ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

ВРАТА СТАДИОНА СУ УВИЈЕК ОТВОРЕНА

Домаћин дружења Милош Игњатић оправдао је изостанак Влада Суботића председника ветерана *Динамо* који је у вријеме одигравања меча боравио у иностранству. Игњатић је великодушно позвао репрезентативце *Лике*, да на њиховом терену, када год буду жељели могу угостити било кога, уз обећање да ће добити логистичку и сваку другу подршку. Овај позив подржао је и председник МЗ Будисава Немања Јанковић који је такође поздравио госте.

ЗАХВАЛНОСТ ЛИЧАНА

Домаћинима се захвалио Милан Трнинић, селектор *Лике*. Он је истакао да се нада да ће ова сарадња бити настављена и да ово дружење протекне у исто тако лијепој атмосфери уз евоцирање успомена, како с фудбалског терена тако и из живота.

Технички руководиоца Личана Жељко Дробац је, у свом препознатљивом маниру, рекао да није случајно дошао у Будисаву. Нагласио је да му је примарни задатак да изврши „скаутинг“ играча, а у његовој биљезници записана су имена, како је рекао, Душка Кораћа, некадашњег играча Крбаве са Удбине, затим бившег капитена *Партизана* из Коренице Милорада Орлића (Ђекоте) и још неких, али им није рекао имена „да се не уобрази“.

РАСАДНИК ФУДБАЛСКИХ ТАЛЕНАТА

– Село Будисава је основано давне 1884. године и његови први становници били су Мађари. Након многих миграција у 20. вијеку, прије свега, након двије колонизације, велики број људи дошао је у Будисаву из околине Прњавора и са подручја Јања (Република Српска) – рекао је, за Српско коло, Милош Игњатић, тако да их, по његовим ријечима, има по трећина од набројаних. По последњем попису из 2011. године, Будисава је бројала 3.656 становника. Поред Мађара и Срба овдје живи још 14 народности што представља велико богатство овог насеља.

– ФК *Динамо* основан је 1946. године и највећи успјех забиљежио је играјући у подручној лиги, а тренутно игра у градској лиги Новог Сада. Ветеранска секција је изузетно активна и сваке недјеље игра пријатељске утакмице. *Динамо* је изнедрио много добрих фудбалера, између осталих Славка Личинара, другог стријелца у историји ФК *Војводина* Нови Сад, Младена Тубака који је играо за *Искру* из Бугојна и Недељка Игњатића, играча *Оријента* из Ријеке и *Истре* из Пуле. Троица ветерана са управо одигране утакмице Стојић, Угарковић и Митрић били су стандардни играчи у Војвођанској лиги – истакао је, за *Српско коло*, Милош Игњатић.